

T.C.

**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİNDE YAZINSAL
METİNLERİN FARKLI SEVİYELERE GÖRE UYARLANMASI: FAKİR
BAYKURT- BARIŞ ÇÖREĞİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

CÜNEYT ŞİMŞEK

Tez Danışmanı

DOÇ. DR. FUNDA ÖRGE YAŞAR

ÇANAKKALE – 2022

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİNDE YAZINSAL
METİNLERİN FARKLI SEVİYELERE GÖRE UYARLANMASI:
FAKİR BAYKURT- BARIŞ ÇÖREĞİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

CÜNEYT ŞİMŞEK

Tez Danışmanı
DOÇ. DR. FUNDA ÖRGE YAŞAR

ÇANAKKALE – 2022

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Cüneyt ŞİMŞEK tarafından Doç. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR yönetiminde hazırlanan ve 31/08/2022 tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazınsal Metinlerin Farklı Seviyelere Göre Uyarlanması: Fakir Baykurt – Barış Çöreği Örneği” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Doç. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR

(Danışman)

Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN

Doç. Dr. Mehmet GÜRLEK

İmza

.....

.....

.....

Tez No : 10415427

Tez Savunma Tarihi : 31/08/2022

Doç. Dr. Yener PAZARCIK

Enstitü Müdürü

.../.../2022

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Cüneyt ŞİMŞEK

31/08/2022

TEŞEKKÜR

Bu tezin gerçekleştirilmesinde, çalışmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen saygı değer danışman hocam Doç. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR'a, çalışma süresince tüm zorlukları benimle göğüsleyen, hayatımın her evresinde bana destek olan değerli eşim Ayşe BÜYÜKÜNLÜER ŞİMŞEK'e, tezin her aşamasında destekleri ve tecrübeleri ile bana yol gösteren değerli ağabeyim Murat ŞİMŞEK'e, eğitim hayatımda her zaman desteklerini hissettiğim babam Şeraffettin ŞİMŞEK ve annem Elfize ŞİMŞEK'e, yüksek lisansa başlamamda ve tezin yazım aşamasında beni cesaretlendiren ve desteğini benden esirgemeyen çalışma arkadaşım Uğur CİN'e, Türkçe öğretmeni olmamda ve hayatımda ilham kaynağı olan öğretmenim Şenol SANCAK'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Cüneyt ŞİMŞEK
Çanakkale, Ağustos 2022

ÖZET

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YAZINSAL METİNLERİN FARKLI SEVİYELERE GÖRE UYARLANMASI: FAKİR BAYKURT – BARIŞ ÇÖREĞİ ÖRNEĞİ

Cüneyt ŞİMŞEK

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR

31/08/2022, 184

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında okuma becerisinin gelişmesi amacıyla en çok kullanılan materyalin metinler olduğu görülmektedir. Temel ve orta seviyelerde özel/ üretilmiş metinler tercih edilmektedir. İleri seviyelerde ise özgün metinler kullanılmaktadır. Özgün metinlerin temel ve orta seviyede kullanılabilmesi için metin değiştirme tekniklerinden biri olan sadeleştirme tekniği kullanılmaktadır. Bu çalışmada Fakir Baykurt'a ait Barış Çöreği adlı hikâye A1 ve A2 seviyelerine göre sadeleştirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Sadeleştirme aşamasından önce hikâyenin özgün halinin seviyesini tespit etmek amacıyla alanında uzman olan yirmi beş yabancı dil olarak Türkçe öğreticisine hikâye seviyesi belirleme anketi uygulanmıştır. Anket sonuçlarına göre hikâyenin özgün halinin B1 seviyesinde olduğu belirlenmiştir. Hikâyeyi A1 ve A2 seviyelerine sadeleştirmek amacıyla yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında yaygın olarak kullanıldığı belirlenen üç eğitim seti incelenmiş ve sadeleştirme aşamasında kullanılacak dil bilgisi yapıları belirlenmiştir. Hikâye, A1 ve A2 seviyelerine göre yapısal ve sezgisel yaklaşım bir arada kullanılarak sadeleştirilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirme çalışmalarına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. İçerik analizi ile bu görüşler değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil, Türkçe, Sadeleştirme, Edebi Eserler, Yapısal Yaklaşım, Sezgisel Yaklaşım

ABSTRACT

ADAPTATION OF WRITTEN TEXTS TO DIFFERENT LEVELS IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE: THE CASE OF FAKIR BAYKURT – BARIŞ ÇÖREĞİ

Cüneyt ŞİMŞEK

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Master of Science Thesis in Department of Turkish and Social Science Education

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR

31/08/2022, 184

It is seen that the materials mostly used for the development of reading skills in the field of teaching Turkish as a foreign language are texts. Special/ produced texts are preferred during elementary and intermediate levels. Authentic texts are used in advanced levels. In order for the original texts to be used during the elementary and intermediate levels, simplification, among text modification techniques, is used. In this study, *Barış Çöreği* (Peace Doughnut) belonging to Fakir Baykurt was simplified according to A1 and A2 levels. In the study, the document analysis which is among qualitative research methods was used. Before the simplification, in order to determine the level of the original version of the story a questionnaire was applied to twenty-five teachers who are experts in their field. The results indicate that the original version of the story is at B1 level. In order to simplify the story to A1 and A2 levels, three book sets that are widely used in the field of teaching Turkish as a foreign language were examined. During this examination grammar structures to be used during the simplification stage were detected. The story has been simplified for A1 and A2 levels using a combination of structural and intuitive approach. To designate the opinions of teachers on the simplification studies, a semi-structured interview form prepared by the researcher was used. These opinions were evaluated by content analysis.

Keywords: Foreign Language, Turkish, Simplification, Literary Works, Structural Approach, Heuristic Approach

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

JÜRİ ONAY SAYFASI	i
ETİK BEYAN	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
SİMGELER ve KISALTMALAR	x
TABLolar DİZİNİ	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	2
1.2. Problem Cümlesi	3
1.3. Alt Problemler	3
1.4. Araştırmanın Amacı	5
1.5. Araştırmanın Önemi	5
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1.7. Varsayımlar	7
1.8. Tanımlar	8

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE/ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

2.1. Dil ve İletişim	9
2.2. Ana Dil, Ana Dili, İkinci Dil ve Yabancı Dil	10
2.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi.....	12
2.4. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde İlkeler.....	14
2.4.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel İlkeler	15
2.4.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Genel İlkeler	18

2.5.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yaygın Olarak Kullanılan Dil Öğretim Yöntemleri	22
2.5.1.	Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi	22
2.5.2.	Düzvarım Yöntemi	23
2.5.3.	Doğal Yöntem	23
2.5.4.	Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi	24
2.5.5.	Bilişsel Yöntem	25
2.5.6.	İletişimsel Yöntem	25
2.5.7.	Seçmeli Yöntem	26
2.6.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel Beceriler	26
2.6.1.	Dinleme Becerisi	27
2.6.2.	Okuma Becerisi	28
2.6.3.	Konuşma Becerisi	30
2.6.4.	Yazma Becerisi	31
2.7.	Metin	32
2.7.1.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Türleri	33
2.7.2.	Metin Değiştirim/ Uyarlama	35
2.7.3.	Metin Değiştirim/ Uyarlama Türleri	35
2.7.4.	Sadeleştirme	36
2.7.5.	Sadeleştirme Yaklaşımları	36
2.7.6.	Sadeleştirme Teknikleri	38
2.8.	Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi	38
2.8.1.	Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Kazanımları	40
2.9.	İlgili Alan Yazın	41
2.10	Fakir Baykurt	48

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ/MATERYAL YÖNTEM

3.1.	Araştırmanın Modeli	52
3.2.	Çalışma Grubu ve Materyali	53
3.3.	Veri Toplama Araçları	54
3.3.1.	Hikâye Seviyesi Belirleme Anketi	54
3.3.2.	Sadeleştirme İşleminin Yapılmasında Dikkate Alınacak Ölçütler	57
3.3.3.	Fakir Baykurt- Barış Çöreği Hikâyesi	60

3.3.4.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	67
3.4.	Verilerin Toplanması	67
3.5.	Verilerin Analizi	68

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1.	Barış Çöreği Hikâyesinin A2 Seviyesine Göre Sadeleştirilmesi	70
4.1.1.	A2 Seviyesine Göre Sadeleştirilmesi Yapılan Metnin, Hikâyenin Özgün Hali ile Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular	107
4.2.	Barış Çöreği Hikâyesinin A1 Seviyesine Göre Sadeleştirilmesi	108
4.2.2.	A1 Seviyesine Göre Sadeleştirilmesi Yapılan Metnin, Hikâyenin Özgün Hali ile Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular	148
4.3.	Barış Çöreği Hikâyesinin A2 Seviyesine Göre Sadeleştirilmiş Hâliyle A1 Seviyesine Göre Sadeleştirilmiş Hâlinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular ...	149
4.4.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirme İşlemi ve Sadeleştirilmiş Metinlere Yönelik Görüşleri	151
4.4.1.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Derslerde Kullandıkları Metin Türlerine Yönelik Görüşleri	153
4.4.2.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirilmiş Metinlere En Çok İhtiyaç Duydukları Seviyelere Yönelik Görüşleri	153
4.4.3.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirilmiş Metinleri Bulmakta En Çok Zorlandıkları Seviyelere ve Bunun Sebeplerine Yönelik Görüşleri	154
4.4.4.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirilmiş Metinleri Bulmakta Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Görüşleri	156
4.4.5.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Metin Sadeleştirme İşleminin Kimler Tarafından Yapılması Gerektiğine Yönelik Görüşleri	158
4.4.6.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirme İşleminde Uygulanması Gereken Yaklaşım ve Bunun Sebeplerine Yönelik Görüşleri	160
4.4.7.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirme İşleminde Seviyelere Göre Kelime Sayısının Değişip Değişmemesi Gerektiğine Yönelik Görüşleri	162
4.4.8.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirme İşlemi Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlara Yönelik Görüşleri	164
4.4.9.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Aynı Hikâyenin Farklı Kişiler Tarafından Sadeleştirilmesine Rastlayıp Rastlamadıkları ve Bu Hikâyeler Arasındaki Farklara Yönelik Görüşleri	165

4.4.10 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Aynı Hikâyenin Farklı Kişiler Tarafından Sadeleştirilmesi Sonucunda Ortaya Çıkan Farkların Sebeplerine ve Bu Farkları Ortadan Kaldırmak İçin Yapılabileceklere Yönelik Görüşleri	167
---	-----

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç	170
5.1.1. Barış Çöreği Hikâyesinin Sadeleştirilmesine Yönelik Sonuçlar	170
5.1.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Görüşlerine Yönelik Sonuçlar	172
5.2. Öneriler	173
KAYNAKÇA	175
EKLER	L
EK 1. FAKİR BAYKURT'UN BARIŞ ÇÖREĞİ ADLI HİKÂYESİNİN ÖZGÜN HÂLİNİN DİLLER İÇİN AVRUPA ORTAK ÖNERİLER ÇERÇEVESİNE GÖRE SEVİYESİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK ANKET	II
EK 2. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİCİLERİNİN SADELEŞTİRME İŞLEMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK ANKET	IX
EK 3. ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ BİLİMSEL ARAŞTIRMA ETİK KURULU İZİN YAZISI	XV
EK 4. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ DİL MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜNÜN ANKET İZİN YAZISI	XVI
EK 5. İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNÜN ANKET İZİN YAZISI	XVII
EK 6. BARIŞ ÇÖREĞİ HİKÂYESİNİN A2 SEVİYESİ İÇİN SADELEŞTİRİLMİŞ HÂLİ	XVIII
EK 7. BARIŞ ÇÖREĞİ HİKÂYESİNİN A1 SEVİYESİ İÇİN SADELEŞTİRİLMİŞ HÂLİ	XXII
EK 8. III. ULUSLARARASI TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ SEMPOZYUMU BİLDİRİ ÖZETİ	XXVI
EK 9. III. ULUSLARARASI TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ SEMPOZYUMU KATILIM BELGESİ	XXVIII
ÖZGEÇMİŞ	XXIX

SİMGELER VE KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ADOÇP	Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı
AOÖÇ	Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi
ÇC	Çıkarılmış Cümle
DC	Değiştirilmemiş Cümle
f	Frekans
K	Katılımcı
ÖC	Özgün Cümle
UC	Uyarlanmış Cümle
vb.	Ve benzeri
vd.	Ve diğerleri
YL	Yüksek Lisans
%	Yüzde oranı

TABLolar DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	Katılımcıların Demografik Özellikleri	53
Tablo 2	Çalışma Kapsamında İncelenen Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarına Yönelik Bilgiler	58
Tablo 3	İncelenen Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Setlerinden Hareketle A2 Seviyesi İçin Hazırlanan Ortak Dilbilgisi Yapıları	59
Tablo 4	İncelenen Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Setlerinden Hareketle A1 Seviyesi İçin Hazırlanan Ortak Dilbilgisi Yapıları	60
Tablo 5	Görüşmeye Katılan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Demografik Özellikleri	152
Tablo 6	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Derslerde Kullandıkları Metin Türleri	153
Tablo 7	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirilmiş Metinlere En Çok İhtiyaç Duydukları Dil Seviyeleri	154
Tablo 8	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirilmiş Metinleri Bulmakta En Çok Zorlandıkları Seviyelere Yönelik Görüşleri	154
Tablo 9	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirilmiş Metinleri Bulmakta Zorlanmalarının Sebeplerine Yönelik Görüşleri	155
Tablo 10	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirilmiş Metinleri Bulmakta Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Görüşleri	156
Tablo 11	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirme İşleminin Kimler Tarafından Yapılması Gerektiğine Yönelik Görüşleri	158
Tablo 12	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirme İşleminde Uygulanması Gereken Yaklaşım Yönelik Görüşleri	160
Tablo 13	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirme İşleminde Uygulanması Gereken Yaklaşımın Sebeplerine Yönelik Görüşleri	160
Tablo 14	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirme İşleminde Seviyelere Göre Kelime Sayısının Değişip Değişmemesi Gerektiğine Yönelik Görüşleri	162

Tablo 15	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirme İşlemi Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlara Yönelik Görüşleri	164
Tablo 16	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Aynı Hikâyenin Farklı Kişiler Tarafından Sadeleştirilmesine Rastlayıp Rastlamadıklarına Yönelik Görüşleri	165
Tablo 17	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Aynı Hikâyenin Farklı Kişiler Tarafından Sadeleştirilen Örnekler Arasındaki Farklara Yönelik Görüşleri	166
Tablo 18	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Aynı Hikâyenin Farklı Kişiler Tarafından Sadeleştirilmesi Sonucunda Ortaya Çıkan Farkların Sebeplerine Yönelik Görüşleri	167
Tablo 19	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Aynı Hikâyenin Farklı Kişiler Tarafından Sadeleştirilmesi Sonucunda Ortaya Çıkan Farkların Ortadan Kaldırılması İçin Yapılabileceklerle Yönelik Görüşleri	168

ŒEKİLLER DİZİNİ

Œekil No	Œekil Adı	Sayfa No
Œekil 1	Hikâye Seviyesi Belirleme Anketi Verilerinin Farklı Değişkenlere Göre Dağılımı	55
Œekil 2	Hikâye Seviyesi Belirleme Anketi Sonuçları	57

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Yabancılara Türkçenin öğretimi alanı sürekli gelişen ve yeni materyallere ihtiyaç duyan bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde dört temel becerinin öğretimi esas olarak alınmaktadır. Her becerinin geliştirilmesi amacıyla farklı materyallere ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle anlama becerilerinin, *-okuma ve dinleme-* gelişmesi amacıyla birçok materyal geliştirilmekte ve kullanılmaktadır. Okuma becerisinin geliştirilmesi amacıyla ders içi etkinliklerde veya ders dışı etkinliklerde metinler kullanılmaktadır. Bunlardan özgün ve edebi metinler daha çok ileri seviyelerde kullanılırken özel ve üretilmiş metinler temel seviyelerde tercih edilen metin türlerindedir. Özgün veya edebi metinlerin temel ve orta seviyelerde kullanılabilmesi için düzenlenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu sebeple alanın ihtiyaçlarını karşılamak için yapılan sadeleştirme işlemleri de sürekli artmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğreticileri ile birlikte özellikle yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında lisansüstü eğitim görenler, bu sayının artması için çaba göstermektedir.

Bu artış, beraberinde farklı sorunları da ortaya çıkarmıştır. Bu sorunlar, sadeleştirme işleminde temel alınan kaynaklardan ve sadeleştirme yaklaşımından ortaya çıkmaktadır. Sadeleştirme işlemi esnasında temel alınan kaynakların farklı olması ortaya çıkan ürünlerin de farklı olmasına sebep olmaktadır. Özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders setlerindeki dil bilgisi yapılarının kitaplar arasında farklılık göstermesi de bu sorunları arttırmaktadır. Bunun dışında sezgisel yaklaşım kullanılarak yapılan sadeleştirme işlemlerinde, sadeleştirme işlemi yapan kişilerin farklı tecrübelere sahip olması, yine ortaya çıkan ürünün farklı olmasına sebep olmaktadır. Bu sorunları en aza indirmek, en güvenilir ve en kullanışlı sadeleştirme çalışmaları yapmak, sadeleştirme işlemlerinde dikkat edilmesi gereken konulara dikkat çekmek, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışan kişilerin sadeleştirilmiş metinler açısından ihtiyaçlarını belirlemek alanın gereksinimlerinden bazılarıdır. Bu çalışma, alana sadece sınırlı sayıda materyal üretmek amacıyla değil, aynı zamanda yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirilmiş metinlere yönelik görüşlerini ortaya koyarak alana katkı sağlamak amacıyla yapılmıştır.

1.1. Problem Durumu

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanının gelişme göstermesiyle derslerde kullanılabilir materyale olan ihtiyaç da artmıştır. Anadili olarak Türkçe öğretiminde olduğu gibi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de dört temel dil becerisinin geliştirilmesi esastır. Her bir becerinin geliştirilmesinde farklı materyallere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda okuma becerisi için metinler, bu ihtiyacın temelini oluşturmaktadır. Özellikle, özgün metinlerin temel ve orta seviyelerde kullanılmaması durumu, bu metinlerin sadeleştirilmesine duyulan ihtiyacı beraberinde getirmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğreticileri temel seviyeler için sadeleştirilmiş metin bulmakta ciddi sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunu aşmak amacıyla sadeleştirilmiş metinlerin sayısının artırılması elzemdir. Alan araştırması yapıldığında, özellikle temel seviyelerde sadeleştirilmiş metinlerin eksikliği göze çarpmaktadır. Bu eksikliğin giderilmesine katkı sağlamak amacıyla bu çalışmanın yapılması öngörülmüştür.

Sadeleştirme işleminde kullanılabilir bilimsel yaklaşımlar, sezgisel ve yapısal yaklaşım olarak iki başlık altında ele alınır. İki yaklaşım da sadeleştirme çalışmalarında kullanılsa da yapılan çalışmalar incelendiğinde, sezgisel yaklaşımın daha yaygın olarak kullanıldığı görülür. Sezgisel yaklaşım çok fazla kullanılmasına rağmen aynı zamanda uzmanlar tarafından eleştirilen bir yaklaşım olmuştur. Çünkü bu yaklaşıma göre sadeleştirme işlemi öğreticilerin tecrübeleri doğrultusunda yapılmaktadır. Bu öğreticilerin, okuma malzemelerinin zorluk düzeylerini belirlemede tutarlı oldukları görülse de tarafsız zorluk düzeyi ölçümlerine bakılıp bir kıyaslama yapıldığında, düzey belirlemelerinin yetersiz ve eksik kaldığı anlaşılmaktadır. Şayet bu uygulama, bu konuda hiç eğitim almamış kişiler tarafından yapılırsa güvenilir olmaktan da çıkabilmektedir (Aziz vd., 2010).

Yapısal yaklaşımda ise bu sorunlar görülmemektedir. Bu sadeleştirme yaklaşımına göre sadeleştirme işlemi, öğrencinin seviyesine göre bilmesi gereken kelime, kelime grupları ve dilbilgisi yapıları dikkate alınarak yapılır. Bu sayede de sezgisel yaklaşıma göre öğreticiler arasında ortaya çıkan bireysel farklılıklar, yapısal yaklaşıma dayalı uygulamalarda görülmez. Ayrıca yapısal yaklaşımda dikkate alınan bir başka uygulama da geleneksel okunabilirlik formüllerinin kullanımınıdır. Geleneksel okunabilirlik formülleri,

kelimelerin ve cümlelerin uzunluklarına dayalı olup metin okunabilirliğini ölçen basit algoritmalarıdır (Durmuş, 2013b). Okunabilirlik formülleri sayesinde sadeleştirilmiş metnin belirlenen seviyeye uygun olup olmadığı anlaşılabilir. Bu bilgiler ışığında yapısal yaklaşımın sezgisel yaklaşıma göre daha nesnel olduğunu söylemek mümkündür. Ancak yapısal yaklaşımın da bazı eksikliklere sahip olduğu unutulmamalıdır. Özellikle okunabilirlik formülleri veya Coh-Metrix gibi hesaplama araçları ile yapılan ölçümlerin anlamayı doğrudan ölçmemesi, yapısal yaklaşım ile sadeleştirilen metinlerin güvenilirliğini düşürmektedir. Aynı zamanda “metnin okunabilirliğinin mutlak anlamda aynı metnin anlaşılabilirliğine işaret etmeyebileceğini göz önünde bulundurmak gerekir. Çünkü bir cümlede yer alan sözcüklerin ve de her bir sözcüğün kendi içinde hece sayılarının az olması söz konusu cümlenin okur tarafından kolay anlaşılacağı anlamına gelmez” (Durmuş, 2013b: 140).

Söz konusu iki sadeleştirme yaklaşımının avantajları olduğu gibi eksikliklerinin de olduğu görülmektedir. İki yaklaşımın bir arada kullanılması ise bu eksiklikleri ortadan kaldırmaktadır ve çalışmanın nesnellliğini arttırmaktadır. Metin sadeleştirme yapan kişiler, hem mesleki tecrübelerinden ve sezgilerinden hem de bilgisayar programlarından yararlanarak sadeleştirme çalışmaları yapmaktadırlar (Durmuş, 2013b).

1.2. Problem Cümlesi

“Metin sadeleştirmeye özgü sadeleştirme teknikleriyle farklı seviyelere göre sadeleştirilen metinler arasındaki farklar nelerdir ve yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin metin sadeleştirme ve sadeleştirilmiş metinlere yönelik görüşleri nelerdir?”

1.3. Alt Problemler

Bu çalışmada, problem cümlesinden yola çıkarak cevap aranacak alt problemler aşağıda yer almaktadır:

- A2 seviyesi için yapılan sadeleştirmede kullanılan sadeleştirme teknikleri hangileridir?

- A2 seviyesi için sadeleştirilen metinle özgün metin arasındaki farklar nelerdir?

- A1 seviyesi için yapılan sadeleştirmede kullanılan sadeleştirme teknikleri hangileridir?

- A1 seviyesi için sadeleştirilen metinle özgün metin arasındaki farklar nelerdir?

- Yabancı dil olarak Türkçe öğreticileri, derslerde hangi metin türlerini kullanmaktadır?

- Yabancı dil olarak Türkçe öğreticileri, sadeleştirilmiş metinlere en çok hangi seviyelerde ihtiyaç duymaktadır?

- Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin, sadeleştirilmiş metinleri bulmakta en çok zorlandıkları seviye hangisidir ve bunun sebebi nedir?

- Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin, sadeleştirilmiş metinleri bulmakta yaşadıkları sorunlar nelerdir?

- Yabancı dil olarak Türkçe öğreticileri, metin sadeleştirme işleminin kimler tarafından yapılması gerektiğini düşünmektedir?

- Yabancı dil olarak Türkçe öğreticileri, sadeleştirme işleminde hangi yaklaşımın kullanılması gerektiğini düşünmektedir?

- Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin, sadeleştirilmiş metinlerde seviyelere göre kelime sayısı değişip değişmemesi konusundaki görüşleri nedir?

- Yabancı dil olarak Türkçe ğreticileri, sadeleştirme işlemi yapılırken hangi hususlara dikkat edilmesi gerektiğini düşünmektedir?

- Yabancı dil olarak Türkçe ğreticileri, aynı hikâyenin farklı kişiler tarafından sadeleştirilmiş bir metin örneğine rastlamış mıdır?

- Yabancı dil olarak Türkçe ğreticileri, aynı hikâyenin farklı kişiler tarafından sadeleştirildiğinde hangi farkların ortaya çıkabileceğini düşünmektedir?

- Yabancı dil olarak Türkçe ğreticilerinin, aynı hikâyenin farklı kişiler tarafından sadeleştirilmesi sonucunda ortaya çıkabilecek farkların ortadan kaldırılması için getirdikleri öneriler nelerdir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Fakir Baykurt'un Barış reği adlı hikâyesini A2 ve A1 seviyelerine göre sadeleştirerek yabancı dil olarak Türkçe ğretiminde sınırlı sayıda olan sadeleştirme çalışmalarına katkı sağlamak; yabancı dil olarak Türkçe ğreticilerinin sadeleştirme ve sadeleştirilmiş metinlere yönelik görüşlerini belirlemektir.

1.5. Araştırmanın nemi

Yabancı dil ğretimi programlarında yazılı eserlerin kullanımı her zaman desteklenmektedir. Çünkü hem dil öğreticilerinin hem de ğrencilerinin dil ğretimi kitaplarının dışında, farklı materyallere de ihtiyaçları vardır. Bu sebeple materyal üretimi, yabancı dil ğretiminde en çok ihtiyaç duyulan çalışmalardan biri konumundadır. Yabancı

dil olarak Türkçenin öğretimi alanında da özellikle seviyelere göre hazırlanmış okuma kitaplarının eksikliği dikkat çekmektedir. Bu eksikliği gidermek için bazı sadeleştirme çalışmaları yapılmışsa da bu çalışmaların bazılarında, sadeleştirmenin hangi ölçütlere göre yapıldığı belirtilmemiştir.

Yabancılara Türkçe öğretimi alanında sadeleştirme çalışmaları birçok teze de konu olmuştur. Bu çalışmalarda sadeleştirme işlemi genellikle tek bir yöntem kullanılarak veya tek bir öğretim kitabı dikkat alınarak yapılmış ve tek bir seviyeye uyarlanmıştır. Lakin sadeleştirme işlemi, birden fazla tekniğe ve yönteme sahip olan bir işlemdir. Crossley vd., (2011) dil öğretiminde metinlerin değiştirilmesi aşamasında en çok kullanılan yaklaşımın sezgisel yaklaşım olduğunu belirtmiştir. Sezgisel yaklaşım, sadeleştirme işleminin, sadeleştirme yapan kişinin deneyim ve tecrübelerine göre yapılmasıdır. Yapısal yaklaşım ise seviyelere göre kullanılması gerektiği belirlenen tüm dilbilgisi yapıları ile kelimelerin listelenerek sadeleştirme işleminin ona göre yapılmasıdır.

Metin sadeleştirme çalışması yapan kişilerin sadeleştirme ve sadeleştirilmiş metinlere yönelik görüşleri de sadeleştirilmiş metinler kadar önemlidir. Alan yazında yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin metin sadeleştirme ve sadeleştirilmiş metinlere yönelik görüşlerini belirlemeye yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle hem yapısal hem sezgisel yaklaşımı bir arada kullanarak Barış Çöreği hikâyesini A2 ve A1 seviyelerine göre sadeleştirmek hem de yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin metin sadeleştirme ve sadeleştirilmiş metinlere yönelik görüşlerini almak, bundan sonra yapılacak sadeleştirme çalışmalarına ışık tutacaktır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Bu araştırma, Fakir Baykurt'un Barış Çöreği adlı hikâye kitabında yer alan ve kitapla aynı adı taşıyan *Barış Çöreği* hikâyesi ile sınırlıdır.

- Araştırma, *Barış öreği* hikâyesinin, yapısal yaklaşım ve sezgisel yaklaşıma göre A2 ve A1 seviyeleri için sadeleştirilmesiyle sınırlıdır.

- Sadeleştirmede bağlı kalınacak dil yapılarının belirlenmesi için yararlanılacak dil öğretim setleri Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı (A1 ve A2), Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı (A1 ve A2), Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 1 ile sınırlıdır.

- Araştırma, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilinde İstanbul Gelişim Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi ile İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinde görev yapan 25 yabancı dil olarak Türkçe öğreticisinin bireysel görüşleri ile sınırlıdır.

- Veri toplama araçları Hikâye Seviyesi Belirleme Anketi, sadeleştirme işleminin yapılmasında dikkate alınacak ölçütler, *Barış öreği* hikâyesi, yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin görüşlerini belirlemeye yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu ile sınırlıdır.

1.7. Varsayımlar

- Bu alışmada, *Barış öreği* hikâyesinin A2 ve A1 seviyelerine göre sadeleştirmeye uygun olduğu varsayılmıştır.

- Sadeleştirmenin, Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı (A1 ve A2), Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı (A1 ve A2) ve Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 1 kitaplarından hareketle belirlenen dil yapılarına uygun olarak yapıldığı varsayılmıştır.

- Araştırmaya katılan yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin Hikâye Seviyesi Belirleme Anketi ve yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara yeterli yanıtlar verebilecek donanıma sahip oldukları varsayılmıştır.

- Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin Hikâye Seviyesi Belirleme Anketi ve yarı yapılandırılmış görüşme formundaki soruları içtenlikle yanıtladıkları, yanıtların gerçekleri yansıttığı varsayılmıştır.

1.8. Tanımlar

Dil: “Dil, bilgi iletmek için, sınırsız birleşimi olan istemli sembollerin kullanıldığı karmaşık bir iletişim sistemidir” (Öztürk Dağabakan ve Dağabakan, 2007: 155).

Yabancı Dil: “Dilin kullanıldığı ülke dışında derste öğrenilen ve devamında günlük iletişim için ana dilin yanında kullanılmayan dildir” (Klein, 1984: 31).

Metin: “Metin, bilgi, duygu ve düşüncelerin çeşitli biçim, anlatım ve noktalama özelliklerine göre yerleştirildiği yapılardır” (Güneş, 2013a: 606).

Sadeleştirme: “Metnin karmaşıklığını azaltarak hem okunabilirliğini hem de anlaşılabilirliğini geliştirme işlemidir” (Shardlow, 2014: 58).

Hikâye: “Belirli bir tutumla sunulan olaylar dizisi (fabula) ya da en basit anlatımla anlatıda ‘ne’ olduğu sorusunun yanıtıdır” (Yüksel, 2007: 159).

Özgün Metin: “Bu metinler, dil öğretimi için hazırlanmamış, ancak konuşma, kendini ifade etme, öğrenilen kelime ve dil bilgisi kurallarını uygulamaya yardım eden, işitsel, görsel ve yazılı dokümanlardır” (Güneş, 2013b: 6).

Üretilmiş Metin: “Dil öğretim öğeleri özenle hazırlanmış, günlük yaşamdan bazı kesitler sunan, bir durumu anlatan, kurmaca olmayan, mecaz ve yan anlamlara fazla yer verilmeyen metinler demektir” (Güneş, 2013b: 5).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE/ ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Bu bölümde, öncelikle araştırma konusuna yönelik kuramsal bilgilere yer verilmiş, daha sonra ise araştırma konusuyla ilgili yerli ve yabancı çalışmalar ele alınmıştır.

2.1. Dil ve İletişim

Dil, “insanların keşiflerini, muhakemelerini ve bilgilerini birbirine aktardıkları koca bir kanaldır” (Harris ve Taylor, 2002: 102). Bu düşünceden hareketle dile bir iletişim aracı da demek mümkündür. Türk Dil Kurumunun Güncel Türkçe Sözlük’te yaptığı “duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme, komünikasyon” (sozluk.gov.tr) tanımından hareketle dilin, bu yollardan biri olduğu anlaşılmaktadır. Dil, farklı işaret sistemlerinin oluşturduğu sistemli bir dizge ve insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta (Yalçın ve Şengül, 2007). Dil yapay değil, doğaldır. Doğal olarak oluşur, gelişir ve yok olur.

Dil ile ilgili yapılan araştırmalarda birçok tanıma rastlamak mümkündür. Vardar (2002: 71) dili, “belli bir insan topluluğuna özgü, çift eklemli sesli göstergeler dizgesi.” şeklinde tanımlamıştır. Bu tanımdan hareketle, dillerin özellikleri hakkında fikir sahibi olmak mümkündür. Bu tanımdan hareketle dilin; insan topluluklarına ait olması, o topluluğa özgü olması, farklı sesli göstergelere ve bir dizgeye sahip olması özellikleri ortaya çıkmaktadır. Dil kavramı ile beraber kullanılan bazı kavramlar da bulunmaktadır. Bunlardan ilki söz konusu tanımda geçen “gösterge” kavramıdır. Diğerleri de bu kavramla beraber kullanılan “gösteren” ve “gösterilen” kavramlarıdır. “Göstergede gösteren, ses, kelime, işaret; gösterilen ise anlam ya da kavramdır” (Buran, 2002: 9). Gösterge; bir nesneyi, eşyayı, duyguyu veya aklımıza gelebilecek her kavramı tanımlamak için kullandığımız araç, ses ve işaretlerin tümüdür. Gösteren kavramı ise göstergenin ses ile ilgili kısmıdır. “Dil göstergesinin sese ilişkin somut bölümünü oluşturan ses birimlerin bütünüdür” (Kıran ve Eziler Kıran, 2002: 57). Gösterilen ise gösterge tarafından beynimizde ve zihnimizde oluşturulan somut veya soyut anlamlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Dünyadaki tüm canlı varlıklar birbirleriyle iletişim kurmaktadır. İletişim denildiği zaman akla sadece dil ve konuşma kavramları gelmektedir ancak iletişim bu kavramlardan daha fazlasıdır. Türk Dil Kurumunun Güncel Türkçe Sözlük'te iletişim ile ilgili yaptığı “duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme, komünikasyon” (sozluk.gov.tr) tanımından hareketle iletişim olarak adlandırılan bilgi alışverişinin sadece dil ve konuşmadan oluşmadığını, hayal edebileceğimiz her türlü vasıta ile başka canlılarla iletişim kurabileceğimizi, kurabildiğimizi söylemek mümkündür. İletişim, aktarımdır; yani üretilen anlamların başkalarıyla paylaşımıdır (Yalçın ve Şengül, 2007). İletişim bir aktarım olarak değerlendirildiğinde, bu aktarımı en iyi şekilde yapabilecek aracın da dil olduğunu söylemek mümkündür. Bu nedenle dil ve iletişimi birbirinden ayrı düşünmek olası görünmemektedir.

2.2. Ana Dil, Ana Dili, İkinci Dil ve Yabancı Dil

Ülkemizde dil üzerine yapılan çalışmalar her geçen yılla birlikte daha da artmaktadır. Özellikle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin yaygınlaşmasıyla yabancı dil öğretimi alanına özgü kavramlar da ülkemizde kullanılmaya ve tartışılmaya başlanmıştır. Alanda çokça tartışılan kavramlardan ilki, “ana dil” ve “ana dili” kavramları olmuştur. Birbirinin yerine eş anlamlı olarak kullanımına rastlanabilen bu kavramlar, aslında tamamen başka anlamları tasvir etmektedir. Bu iki kavramın birbiriyle karıştırılmasının sebebi, ikisinde de yer alan “ana” kelimesidir. “Ana” kelimesinin anlamı, Güncel Türkçe Sözlük'te: 1. Anne, 2. Yavrusu olan dişi hayvan, 3. Dinî bakımdan aziz tanınan bazı kadınlara verilen saygı unvanı, 4. Yaşlı kadınlara saygılı bir seslenme sözü, 5. Velinimet, 6. Alacağın veya borcun, faizin dışında olan bölümü, 7. Temel, asıl, esas ve 8. Çizgilerden herhangi birini anlatan kelimeye sıfat olarak geldiğinde o çizginin, belirli bir kural altında hareket ederek bir yüzey oluşturmaya yaradığını anlatan bir söz olarak verilmiştir (sozluk.gov.tr). Güncel Türkçe Sözlük'te ana kelimesine yönelik verilen 1 ve 7. anlamlara dikkat edildiğinde “ana dil” ile “ana dili” kavramlarının neden birbirine bu kadar yakın olduğu daha iyi anlaşılacaktır.

Ana dil kavramı, “ana” kelimesinin Türk Dil Kurumu tarafından kelimenin 7. anlamı olarak verilen “temel, asıl, esas” kelimelerinin anlamları ile açıklanabilmektedir. Temel dil, asıl dil, esas dil gibi... Bir başka deyişle ana dil için, içinde başka dilleri de bulunduran,

birçok dilin temeli olan dil de denilebilmektedir. Korkmaz (1992: 8) *ana dili*, “bugün ses yapısı, şekil yapısı anlam bakımından birbirinden az çok farklılaşmış bulunan dil veya lehçelerin, kök bakımından bilinmeyen bir tarihte birleştikleri ortak dil: Ana Türkçe, Ana Moğolca, Ana Altayca, Roman dillerinin temeli Latince gibi” şeklinde tanımlamıştır. Ana dil kavramı; insanlardan bağımsız olarak diller arasındaki bir ilişki olarak da tanımlanabilmektedir. Öte yandan ana dili kavramının ise; “ana” kelimesinin Türk Dil Kurumu tarafından kelimenin 1. anlamı olarak verilen “anne” kelimesi ile açıklanabildiği görülmektedir. Bir diğer deyişle, bir insanın annesinden öğrendiği dil, onun ana dilidir. Topaloğlu (1989: 24) ana dili kavramını, “kişinin önce annesinden ve diğer aile fertlerinden, sonra içinde bulunduğu sosyal çevreden edindiği, kendisiyle toplum arasındaki iletişimi sağlayan dil” olarak tanımlamıştır. Ana dili kavramı üzerine farklı tartışmalar da yapılmıştır. Eskiden beri süregelen bu tartışmalar için Aksan (1990: 81) düşüncelerini, “bununla birlikte kimi bilginler, anadili kavramında annenin temel olarak alınmaması gerektiği görüşündedirler. Ancak bu bilginlerin de anadili tanımlarında yakın çevreye önem verdikleri görülür ki, ananın bu çevrenin odak noktası olarak düşünülmesi doğaldır” şeklinde paylaşmıştır.

“Yabancı dil” ve “ikinci dil” kavramları yabancı dil öğretimi alanında karıştırılan diğer kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu iki kavram, ses olarak birbirlerine benzemeseler de anlam olarak birbirine yakın oldukları için karıştırılmaya ve tartışılmaya müsaittir. Yabancı dil kavramı için Türkçe Güncel Sözlük’te: 1. Ana dilin dışında olan dillerden her biri, 2. Ana dilin dışında öğrenilen uzmanlık dili tanımlarına yer verilmiştir (sozluk.gov.tr). Yağmur (2018: 183) ise yabancı dili, “bir ülkede geleneksel olarak konuşulmayan ve farklı amaçlarla öğrenilen dil” olarak tanımlamaktadır. Eğitim, seyahat kişisel gelişim, iş gibi sebeplerle öğrenilen diller bu tanıma uymaktadır. Durmuş (2013c: 17) ikinci dili: “belirli bir ülkede veya bölgede, onu kullanan pek çok kişinin birinci dili olmamasına rağmen, temel rol oynayan dili ifade etmektedir” şeklinde açıklamıştır. İkinci dilin yabancı dilden farkı kişinin bulunduğu ülkede söz konusu dilin temel rolde olup olmamasıdır. Nijerya, Gana, Kamerun gibi birçok Afrika ülkesindeki insanların kendilerine ait anadilleri olmasına rağmen ülkenin temelinde rol oynayan İngilizce veya Fransızca dillerini öğrenmeleri onların ikinci dilini oluşturmaktadır.

2.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi

Türkçe iki yüz milyondan fazla insanın konuştuğu bir dildir. Bu da Türkçeyi en çok konuşulan dillerden biri hâline getirmektedir. Dünyanın dört bir yanında ana dili, ikinci dil ya da yabancı dil olarak konuşulan Türkçe, her geçen yıl konuşur sayısını arttırmaktadır.

Türk dilinin tarihi MÖ 4000 yıllarına kadar dayanmaktadır. Yapılan araştırmalarla Sümercede birçok Türkçe kelimenin varlığı tespit edilmiştir. Buradan hareketle de Türkçe ile Sümerce arasında kelime alışverişi ve dilsel etkileşim olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Farklı bir toplum, farklı bir kültür ile etkileşimde olmak, o kültürün dilini öğrenmeyi de gerekli kılar (Aykaç, 2015). Buna rağmen yapılmış olan araştırmalarda Türkçenin, Sümerlilere veya MÖ 3000 yıllarında Hun Türkleri ile komşu oldukları bilinen Çinlilere öğretildiğine dair somut belgelere rastlanmamıştır.

Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla yazılan ilk eser, Kaşgarlı Mahmut'un 11. yüzyıl ortalarında Karahanlı Türkçesi ile yazdığı Divanü Lügati't-Türk olarak kabul edilmektedir. Türkçe-Arapça bir sözlük şeklinde yazılan bu eserin esas amacı Araplara Türkçeyi öğretmektir (Adıgüzel, 2009). Kaşgarlı Mahmut bu eserinde; sözlük özelliklerinin dışında atasözü ve deyimlere, ses ve biçim özelliklerine, Türkler hakkında bilgilere yer vermiştir. Eserde ayrıca modern dil öğretimi teknikleri ile dil öğretimi yapıldığı görülmektedir (Barın, 2009).

Divanü Lügati't-Türk adlı eserden sonra yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla yazılan bir diğer eser, 14. yüzyıl başlarında yazıldığı tahmin edilen Codex Cumanicus'tur. Kıpçak Türkleri arasında Hristiyanlığın yayılması amacıyla yazılan bu eser, diğer toplumlara Kıpçak Türkçesini öğretmek amacını da taşımaktadır. Eserin İtalyanca ve Almanca bölümlerinin farklı kişiler tarafından yazıldığı düşünülmektedir (Özcan ve Demirdöven, 2018).

Ali Őir Nevai'nin Türkçenin Farsçadan daha güçlü bir dil olduğunu savunmak amacıyla yazdığı Muhakemetü'l-Lugateyn adlı eser de yabancılara Türkçe ğretimi alanında önemli görülen eserlerden biridir. Türkçe ve Farsçanın karŐılaŐtırıldıėı bu kitapta akademik Türkçenin ğretimi (Aksan, 1978).

Osmanlı döneminde de yabancılara Türkçe ğretimi devam etmiştir. Özellikle devŐirme sistemi ile Yeniçeri ocağına alınan çocuklara, savaŐlarda esir alınanlara, devlet görevlerinde çalıŐmak üzere alınan gayrimüslimlere Türkçe ğretimi çalışmaları yapılmıştır (Aykaç, 2015). Yine Balkanlarda yaşayan topluluklar arasında Türkçe ğrenenler azımsanmayacak sayıdadır (Karal, 2001).

Cumhuriyet döneminde yabancı dil olarak Türkçe ğretimi, kurumsal olmasa da Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul niversitesi ve Orta Doğu Teknik niversitesinin; kendi üniversitelerinde eğitim almak amacıyla yurtdıŐından gelen yabancı ğrencilere Türkçe ğrettikleri bilinmektedir (Köse ve zsoy, 2020).

Yabancı dil olarak Türkçenin ğretimi, 1984 yılında kurulan Ankara TMER ile kurumsal kimliğine kavuŐmuŐtur. Ankara niversitesi tarafından kurulan Türkçe ğretim merkezi, diğer üniversitelerin de kendi merkezlerini kurlmalarına öncülük etmiştir. Bu bağlamda 1994 yılında Ege niversitesi ve Gazi niversitesi kendi Türkçe ğretim merkezlerini kurmuŐtur. Bu yıllardan itibaren Türkiye'deki birçok niversite, kendi Türkçe ğretim merkezlerini kurmaya başlamıştır. 2020 yılı itibariyle yabancılara Türkçe ğretimi alanında neredeyse bütün üniversitelerin kendi bünyelerinde bir dil ğretim merkezi bulunmaktadır (Köse ve zsoy, 2020).

2009 yılına gelindiğinde, yabancılara Türkçe ğretimi alanında önemli kurumlardan biri olan Yunus Emre Enstitüsü kurulmuştur. Yunus Emre Enstitüsü sadece Türkiye'ye gelen yabancılar için değil, yurt dışında da bu alanla ilgili birçok önemli çalışmalar yapmaktadır (Ger ve Moğul, 2011). Yunus Emre Enstitüsünün 2020 Faaliyet Raporunda, Enstitünün 50 lkede 60 Kültür Merkezini faaliyete geçirdiği bilgisi paylaŐılmıŐtır. Ayrıca Enstitü, 2020 yılında 11.367 ğrenci ve 200 okul sayısına ulaŐmıŐtır. 11.367 öğrencinin geldikleri ülkelere

bakıldığında sırasıyla Bosna Hersek (8.503 öğrenci), Malezya (884 öğrenci), Kosova (502 öğrenci), Gürcistan (491 öğrenci), Arnavutluk-İşkodra (405 öğrenci), Arnavutluk-Tiran (313 öğrenci), Romanya (91 öğrenci), Japonya (77 öğrenci), Polonya (52 öğrenci), Filistin (49 öğrenci) ülkelerinin yer aldığı görülmektedir (YEE, 2020). Yunus Emre Enstitüsü, dünyanın dört bir yanındaki yabancılara Türkçe öğretmeye devam etmektedir.

Yunus Emre Enstitüsü dışında, yurt dışındaki yabancılara Türkçe öğretmek ve Türk kültürünü tanıtmak amacıyla kurulan bir diğer kurum, Türkiye Maarif Vakfı'dır. Türkiye Maarif Vakfı, 17.06.2016 tarihli 6721 sayılı Kanun ile yurtdışındaki ülkelerde okul öncesi dönemden başlayarak yükseköğretime kadar eğitimin bütün aşamalarında faaliyet yürütmek amacıyla kurulmuştur. Türkiye Maarif Vakfı; 21.06.2022 tarihli güncel durum bilgisine göre 49 ülkede 428 eğitim kurumu ve 49.112 öğrenci ile eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir (turkiyemaarif.org).

Gerek ülkemizde gerekse dünyada olsun, Türkçe öğretim merkezlerinin sayısı gün geçtikçe artmakta, farklı kurum ve kuruluşların çatısı altında yabancılara Türkçe öğretmeyi amaçlayan kurslar ilk günkü heyecanlarıyla faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir.

2.4. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde İlkeler

İlke, uyulması gereken davranış kuralı anlamına gelmektedir. “Öğrenme-öğretme ilkeleri ise daha etkili ve verimli bir öğrenme-öğretme sürecinin yürütülebilmesinde dikkat edilmesi gereken genellemeler olarak adlandırılabilir” (Turan, 2019: 127). Sınıf içinde gerçekleştirilen her türlü etkinliğin başarıya ulaşması; temel alınan ilke, yaklaşım, yöntem ve tekniklere bağlıdır. Aynı durum yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için de geçerlidir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dikkate alınan ilkeler; temel ilkeler ve genel ilkeler olmak üzere iki başlık altında ele alınabilir (Barın, 2004; Demirel, 2021).

2.4.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel İlkeler

Demirel (2021: 29-32), yabancı dil öğretiminde dikkate alınan temel ilkeleri; 1. Dört temel beceriyi geliştirme, 2. Öğretim etkinliklerini önceden planlama, 3. Basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru öğretme, 4. Görsel ve işitsel araçları kullanma, 5. Anadili gerekli durumlarda kullanma, 6. Bir seferde bir tek yapıyı sunma, 7. Verilen bilgilerin günlük yaşama aktarılmasını sağlama, 8. Öğrencilerin derse daha etkin katılmalarını sağlama, 9. Bireysel farklılıkları dikkate alma, 10. Öğrencileri güdüleme ve cesaretlendirme olarak sıralamıştır. Aşağıda, temel ilkeler kısaca açıklanmıştır.

Dört Temel Beceriyi Geliştirme

Dil; dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerinden oluşmaktadır. Bu beceriler, dil öğretiminin başlangıç aşamasından itibaren birlikte ve birbirini destekleyecek şekilde ele alınmalıdır. Yapılan çalışmaların tümünde bu dört becerinin geliştirilmesine dikkat edilmelidir.

Öğretim Etkinliklerini Önceden Planlama

Yabancı dil öğretiminde öğretimin süresi, hedef kitlenin özellikleri, hedef kitlenin yabancı dili hangi amaçla öğrendiği (evlilik, seyahat, eğitim, ticaret vb.) dikkate alınmalı, eğitim süreci ona göre planlanmalıdır. Hedef kitle, planlamanın en önemli etkenlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin yaş grubu, cinsiyeti ve ülkeleri yapılacak planlamayı değiştirebilir. Özellikle yaş grubu, kullanılacak materyallerden eğitimin süresine kadar planlama üzerinde etkili olan etkenlerden biridir. Öğrencinin ihtiyacı da planlamada değişiklikler gösterebilir. Eğitim almak amacıyla dil öğrenen öğrencilere daha akademik ve uzun süreli bir eğitim planlaması yapılırken seyahat etmek amacıyla dil öğrenen öğrencilere, ihtiyaca yönelik ve daha kısa süreli eğitim planlamaları yapılmaktadır. Eğitim amaçlı dil öğrenen öğrencilerin de kendi aralarındaki farklılıklar planlamayı değiştirebilmektedir. Örneğin ülkemize ön lisans, lisans, yüksek lisans veya doktora yapmak için gelen

öğrencilere verilen dil eğitimi ile Erasmus programı kapsamında gelen öğrencilere verilen dil eğitimi süreleri ve programlarında değişiklikler görülmektedir.

Basitten Karmaşığa, Somuttan Soyuta Doğru Öğretme

Dil öğretiminde, öğrencinin görebildiği ve çevresiyle ilişki kurabileceği kelime ve kelime gruplarına öncelik verilmeli, kelime öğretiminde önce somut kelimelerden başlanmalı, daha sonra soyut kelimelere geçilmelidir. Örneğin, özellikle başlangıç seviyesinde “öykü” kelimesinin yerine daha yaygın kullanılan ve daha çok bilinen “hikâye” kelimesinin kullanılması daha doğru olacaktır. Bununla birlikte özellikle başlangıç seviyesinde, kelime öğretimi yapılırken resimlerle desteklenebilecek somut kelimelerin seçilmesi önemlidir.

Görsel ve İşitsel Araçları Kullanma

Görerek, duyarak ve yaşayarak öğrenme en iyi öğrenme yöntemlerinden birisidir. Bu nedenle öğrenmeyi kaliteli ve kalıcı hâle getirmek, öğrencinin dikkatinin dağılmasını engellemek amacıyla televizyon, bilgisayar, mp3, projeksiyon, akıllı tahta vb. her türlü görsel ve işitsel materyalden yararlanılmalıdır.

Ana Dilini Gerekli Durumlarda Kullanma

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde eğitim sırasında kullanılan dil, hedef dil olmalıdır. Öğrenci hedef dile maruz kalmalı ve bu dille iletişime geçmelidir. Yine de özellikle başlangıç seviyelerinde öğrencilerin kendi ana dillerini kullanmalarına izin verilebilmektedir. Öğrencinin ana dilinde kısa ve net açıklamalar yapılabilir. Fakat çok gerekli olmadıkça sınıf ortamında ana dili kullanmaya çok fazla zaman ayrılmamalıdır. Ders ortamında anlaşılamayan bir konu olduğunda veya zaman kaybetmemek için ana dili kullanımına başvurulabilir.

Bir Seferde Bir Tek Yapıyı Sunma

Öğrenciye bir dil bilgisi yapısını tam olarak kavratmadan diğerine geçilmemeli ve aynı anda birden fazla yapı verilmemelidir. Dil bilgisi yapıları birbirleriyle bağlantılı olduklarından, öğrencinin bir konuyu tam anlamıyla öğrenmeden başka bir dil bilgisi konusuna geçilmesi öğrencide bilgi karmaşasına sebep olacaktır. Örneğin, başlangıç seviyesinde, hâl eklerinin öğrenciye tam olarak kavratılmaması, orta seviyelerde öğretilecek olan isim fiil yapısının öğrenci tarafından öğrenilmesini zorlaştıracaktır.

Verilen Bilgilerin Günlük Yaşama Aktarılmasını Sağlama

Öğrenciye aktarılan bilgi, kavram ve yapıların gerçek hayatta kullanılmasına zemin hazırlanmalıdır. Örneğin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere derste, önce teorik olarak verilen bir diyalog daha sonra öğrenciler tarafından derste canlandırılmalı, daha sonra ise öğrencilere doğal ortamda buna yönelik uygulamalar yaptırılmalıdır.

Öğrencilerin Derse Daha Etkin Katılmalarını Sağlama

Öğrenci, eğitimin başrol oyuncusudur. Bu sebeple öğrenci yaparak-yaşayarak öğrenmeli ve hem sınıf içi etkinliklerde hem de sınıf dışı etkinliklerde aktif olmalıdır.

Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma

Her öğrenci farklı fiziksel ve psikolojik özelliklere sahip olduğu gibi, öğrencilerin dil öğrenme amaçları da farklı olabilir. Dil öğretiminde bu farklılıklar dikkate alınmalıdır. Bununla birlikte bütün dil becerilerinin aynı önem ve derecede öğretilmesi gerektiği herkesçe bilinmektedir. Ancak her öğrencinin bireysel farklara sahip olduğu dikkate alındığında, bu dil becerilerinin öğrencilerde farklı hızlarda gelişme gösterebileceği de unutulmamalıdır.

Öğrencileri Güdüleme ve Cesaretlendirme

Öğrencilerin derse karşı tutumları ve güdülenmeleri başarılarını arttıran bir durumdur. Bu nedenle öğrencinin derse karşı güdülenmesini sağlamak da öğreticinin en önemli görevlerinden biri olarak görülmektedir. Sınıf ortamının iyileştirilmesi, öğrencilerin ihtiyaçlarına ve ilgilerine göre sağlanırsa öğrenciler derse daha çok katılmaya başlayacaktır. Öğretilen dersle veya verilen örneklerle öğrenci arasında psikolojik bir bağ kurulması da öğrencinin öğretilen konuyu kavramasını kolaylaştıracaktır. Verilen örnekler, dönütler ve düzeltmeler öğreticinin dikkatle ve iyi bir şekilde kullanması gereken konulardır.

2.4.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Genel İlkeler

Yabancı dil öğretiminde dikkate alınan genel ilkeler; 1. Kullanılan dilin öğretilmesi, 2. Telâffuza önem verme, 3. Öğrencilerin bildiği kelimelere dayanarak yeni cümleler kurma, 4. Öğrencilere öğrendiklerini uygulama imkânının verilmesi, 5. Herkese eşit söz hakkı tanınması, 6. Öğrencinin kendini yazılı ve sözlü olarak ifade edebilmesi, 7. Dil ile birlikte kültürün verilmesi, 8. Hem bireysel çalışmalara hem de grup çalışmalarına gereken ölçüde yer verilmesi, 9. Dersi sıkıcı olmaktan kurtaracak çeşitli uygulamalara yer verilmesi, 10. Öğretilmeyenlerin sorulmaması, 11. Öğrencinin öğreneceği kadar bilgi verilmesi, 12. Öğrencilerin yaptıkları yanlışların anında düzeltilmesi, 13. Yöntemin belirlenmesi (Barın 2004: 24-26) olarak ele alınmaktadır. Genel ilkelere dair açıklamalara, aşağıda kısaca yer verilmiştir.

Kullanılan Dilin Öğretilmesi

Dil öğretilirken içerisinde yaşanan toplumun kullandığı dil dikkate alınmalıdır. Çünkü öğrencinin ihtiyacı olan bilgiler, yaşayan dile ait olan bilgilerdir. Günlük hayatta kullanılmayan, öğrencinin ihtiyacı olmayan kelime veya dil bilgisi yapılarının öğretimi öğrencinin ihtiyacını karşılamayacaktır.

Telaffuza Önem Verme

Telaffuz, vurgu, tonlama öğrenciye en iyi şekilde öğretilmeli ve bunlardaki farklılıklar üzerinde durulmalıdır. Aksi takdirde sınıf ortamında aynı kelimenin farklı öğrenciler tarafından farklı telaffuz şekilleriyle karşılaşılabilir. Böyle bir durumun yaşanması ise dil öğretimini zorlaştıracaktır.

Öğrencilerin Bildiği Kelimelere Dayanarak Yeni Cümleler Kurma

Hem öğrencinin kuracağı cümlelerde hem de öğrenciye verilen cümlelerde, öğrencinin daha önceden öğrendiği veya önceden öğrendiği kelimelerden hareketle sezebileceği kelimeler kullanılmalıdır. Örneğin genellikle A2 seviyesinde öğretilen ve isimden isim yapan yapım eki -lik ile kurulacak cümlelerde, A1 seviyesinde öğretilen “kalem, kulak, ayakkabı, su” gibi kelimelerin seçilmesi, bu kelimelerle ve dilbilgisi yapısıyla yeni cümlelerin kurulması hem öğrencinin cümlenin anlamını kolay anlamasını hem de yeni öğrenilen yapının kolayca kavranmasını sağlayacaktır.

Öğrencilere Öğrendiklerini Uygulama İmkânının Verilmesi

Öğrenciye öğretilen dilbilgisi yapısı ve kelimelerle ilgili uygulama yapma imkânı verilmelidir. Öğrenci yaparak ve yaşayarak öğrenmelidir. Çünkü teorik olarak öğrenilen bir bilgi, uygulamaya geçmediği takdirde unutulacaktır. Öğrencilerin hem yazma hem de konuşma becerilerini geliştirmek amacıyla öğrencilerden, öğretilen dilbilgisi yapılarını ve kelimeleri içeren farklı örnekler vermesi ve cümleler kurması istenmelidir. Örneğin gelecek zaman yapısı öğretildikten sonra, öğrencilerin hafta sonu veya yaz tatillerindeki planlarını anlatması veya yazması, teorik bilginin uygulamaya da dökülmesini sağlayacaktır.

Herkese Eşit Söz Hakkı Tanınması

Her öğrenci eşittir ve bu eşitlik ders ortamında da sürmelidir. Her öğrenciye, derse katılabilmesi için eşit fırsat tanınmalı ve eşit konuşma süresi verilmelidir. Özellikle konuşma becerisinin gelişimi açısından öğrencilerin derste konuşma süresi arttırılmalı ve bu sırada sürenin eşit tutulmasına dikkat edilmelidir. Bununla birlikte ders aşamasında yapılan alıştırmalarda ve etkinliklerde tüm öğrencilerin katılımının sağlanması ve sürenin eşit şekilde paylaşılması önem arz etmektedir.

Öğrencinin Kendini Yazılı ve Sözlü Olarak İfade Edebilmesi

Yabancı dil öğretiminde dört temel becerinin geliştirilmesi esastır. Bu beceriler arasında anlatma becerileri olarak geçen konuşma ve yazma becerileri öğrencilerin kendilerini ifade ettikleri, anlattıkları, duygu ve düşüncelerini belirttikleri becerilerdir. Bu sebeple öğrencinin konuşma ve yazma becerileri eşit şekilde geliştirilmeli ve öğrenciden kendini her iki anlatma becerisinde de ifade etmesi istenmelidir.

Dil ile Birlikte Kültürün Verilmesi

Dil ve kültür ayrılmaz bir bütündür. Dil, kültürün bir ürünüdür ve bu sebeple dil öğretilirken kültürün de öğretilmesi gerekmektedir. Özellikle eğitim ortamında kullanılan yazılı veya sesli metinlerde kültürel öğelerin sık sık kullanılması gerekmektedir. Çünkü dil öğretiminde kültür aktarımı da en önemli hususlardan biridir.

Hem Bireysel Çalışmalara Hem de Grup Çalışmalarına Gereken Ölçüde Yer Verilmesi

Çağdaş öğretim yaklaşımlarının bir gereği olarak akran öğrenme ortamlarını oluşturabilmek amacıyla grup çalışmalarına, bireysel gelişimin arttırılması amacıyla da bireysel çalışmalara yeteri kadar yer verilmelidir. Bu çalışmaların planlanmasında

öğrencilerin özellikleri mutlaka dikkate alınmalıdır. Öğrencinin diğer öğrenciler ile iletişime geçerek yapabileceği farklı grup çalışmalarının olması, öğrencinin akran öğrenme ortamıyla buluşmasına zemin hazırlayacaktır. Bununla birlikte çeşitli bireysel çalışmalar aracılığıyla da öğrencinin araştırarak ve düşünerek öğrenmesine fırsat yaratılmalıdır.

Dersi Sıkıcı Olmaktan Kurtaracak Çeşitli Uygulamalara Yer Verilmesi

Ders sırasında öğrencinin sıkılmasını engellemek, öğrenci için yaparak ve yaşayarak öğrenebilmesine fırsat sağlamak amacıyla, farklı etkinliklere ve oyunlara yer verilmelidir. Öğrencilerin -yaş grubu ne olursa olsun- derse odaklanma süreleri çok uzun değildir. Öğrencinin dikkatinin dağılması öğrenme veriminin de azalmasına sebep olacaktır. Bu sebeple ders esnasında belirli aralıklarla yapılabilecek farklı etkinlikler ile öğrencilerin derse olan ilgi ve dikkatlerinin artması sağlanabilecektir. Web 2.0 araçlarına ders içi etkinliklerde sıkça yer verilmesi dersi çekici hâle getirecektir. Örneğin yabancı dil öğretiminde sıklıkla kullanılan Kahoot, Quizizz gibi öğrencilerin eğlenerek öğrenebilecekleri araçlardan faydalanılması, derslerin daha eğlenceli geçmesini sağlayacaktır.

Öğretilmeyenlerin Sorulmaması

Ölçme değerlendirme esnasında sadece öğretilen konuları içere sorular sorulmalıdır. Aksi takdirde ölçme değerlendirmenin geçerliliği ve güvenilirliği azalacaktır. Bu sebeple öğrenciye henüz öğretilmeyen konulara dayalı soruların sorulmaması gerekmektedir.

Öğrencinin Öğreneceği Kadar Bilgi Verilmesi

Öğrenciye verilecek bilgiler tam kararında olmalıdır. Ne öğrenciyi zorlayacak kadar çok ne de öğrenciyi dersten soğutacak kadar az bilgi verilmelidir.

Öğrencilerin Yaptıkları Yanlışların Anında Düzeltilmesi

Dil öğretimi başladığı andan itibaren öğrenci tarafından yapılan yanışlar hemen düzeltilmelidir. Aksi takdirde öğrenci yanış öğrenmiş olacaktır. Yanlış öğrenilen kelime ve dilbilgisi yapılarını ilerleyen zamanlarda düzeltmek çok daha zor olacaktır.

Yöntemin Belirlenmesi

Dil öğretimi bir plan dâhilinde olmalıdır. Dil öğretiminin amacına, hedef kitlenin özelliklerine ve sınıf ortamına en uygun dil öğretim yönteminin seçilmesi gerekmektedir.

2.5. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yaygın Olarak Kullanılan Dil Öğretim Yöntemleri

Memiş ve Erdem'e göre (2013), yabancı dil öğretiminde günümüze kadar kullanılan yöntemlerin çoğu, kullanılmakta olan bir yöntemin eksikliklerini gidermek amacıyla ortaya çıkmıştır. Dil öğretimi alanında gösterilen bu çaba hiç şüphesiz bir yabancı dilin daha iyi öğretilmesine ciddi katkıları sunmuştur. Yabancı dil öğretiminin başladığı tarihten bu yana çok sayıda dil öğretim yöntemi ortaya çıkmış ve yabancı dil öğretimi bazen amaç, bazen eğitim yaklaşımı vb. sebeplere bağlı olarak birbirinden farklı yöntemlerle gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü tarafından kabul edilen ve dil öğretiminde yaygın olarak kullanılan yöntemler aşağıda kısaca açıklanmıştır.

2.5.1. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi

Yabancı dil öğretiminde kullanılan en eski yöntemlerden biri olan dilbilgisi-çeviri yönteminin başlangıçta Batı'da Latince, Doğu'da ise Arapçanın öğretiminde kullanıldığı bilinmektedir. Dilbilgisi-çeviri yönteminin temel amacı, öğrenciye dil bilgisi kurallarını

yoğun bir şekilde vererek öğrencilere kendi ana dillerinde verilen çeşitli edebî metinlerin hedef dile ve hedef dilden, öğrencilerin kendi ana dillerine olmak üzere doğru bir şekilde çeviri yapma becerisini kazandırmaktır. Dil bilgisi öğretimi ve kelime öğretimi bu yöntemin ana unsurlarıdır. Eğitim sürecinde öğrencinin ana dili ile hedef dil bir arada kullanılmaktadır Hengirmen'e göre (2006), ülkemizde 1970 yılına kadar yazılan yabancılara Türkçe öğretimi kitaplarının tamamında bu yöntem kullanılmıştır. Öğretmen merkezli olan bu yöntemle yapılan dil öğretimi, cümle kalıpları ve çekimler üzerinde yoğunlaşmış (Demirel, 2010), ancak öğrencilerin, bir derste öğrendikleri kelimeler kullanılan metinlerle sınırlı olmuştur (Alkan, 2021).

Bu yönteme getirilebilecek en büyük eleştiri, konuşma ve dinleme becerilerine yeterince önem verilmemiş olmasıdır (Kayalı, 2015).

2.5.2. Düzvarım Yöntemi

Alan yazında doğrudan yöntem olarak da bilinen düzvarım yöntemi, öğrencinin öğrenim sürecine doğrudan katılımını hedeflemektedir (Demiral ve Kaya, 2015). Bu yöntemde, dilbilgisi-çeviri yönteminin aksine çeviri yapılmaz ve dört temel beceriye aynı derecede önem verilir. Öğretim dili, hedef dildir.

Düzvarım yöntemi, öğrenciyi doğrudan ana dile hazırlamaktadır. Bu yöntemin anlayışına göre, öğrenci yabancı dil öğrenirken çeviri, dilbilgisi kuralları ve ezberlemenin bulunduğu klasik yöntem yerine, öğrencinin kendi ana dilini öğrenirken kullandığı benzer mekanizmalardan faydalanmalıdır (Kaygın ve Yanpar Yelken, 2009).

2.5.3. Doğal Yöntem

Doğal yöntem, dilbilgisi-çeviri yöntemine tepki olarak ortaya çıkmıştır. Bu yönteme göre dil öğretimindeki aşamalar, anadil öğrenimi ile aynı özellikleri taşımaktadır (Büyükkız,

2018). Öğretim dili, hedef dildir. Öğrencilere açıklama yapılırken bile sadece hedef dil kullanılır.

Doğal yöntemin temel amacı iletişim becerilerini geliştirmek olduğu için yöntem, yabancı dil öğrenimine yeni başlayanlar için oldukça elverişlidir. Bu sebeple dinleme ve konuşma becerilerine daha çok odaklanması gerektiği belirtilmiştir. Bu yöntemde öğrencilerin hedef dili konuşan kişileri anlayabilmeleri ve kendi düşüncelerini sözlü olarak aktarmaları önemsenmektedir (Güzel ve Barın, 2013).

2.5.4. Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi

Kulak-dil alışkanlığı yöntemi, öğrencide özellikle sözel becerilerin geliştirilmesini amaçlayan bir yöntemdir. Bu nedenle dil öğretimi esansında sınıf ortamında farklı bir dil kullanılmaz. Öğrenci, öğreneceği dile sürekli maruz bırakılır. Bu yöntemin gelişmesinde Skinner'in önemli katkıları olmuştur (Göçer, 2015).

Bu yöntemde, dil öğreniminin önce dinleme ile başladığı daha sonra sırasıyla konuşma, okuma ve yazma becerilerinin kazanıldığı savunulmaktadır (Memiş ve Erdem, 2013). Kulak-dil alışkanlığı yönteminde dinleme/ anlamaya ve konuşmaya diğer dil becerilerinden daha çok önem verilmektedir. Bu sebeple bu yöntemin özellikle başlangıç seviyesinde olan öğrencilerde uygulanması, öğrenciler açısından yararlı olabilir.

Kulak dil alışkanlığı yönteminde; dil bilgisi yapıları tümevarım yöntemi ile öğretilmektedir. Yeni yapılar, diyaloglar üzerinden verilmekte ve çok sayıda çalışma yapılmaktadır. Kültür, dil öğretiminin ayrılmaz bir bütünü olarak görülmektedir. Doğal öğrenme ortamı kurulur.

2.5.5. Bilişsel Yöntem

Bilişsel yöntem Noam Chomsky'nin dönüşümlü dilbilim kuramı sonucu ortaya çıkmış bir yöntemdir (Uçak, 2016). Bu yöntemde amaç; öğrenciye öğrenilen dildeki cümle üretme yapısını kavratmaktır. Bu sebeple dört temel becerinin gelişmesi de önemlidir. Özellikle 1980-1990 yılları arasında kullanılan bu yöntem, bireyin dil gelişiminin zihinsel gelişimle doğrudan ilişkide olması anlayışına sahiptir (Yağmur Şahin, 2018). Söz konusu yöntemde öğrencilere kalıp cümleleri öğretmek yerine, onların kendi cümlelerini üretmesi hedeflenmektedir.

Bilişsel yaklaşımda beynin bir bilgisayar gibi çalıştığı, dışardan alınan bilgilerin duyu organları ile belleğe aşamalı ve sistemli bir şekilde kaydedildiği belirtilmektedir (Gün, 2018). Bu düşünceden hareketle söz konusu yöntemin uygulanacağı derslerde beş duyu organını da aktif bir şekilde kullanmak gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda derslerde farklı materyallerin kullanımına dikkat edilmeli, öğrencinin odağının aktif bir şekilde derste olması sağlanmalıdır.

2.5.6. İletişimsel Yöntem

İletişimsel yöntem, öğrenci merkezli bir yöntemdir. Bu yöntemde öncelikli olarak öğrencinin içinde bulunduğu ortam şartları, ihtiyaçları ve beklentileri belirlenir. İletişim en önemli unsur olarak belirlenmektedir. Bu yöntem, anlama odaklı etkinlikler aracılığıyla sözcüklerin, konuların ve dilbilgisi yapılarının öğretimini amaçlamaktadır (Durmuş, 2013c).

Bu yöntemde dilbilgisi kurallarını öğretmek amacıyla farklı çalışmalar yapılmamakta (Yağmur Şahin, 2018), dilbilgisi yapıları ve kurallar çeşitli etkinlik ve diyaloglar içerisinde öğretilmektedir. Yöntemin amacı öğrenciye dilin kurallarını ve yapısını öğretmek yerine, öğrencinin ihtiyaçlarını karşılayacak diyalogları öğretmektir. Dört temel becerinin de en iyi derecede geliştirilmesi temel hedeflerden biridir.

2.5.7. Seçmeli Yöntem

“Seçmeli yöntem, yöntemler karması, derlenmesi ya da yöntem zenginliği anlamında kullanılmaktadır” (Memiş ve Erdem, 2013: 307). Söz konusu yöntemin amacı, öğretim aşamasına göre doğru yöntemin seçilmesi imkân tanımaktır. Bu bağlamda öğretimin amacı, hedef kitlenin özellikleri, dil seviyesi gibi birçok değişkene bağlı olarak kullanılan yöntem değişmektedir. Bu nedenle diğer yöntemler gibi kesin ve katı kurallara sahip değildir. Örneğin, öğretim sırasında hedef dil kullanılmakta ancak gerektiğinde ana dili kullanımına da izin verilmektedir.

Seçmeli yöntemde birden fazla yöntemin bir arada kullanılması, öğreticinin gerekli bilgi ve birikime sahip olmasını da zorunlu kılmaktadır. Öğretici bütün yöntemlerin uygulamasını, olumlu ve olumsuz yönlerini bilmeli; hangi yöntemi ne zaman kullanması gerektiğine dair doğru seçimi yapabilmelidir.

2.6. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel Beceriler

Dil; dinleme, okuma, konuşma ve yazma olmak üzere dört beceriden oluşmaktadır (Dilidüzgün, 2018). Dinleme ve okuma, anlama becerileri olarak da nitelendirilirken konuşma ve yazma, anlatma becerileri olarak nitelendirilmektedir. Öğrencilerle yapılan konuşmalar, onlara uygulanan anketler ve öğrencilerden alınan bilgilerden hareketle öğrencilerin en çok zorlandıkları becerilerin konuşma ve yazma becerileri olduğunu söylemek mümkündür (Kalfa, 2014).

Yabancı dil öğretim yöntemlerinin hemen hemen hepsi dört temel becerinin aynı derecede önemli olduğunu savunmaktadır. Yabancı dil öğretiminde öğrencilerin bu becerilerin hepsinde aynı şekilde gelişim göstermesi beklenmektedir. Bu becerilerden dinleme ve okuma becerileri anlama, konuşma ve yazma becerileri anlatma becerileri olarak da bilinmektedir. Dil becerilerini birbirinden ayrı düşünmek mümkün değildir çünkü dördü de birbiriyle ilişkilidir. Ancak dinleme ve konuşma becerilerinin kendi aralarında kurdukları ilişki daha farklıdır. Konuşma becerisi karşılıklı hâle geldiği zaman dinleme becerisini de

yanına almaktadır. Bu bağlamda aslında bir anlama becerisi olan dinleme becerisi en büyük ilişkisini anlatma becerisi olan konuşma becerisi ile kurmaktadır. Benzer bir durum okuma ve yazma becerileri için de söz konusudur. Yazma olmadan okuma becerisinin varlığından söz etmek mümkün değildir. Bu bağlamda anlatma becerilerinden biri olan yazmanın en çok anlama becerisi olan okuma becerisi ile ilişkili olduğunu söylemek mümkündür.

2.6.1. Dinleme Becerisi

Anlama becerilerinden biri olarak kabul edilen dinleme, öğrencinin genellikle hedef dille tanışırken kullandığı ilk beceridir. Dinleme becerisi günlük hayatta en çok kullandığımız becerilerin başında yer almaktadır (Başkan ve Ustabulut, 2020).

Dinleme becerisi, zor gelişen becerilerden biridir. Ayrıca öğrencilerin zorlandıkları becerilerin başında yer alır. Özellikle konuşma hızı ve ileri seviyelerdeki cümlelerin anlaşılması, öğrenci için epey zor olmaktadır. Buna rağmen dinleme becerisi, öğrencinin dili daha kolay öğrenmesini de sağlamaktadır (Dilidüzgün, 2018). Öğrenilecek olan hedef dilin konuşulduğu ülkelerde yaşayan öğrencilerin en çok maruz kaldıkları beceri, dinleme becerisi olduğu için öğrenci, dinleme becerisini geliştirdikçe hedef dili öğrenmede daha başarılı olacaktır.

Dinleme becerisinin, anlatma becerilerinden biri olan konuşma becerisi ile doğrudan ilişkisi bulunmaktadır. Konuşma, şayet karşılıklı olarak gerçekleşiyorsa konuşmacının haricindeki kişiler doğal olarak dinleyici konumundadır. Bu durumda dinleme becerisi de işe koşulmuş olur. Bu sebeple iki becerinin birbirinden ayrı düşünülmemesi gerektiği, dinleme becerisini geliştirebilmek için öğrenme ortamlarında konuşma çalışmalarının da bolca yer alması gerektiği belirtilmektedir. Bununla birlikte öğrencinin telaffuz yeteneğini geliştirebilmesinde dinleme becerisinin önemi büyüktür.

“Dinleme, çaba gerektiren bilinçli bir süreç olmalı ve kulağa gelen sesler anlamlandırılmaya çalışılmalıdır” (Durmuş, 2013c: 143). Dinleme, pasif olarak gerçekleşen

bir eylem değildir. Tam tersine dinleyicinin beyni, dinlediği metni anlamlandırmak ve etkileşimi sağlamak amacıyla aktif bir şekilde çalışmaktadır. Aksi hâlde gerçekleşen eylem dinleme değil, işitme olurdu.

Dinleme becerisini geliştirmek amacıyla farklı materyallerden yararlanmak mümkündür. Özellikle filmler, diziler, şarkılar, sesli kitaplar, sesli tiyatrolar gibi farklı çalışmalar ders içi veya ders dışı çalışmalarda sıklıkla kullanılmaktadır. Dinleme metinlerinin seçiminde; metinlerin sade ve anlaşılır olması, yaşayan dilin kullanılması ve kültürel özelliklere sahip olmasına dikkat edilmelidir.

2.6.2. Okuma Becerisi

Anlama becerilerinden biri olan okuma ile ilgili, alan yazında farklı tanımlara rastlamak mümkündür. Günay (2003: 9) okumayı, “alıcının metin karşısında yaptığı düşünsel bir etkinlik” olarak tanımlarken Durmuş (2013c: 185) okumayı, “bütün sözcükleri, cümleleri veya bir yazıyı bütün unsurlarıyla görme, algılama, kavrama ve anlamlandırma etkinliği” olarak tanımlamıştır.

Okuma, öğrencilerin en kolay geliştirebildikleri becerilerden birisidir. Ayrıca okuma, birçok farklı öğretim tekniğinin, yönteminin ve farklı ders içi etkinliklerinin kullanılabilmesi bir beceriyi ifade eder. Öğrencilerin yaşadıkları kaygıları belirlemeye yönelik yapılan araştırmalarda da okuma kaygısının diğer kaygı türlerine göre daha az olduğu anlaşılmıştır. Okumayla ilgili esas ayırım sesli ve sessiz okuma arasındadır (Razı ve Tur, 2018). Sesli okumada amaç okuduğunu anlamak değildir. Amaç, kelime sesletimine ve okuma stratejilerine dikkat etmek ve telaffuzu geliştirmektir. Sessiz okumada ise amaç okuduğunu anlamaktır.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi’nde okuma becerisinin amaçları; genel olarak uyum sağlamak, bilgi ve kaynak çalışmaları kullanmak, öğrenmek, eğlenmek,

metindeki ana düşünceyi bulmak, metindeki özel bilgilere ulaşmak, ayrıntılı biçimde anlamak ve örtük anlama ulaşmak olarak belirtilmiştir (TELC, 2013: 71-75).

Okuma becerisinin geliştirilmesi amacıyla farklı etkinlikler yapılabilmektedir. Okuma öncesi, okuma sırasında ve okuma sonrası etkinlikleri bunlardan sadece bazılarıdır. Okuma öncesi etkinliklerde, metinde yer alan kelimeler üzerine eşleştirme, boşluk doldurma, eş anlam, zıt anlam gibi kelime çalışmaları yapılmaktadır. Okuma sırasında ise kullanılacak etkinlikler, seçilen okuma stratejisine göre değişebilmektedir. Okuma esnasında belirlenen kelimelerin boşluklara yerleştirilmesi, başlıkların paragraflara göre yerleştirilmesi, paragrafların sıralanması gibi farklı etkinlikler kullanılabilir. Okuma sonrasında metnin tekrar anlatılması, metin hakkında farklı sorulara cevap verilmesi gibi etkinlikler de sıklıkla kullanılmaktadır.

Ana dilde okuma yapmak ile yabancı dilde okuma yapmak birbirinden farklı durumlardır. Yabancı dilde okuma yapmak okuyucuyu daha fazla yorabilmektedir. Yabancı dilde yapılan okumalarda, okunulan metindeki kelimelerin kısa süreli bellekte kısa süreli kalması, okuyucuya çok zaman kaybettirebilmektedir. Ana dilde kelimeler ilk bakışta anlaşılırken yabancı dilde bu işlem daha uzun sürmektedir (Er, 2010). Bu sebeple yabancı dilde yapılan okumalar daha yavaş ve uzun sürmektedir.

Okuma becerisinin geliştirilmesinde metin seçimi de çok önemlidir. Doğru metni seçmek amacıyla dikkat edilmesi gereken bazı hususlar bulunmaktadır. Öncelikle metnin okutulacağı hedef kitleye göre metin seçimi yapılmalıdır. “Hedef kitlenin özelliklerine göre kullanılacak materyaller de farklı özellikler taşınmalıdır” (Uslu Üstten ve Haykır, 2019: 1635). Bu bağlamda okuyucuların geldikleri ülke, yaş aralığı, ilgili oldukları konular vb. değişkenler dikkate alınarak metin seçimi yapılmalıdır.

Bir başka önemli nokta da kazanımlardır. Öğretici hedeflediği kazanımlara uygun olan metinleri seçmeli ve okuma türlerini belirlemelidir. Metnin uzunluğu da önemli konulardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Metnin uzunluğu ve kelime sayısı konusunda

farklı görüşler olsa da genel kanı seviye yükseldikçe kelime sayısının da artması gerektiği yönündedir. Bunun tam tersini söylemek de mümkün gözükmemektedir.

Metin seçimini etkileyen bir başka önemli değişken de dil öğretim yaklaşımlarıdır. Farklı yaklaşımlar, farklı metin türlerinin kullanılmasını teşvik etmektedir. Geleneksel yaklaşımda edebi metinlere daha fazla yer verilmektedir. Bunun sebebi, kültürün de öğretilmesinin ve söz varlığının geliştirilmesinin amaçlanmasıdır. Davranışçı yaklaşımda ise üretilmiş metinler daha fazla kullanılmaktadır. Davranışçı yaklaşımda öğrenci merkezde bulunmaktadır. Bu nedenle amaç, öğrencinin ihtiyacına göre metin oluşturulmasıdır. Bilişsel yaklaşımda kullanılan metin türleri ise daha çok özel/ özgün metinlerdir. Bilişsel yöntemde iletişim ve ihtiyaca yönelik dil öğretimi amacıyla konuya ve amaca ilişkin günlük hayattaki özgün metinler tercih edilmektedir.

2.6.3. Konuşma Becerisi

Anlatma becerilerinden biri olan konuşma, duygu ve düşüncelerin seslerle ifade edilmesidir. “Dil öğretiminde konuşma hem hedef dili öğrenmede hem de hedef dili kullanmada önemli bir beceridir” (Arı, 2018: 277). Başka insanlarla iletişim kurmada konuşma ve dinleme becerilerinin önemi büyüktür. Ana dilinin ediniminde konuşma eyleminin gerçekleşebilmesi için bireyin, bilişsel ve fiziksel olarak gerekli gelişimini tamamlamış olmalıdır. Yabancı/ ikinci dil öğreniminde de öğrencinin özellikle bilişsel yönden gelişim göstermesi beklenmektedir. Yabancı dil öğretiminde konuşma becerisinin gelişimi, ana dilini öğrenen bir bebeğin gelişimine benzetilebilir. İki durumda da dil ilk öğrenildiğinde konuşma gerçekleşmemesine rağmen işaret veya beden dili ile iletişim kurulabilmektedir. Bu iletişim şekli zaman geçtikçe gelişerek anlamlı sesletimler ve kelimeler aracılığıyla konuşma eylemini başlatır. İkisinde de başlangıç aşamasında aynı sesletim hataları veya cümle yapısı ve dil bilgisi hataları görülebilmektedir. Dolayısıyla konuşma becerisinin gelişmesi zamana ve bilişsel gelişime bağlıdır.

“İnsan için konuşma, temel gereksinim oluşunun yanı sıra yine insanın çevresiyle ilişkilerini kolaylaştıran veya zorlaştıran bir araçtır” (Durmuş, 2013c: 170). Konuşma

eyleminin en büyük amacı da bu ilişkilerin oluşturulması ve kişilerarası iletişim kurulmasıdır.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde konuşma becerisinin geliştirilmesi amacıyla farklı etkinlikler kullanılabilir. Bu etkinlikleri monolog ve diyalog başlıkları altında değerlendirmek mümkündür. Belirlenen bir konu üzerine öğrencinin görüşlerini, düşüncelerini açıkladığı etkinlikler ile monolog çalışmalar yapılmaktadır. Seviyelere göre hazırlanmış diyalog metinleri ile de karşılıklı konuşma çalışmaları yapılmaktadır.

2.6.4. Yazma Becerisi

Yazma; duygu ve düşünceleri dile özgü özel işaretlerle kâğıda geçirme işidir. Durmuş (2013c: 206) ise yazmayı “düşünceleri; örnekler, kanıtlar gibi verilerden yararlanarak açıklayan; kimi örneklerinde günlük hayatın temel yazılı iletişimini sağlamayı, kimi örneklerinde ise etkili bir dil kullanmayı amaç edinen; bunu yaparken standart bir dilin katı yazım ve noktalama kurallarına ve de dil bilgisinin karmaşık ve çeşitli yapılarına bağlı kalarak ortaya koyan bir anlatma becerisi” şeklinde tanımlamıştır.

Yazma becerisinin, yabancı dil öğretiminde en zor ve en geç geliştirilen beceri olduğu düşünülmektedir. Bunun sebebi, yazma becerisinin dört temel beceri içerisinde sonuncu sıraya bırakılması ve öğrencilerin bu beceriyi genellikle ödevler ile tamamlamaya çalışmalarıdır (Bağcı ve Başar, 2018). Oysaki dört temel dil becerisinden her biri aynı ölçüde değerlidir. Bu nedenle her becerinin geliştirilmesi için aynı ölçüde çalışmalar yapılmalı ve aynı gelişimin sağlanması hedeflenmelidir.

Yazma becerisi tıpkı konuşma becerisi gibi, anlatma becerisi olarak kabul edilmektedir. Konuşma becerisi nasıl dinleme becerisi ile yoğun bir ilişki içerisindeyse yazma becerisi de okuma becerisi ile yoğun bir ilişki içerisinde. Yazma becerisi ile konuşma becerisinin farkı, “Söz uçar yazı kalır.” atasözümüzden hareketle rahatlıkla

anlaşılabilir. Öğrenici, yazma çalışmalarında belirli bir süreye sahiptir, yazdıklarını tekrar kontrol edebilir ve yazar ile okuyucu arasında bir mesafe vardır. Bu durum öğrencide kaygının azalmasını sağlar.

Yazma becerisinin geliştirilmesi amacıyla seviyelere göre farklı çalışmalar yapılmaktadır. Başlangıç seviyesindeki yazma çalışmalarında; temel bilgiler içeren formlar, seyahat veya konaklamaya ilişkin basit formlar, kutlama ve tebrik/ davet mesajları/ metinleri, tatil planı, hava durumu gibi etkinlikler kullanılmaktadır. Orta seviyede; öz geçmiş formu, haber yazıları, hikâyeler, biyografi, ilan, tanıtım yazıları, gezi yazıları gibi yazma etkinlikleri yaptırılmaktadır. İleri seviyede ise; betimleyici metinler, resmi yazılar, dilekçe, eleştiri yazısı, anket, reklam yazısı, proje metinleri gibi farklı etkinlikler öne çıkmaktadır (TMV, 2020).

2.7. Metin

Alan yazında metinle ilgili farklı tanımlara rastlamak mümkündür. Günay'a (2003) göre metin; başlangıcı ve bitişi, anlam olarak net bir biçimde tamamlanmış, göstergelerden oluşan anlamlı yapılardır. Metin, "belli bir hedefle yazılan, başı ve sonu net çizgilerle sınırlandırılmış, yazılı ve sözlü bir dil ürünüdür" (Karaağaç, 2013: 709). Güneş'e (2013b: 2) göre ise metin, "bilgi, duygu ve düşüncelerin çeşitli biçim, anlatım ve noktalama özelliklerine göre yerleştirildiği yapılardır. Bu yapılara yerleştirme işlemi peş peşe sıralama şeklinde değil, mantıklı bir düzenleme ile gerçekleştirilir."

Metin ile ilgili verilen tanımlardan hareketle yazılan bütün yazılara metin denilemeyeceğini söylemek mümkündür. Bu bağlamda metinler, bazı özelliklere sahip olmalıdır. Metinlerin nicel özellikleri kadar nitel özelliklerine de dikkat edilmelidir. Metin fikirlerimizi, isteklerimizi, hislerimizi, yaşadığımız olayları aktaran bir araç olarak paragrafların birleşmesinden oluşur. Paragrafları cümleler, cümleleri sözcükler, sözcükleri de harfler oluşturur. Paragraflar arasında dil ve anlatım ile anlam bütünlüğü bulunmalıdır. Her metnin bir ana fikri, okuyucuya vermek istediği mesajı vardır. Tüm bu özelliklerin

birleşmesiyle metin oluşur. Metinlerde bazı ortak özelliklerin olması kadar farklı özellikler de olabilmektedir. Bu farklılıklar da metin türlerini ortaya çıkarmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde kullanılacak metinlerin de bazı özelliklere sahip olması beklenir. Dilidüzgün (1995)'e göre içerik olarak metinler; konuya ve kültürel karşılaştırılmalara uygun olmalıdır. Bölükbaş (2015)'a göre ise yabancı dil öğretiminde kullanılacak metinler; seviyeye göre dil yapılarını ve kelimeleri öğretmeli, anlaşılır olmalı, öğrencinin veya okuyucunun dikkatini çekmeli, kültürel özellikler taşımalı ve grup etkinliklerine uygun olmalıdır.

Metin seçimi özellikle yabancı dil öğretiminde en önemli konulardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. İçerik olarak öğrencinin dikkatini dağıtacak, ilgisini çekmeyecek, seviyesine uygun olmayan metinlerin derslerde okutulması öğrencinin öğrenme isteğinde azalma ortaya koyacaktır. Bu sebeple doğru metin öğrencinin karşısına doğru seviyede çıkmalıdır. Metin seçiminde bir diğer önemli husus da kültürel özelliklerin öğretimi açısından doğru metni seçmektir. Kültür bir dilden ayrı düşünülemez. Dili öğrenmek kültürü öğrenmektir. Kültürü öğrenmek de dili öğrenmekten gelir. Bu sebeple seçilen metinlerin kültürel özellikleri öğrenciye/okuyucuya doğru şekilde aktarmasına dikkat edilmelidir.

2.7.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Türleri

Metin türleri ile ilgili farklı sınıflandırmalara rastlamak mümkündür. Örneğin Güneş (2013b), metin türlerini; edebi metinler, üretilmiş metinler, özgün metinler, özgün ve özel metinler olmak üzere dört başlıkta incelemiştir. *Edebi metinler* okuyucuda hayranlık ve heyecan uyandıran estetik bir yapıda oluşturulmuş edebiyat eserlerini kapsamaktadır. Masal, şiir, hikâye, roman, tiyatro bu türün örnekleri arasındadır. Edebi metinlerin dil öğretiminde kullanımını genellikle geleneksel dil öğretimi yaklaşımlarında görmekteyiz. *Üretilmiş metinler* öğretmen, öğrenci veya yazar tarafından günlük hayatta yaşanabilecek olayların kullanıldığı ve dil öğretimi öğelerine sıkça yer verilen metinlerdir. Davranışçı yaklaşımın “ihtiyaca yönelik” ilkesinden yola çıkılarak dil öğretiminde sıkça kullanılan türlerden biridir. Bir diğer metin türü *özgün metinler*dir. Bu metinler üretilmiş metinlere göre dil öğretimi için

hazırlanmamış ancak yine kelime öğretimi ve dilbilgisi kurallarının uygulanmasında yardımcı olan, günlük hayatta sıkça karşılaştığımız gazete yazıları, afişler, mektuplar, haberler, yemek tarifleri vb. özellikteki metinlerdir. Özgün metinler davranışçı yaklaşıma karşı olarak ortaya çıkan bilişsel yaklaşım ile dil öğretiminde daha çok kullanılmaktadır. *Özgün ve özel metinler* ise yapılandırıcı dil yaklaşımı ile karşımıza çıkmaktadır. Bu bölümdeki *özgün metinler* dil öğretmektense iletişim odaklı hazırlanan metinlerdir, *özel metinler* doğrudan dil öğretiminde kullanılmak amacıyla oluşturulmuş metinlerdir.

Bölükbaş (2015) ise yabancı dil derslerinde kullanılan metin türlerini yapay (kurgu) ve özgün metinler olarak iki başlıkta ele almıştır. *Yapay (kurgu) metinler*, gerçek yaşamla doğrudan özdeş olmayan, bunu yansıtmayı amaçlamayan özgöndergeli ve okuyucuya doğrudan eyleme dökülemeyecek yaşantı örneklerini sunan metinlerdir (Demircan, 1990). Kısacası, amaca uygun olarak hazırlanmış metinlerdir. *Özgün metinler* ise dil öğretimi amacıyla yazılmamış ancak dil öğretimi için kullanılabilen metinlerdir.

Metin türleri ile ilgili yapılan bu iki farklı sınıflandırmaya bakıldığında aralarında büyük farklılıklar görülmemektedir. İster sadece dil öğretmek amacıyla oluşturulsun, ister edebi veya özgün bir metin olsun metinler, yabancı dil öğretiminin temel taşlarından biri olarak görülmektedir. Yapay metinler, üretilmiş metinler veya özel metinler dil öğretimi amacıyla hazırlanmışları için, dil öğretiminde rahatlıkla kullanılabilir. Özgün metinler ise farklı amaçlarla üretilmektedir. Bu nedenle bu tür metinler dil öğretiminde kullanmak istendiğinde, birçok sorun yaşanmaktadır. Öğrencinin seviyesine uygun özgün, edebi metinler bulmak öğreticilerin yaşadıkları en büyük sorunlardan biridir. Bu sorun, ileri seviyelerde çok fazla yaşanmasa da özellikle başlangıç seviyesi ve orta seviyeler için bu metinlerin kullanımı ciddi sorunlara sebep olabilmektedir. Bu nedenle, bu metinleri yabancı dil öğretiminde kullanabilmek için metinlerin yeniden düzenlenmesi ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda alanda buna yönelik yapılan çalışmalar “metin değiştirim/uyarlama” kavramları ile ifade edilmektedir.

2.7.2. Metin Değiştirim/ Uyarlama

Metin değiştirim, metnin öğrenicinin seviyesi açısından daha anlaşılır hale getirilmesi işlemidir. Bazı kaynaklarda metin değiştirim yerine metin uyarlama denmektedir. Durmuş (2013a), metin değiştirimini; okuyucu hedef kitlenin anlamasını zorlaştırdığına inanılan metnin içerisindeki sözcüksel, sözdizimsel ve anlamsal ögelerin, farklı yollarla daha kolay okunabilir ve daha kolay anlaşılabilir hale getirilmesi olduğunu belirtmiştir. Bu işlem sırasında orijinal metinden kelimeler ve söz yapıları çıkarılabileceği gibi metne yeni kelimeler ve söz yapıları da eklenebilmektedir. Yani metin değiştirimini anlamı, sadece kelimeleri azaltmak ve metni kısaltmak değildir. Gerektiğinde metnin anlamını daha açık hale getirmek için metne kelimeler eklenebilir, buna bağlı olarak da metin orijinal metne göre daha uzun olabilir.

Metin değiştirimde en önemli unsur okuyucu/ ğrenicidir. ğrenicinin/ okuyucunun dil seviyesi, metin değiştirimini temeli olarak görülebilir. Metni öğrenicinin seviyesine göre anlaşılacak hale getirmek; öğrenicinin seviyesine uygun sözcükleri veya sözcük grupları ile seviyesine uygun dil bilgisi yapılarını kullanmakla mümkündür.

2.7.3. Metin Değiştirim/ Uyarlama Türleri

Metin uyarlama türlerine ilişkin farklı görüşler bulunmaktadır. Bölükbaş (2015), metin uyarlama türlerini detaylandırma ve sadeleştirme olarak ele almıştır. Durmuş (2013a) ise metin uyarlamasının türlerini; özetleme, sadeleştirme, kısaltma, bölme, açımlama, genişletim, birleştirme, yerine koyma, düzenleme, düşürme ve eksiltme olarak açıklamaktadır. Durmuş (2013a) bunlardan; özetleme, sadeleştirme ve genişletim bir metin değiştirim türü iken diğerleri de değiştirim esnasında yapılan işlemlerdir. Sadeleştirme en çok kullanılan metin değiştirim türü olarak kabul edilmektedir. Bunun sebebi ise özgün metinlerin genellikle öğrenicinin seviyesinden daha üstünde olduğu için genişletim/ detaylandırma türüne ihtiyacı olmamasıdır. Yine de bu türlerin bir arada kullanıldığına dair çalışmalara rastlamak mümkündür.

2.7.4. Sadeleştirme

Güncel Türkçe Sözlük'te sadeleştirmek kelimesinin anlamı “yalın bir duruma getirmek, yalınlaştırmak” olarak, sadeleştirme kelimesinin anlamı ise “sadeleştirmek işi” olarak geçmektedir. Sadeleştirme, orijinal bilgiyi ve anlamı koruyarak bir metnin dilsel karmaşıklığını azaltma sürecidir (Siddharthan, 2014). Bu bağlamda metni sade ve anlaşılır hâle getirirken dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır. Bir metni sadeleştirme, sadece metni anlaşılır hâle getirmek olarak algılanmamalıdır. Bu süreçte metnin, özgün hâlini ve anlamını korumasına dikkat edilmelidir. Sadeleştirmede cümleler, kelimeler, kavramlar, dilbilgisi yapıları değiştirilebilir veya metinden çıkarılabilir ama metnin özgünlüğü ve anlamı değiştirilemez. Sadeleştirme işlemi yapabilmek için farklı yaklaşımlar ve tekniklerden yararlanılmaktadır. Çalışmanın bundan sonraki bölümünde sadeleştirme yaklaşımları ve sadeleştirme teknikleri hakkında bilgi verilmiştir.

2.7.5. Sadeleştirme Yaklaşımları

Metin sadeleştirmede yapısal yaklaşım ve sezgisel yaklaşım olmak üzere iki yaklaşım türü bulunmaktadır. Birbirlerinden farklı düşünceleri savunan bu yaklaşımlar, sadeleştirme işlemi sırasında ve sonrasında farklı yöntem ve tekniklerden yararlanılmaktadır.

Sezgisel yaklaşım, sadeleştirme işleminin sezgisel olarak yapılmasıdır. Sadeleştirme işlemini yapan kişi, öğrencinin hangi kelimeleri bilip bilmediğine, hangi dilbilgisi yapılarını bilip bilmediğine tamamen sezgisel olarak karar vererek metni sadeleştirmektedir. Bu sebeple sezgisel yaklaşım ile yapılan sadeleştirmeler nesnel bir özellik taşımamaktadır. Bu yaklaşımda en önemli unsur, metni sadeleştiren kişinin tecrübesidir. Kişi ne kadar tecrübeliyse sadeleştirme de o kadar kusursuz olur. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde yeteri kadar bilgisi ve tecrübesi olmayan kişilerin yapacağı sadeleştirme çalışmalarında sezgisel yaklaşımın daha fazla eksiklik ortaya çıkaracağını belirtmek yanlış olmaz. Bu uygulama, eğer eğitim almamış kişiler tarafından yapılırsa da güvenilir olmaktan çıkabilmektedir (Aziz vd., 2010).

Yapısal yaklaşımda ise sadeleştirme işlemi için öğrencinin dil seviyesine göre bilmesi gereken kelimeler ve dilbilgisi kuralları belirlenir; sadeleştirme işlemi bunlara göre yapılır. Yapısal yaklaşım, okunabilirlik formüllerinin de sadeleştirme işleminde kullanılması gerektiğini savunmaktadır (Bölükbaş, 2015). Okunabilirlik formülleri; metinde geçen kelimelerin ve cümlelerin uzunluğunu ölçerek metnin anlaşılabilirlik veya zorluk düzeyini ortaya çıkaran formüllerdir. Okunabilirlik kavramı ile metinlerin okuyucular tarafından ne kadar kolay ya da güç anlaşılır olduğu anlatılmak istenmektedir (Ateşman, 1997).

Yapısal yaklaşımın savunduğu sadeleştirme işleminde de bazı olumsuzluklar dikkat çekmektedir. Bunların ilki; yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında, bir seviyeye öğretilen dil yapılarının, kelime ve kelime gruplarının değişiklikler göstermesidir. Bu değişiklikler de sadeleştirme işlemlerinde bazı farklılıkların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bir diğer olumsuzluk ise okunabilirlik formülleri kaynaklıdır. Dünya genelinde okunabilirlik formülleri üzerine 1920 yılından beri çalışmalar yapılmaktadır. Dünyada yapılan bu çalışmalar, ülkemizde 1990'lı yılların sonuna doğru kullanılmaya başlanmıştır. Bu yıllarda genellikle İngilizce üzerine yapılan okunabilirlik formülleri kullanılmıştır. 1990 yılından itibaren Türkçeye uygun olabilecek okunabilirlik formülleri üzerine farklı çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Ancak farklı okunabilirlik formülleri üretilse de bu formüllerin, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi açısından uygulanabilirliğini ve geçerliliğini ölçen çalışmalar sınırlı sayıdadır. Alan yazın incelendiğinde metin sadeleştirmede en çok uygulanan yaklaşımın sezgisel yaklaşım olduğu görülmektedir. Bunun sebeplerini yapısal yaklaşımın savunduğu kuralların ve formüllerin kullanımının zor ve zaman alıcı olması ile kullanımının bilinmemesi olarak açıklamak mümkündür.

Görüldüğü üzere, iki sadeleştirme yaklaşımında da avantaj ve dezavantajlar farklılık göstermektedir. Bütün bunlar da gösteriyor ki, dil öğretim materyalleri geliştirmek durumunda olan kişiler, metin oluşturmada bilgisayar tabanlı sayısal ölçümlerin yanı sıra deneyimlerinden ve bir metni nelerin daha anlaşılır yapacağına dair sezgilerinden yararlanmaya devam edeceklerdir (Durmuş, 2013b).

2.7.6. Sadeleştirme Teknikleri

Bölükbaş'a göre (2015), metin sadeleştirmede koruma, değiştirme, özetleme ve silme olmak üzere farklı tekniklerden yararlanılmaktadır. *Koruma işlemi*, öğrencinin metinde kolayca anlayabileceği bölümlerin hiçbir değişiklik yapılmadan olduğu gibi bırakılmasıdır.

Değiştirme işlemi, metindeki cümlelerin veya kelimelerin öğrencinin anlayabileceği kelime yapısı ve dilbilgisi yapısına göre değiştirilmesidir. Değiştirme işlemi farklı şekillerde yapılabilir. *Sözcüksel* değiştirme, bunlardan biridir. Öğrencinin seviyesine uygun olmayan bir kelime, daha sık kullanılan ve öğrencinin daha çok maruz kaldığı bir kelime ile değiştirilebilir veya bu kimi kelimeler cümleden çıkarılarak cümlenin zorluğu azaltılabilir. Bazen de öğrencinin cümleyi daha kolay anlayabilmesi için, cümleye yeni kelime veya kelime gruplara eklenebilir. Değiştirme işleminin bir diğer farklı yolu, *sözdizimsel* değiştirme değildir. Bu tekniğin uygulanmasında, devrik cümlelerin, kurallı cümle hâline getirilmesi önceliktir. Bunun dışında, çok uzun ve anlaşılabilirliği zor olan cümleler, birden fazla cümle ve basit cümleler hâline getirilebilir. Bir diğer değiştirme yolu ise *biçimsel* değiştirme değildir. Biçimsel değiştirme, anlaşılması zor olan uzun paragrafların birden fazla paragraf haline getirilmesi veya kısa paragrafların bağlaçlar ile tek paragraf hâline getirilmesi işlemidir.

Özetleme işlemi, metindeki bölümlerin daha kısa ve anlaşılır biçimde söylenmesidir. *Silme işlemi* ise metnin bütünlüğüne katkısı bulunmayan veya çok fazla detay bulunduran bölümlerin metinden çıkarılmasıdır. Bu bölümlerin çıkarılması, metnin bütünlüğünü bozamaz.

2.8. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi

“Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı, Avrupa ülkelerindeki dil öğretim programlarını, program yönergelerini, sınav ve ders kitapları vb. konulardaki çalışmalarını yönlendirmek için ortak bir çerçeve kurmayı amaçlamaktadır” (Arslan ve Coşkun, 2012: 2).

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi [CEFR (Common European Framework of Reference for Languages)], Avrupa Konseyi tarafından 2001 yılında yürürlüğe konan ve dil öğretimi, dil yeterliği, okuma, dinleme, yazma, sözlü anlatım, karşılıklı konuşma gibi dil becerilerine dayalı bir yabancı dil öğretim ve sertifikalandırma sistemi önerisidir (TELC, 2013). Çeşitli amaçları bulunan çerçeve, dil alanında çalışan herkese hitap etmektedir. Avrupa'daki eğitim sistemlerinden kaynaklanan farklılıkları gidermek ve dil öğretim programlarını, program yönergelerini, sınav, ders kitapları vb. konularda yapılan çalışmalarını yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmak, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nin amaçları arasında yer almaktadır.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nin oluşumunda üç temel ilke esas alınmıştır. Bu ilkeler aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır.

- Avrupa'daki dil ve kültür çeşitliliğinin zengin mirasının korunması için olası dil engellerini ortadan kaldırmak,
- Dil hareketliliğini artırmak,
- Üye ülkeler arasında ilkesel olarak iş birliği ve eşgüdümü sağlamak (TELC, 2013).

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi dokuz bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde ortak çerçeve tanımlanmış ve amaçları açıklanmıştır. İkinci bölümde AOÖÇ'nin benimsediği dil öğretim yaklaşımı olan Eylem Odaklı Yaklaşım açıklanmıştır. Üçüncü bölümde Ortak Öneriler Düzeyleri tanıtılmıştır. Dördüncü bölümde dil kullanımı için gerekli alanlar, durumlar, temalar, görevler ve iletişim amaçları, etkinlikleri, stratejileri ve süreçleri ele alınmıştır. Beşinci bölümde dil öğrencisinin genel ve iletişimsel yeterlikleri kategorilere ayrılmıştır ve ortak başvuru düzeylerine göre üstesinden gelmeleri gereken görev ve etkinlikleri çözmek için kullandıkları yetilerden bahsedilmiştir. Altıncı bölümde, üçüncü ve dördüncü bölümde bahsedilen kategorilerle ilgili dil öğrenimi ve öğretimi süreçleri yer almaktadır. Yedinci bölümde ise dil öğrenimi ve öğretiminde iletişim odaklı görevlerin rolü

anlatılmış, ve söz konusu görevlerin uygulanması, önceki bölümlerden referanslarla açıklanmıştır. Sekizinci bölümde çok dillilik, çok kültürlülük, yaşam boyu dil öğrenimi gibi konulara yer verilmiştir. Çerçevenin son bölümü olan dokuzuncu bölümde ise öğrenim ve öğretim sürecinde değerlendirmenin amaçları ve türleri üzerinde durulmuştur (TELC, 2013).

Kısaca, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi, dil öğrenimi ve öğretimi ile uğraşan herkesin ihtiyacı olan bilgilere yer vererek ilgili kişilerin kendi kararlarını vermelerine destek olmak amacıyla kaleme alınmıştır.

2.8.1. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Kazanımları

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde dil eğitiminin düzenlenmesine yönelik altı düzeyli bir başvuru çerçevesi benimsenmiştir. Bunlar:

1. Giriş ya da Keşif Düzeyi
2. Ara Düzey ya da Temel Gereksinim Düzeyi
3. Eşik Düzey
4. İleri Düzey ya da Bağımsız Konuşucu
5. Özerk Düzey ya da Gerçek Kullanımsal Yetenek
6. Ustalık Düzeyi (MEB, 2009: 20) düzeyleridir.

Altı düzeyli bu gösterim, dil öğretim etkinliklerinin resmî ortamda işlenmesinde, derece sınıfları veya kur sınıfları olarak somut bir görünümün bilimsel dayanağını meydana getirmektedir. Her öğrencinin aynı bilgi ve birikime sahip olmaması sebebiyle, öğretim etkinliklerinin öğrenci merkezli temel oluşturmasında hedef dil ile ilgili öğretim sürecinin bu altı basamak temel alınmaktadır. Aynı zamanda hedef dili öğrenirken edinilmesi gereken kazanımlara bir çerçeve çizmesi açısından da bu altı düzey ayrı bir öneme sahiptir.

Kazanımlar temel beceriler ve altı düzeyin her biri için ayrı ayrı listelenmiştir ve düzeylerin sonunda, öğrencilerin hangi beceri alanında neleri yapabileceği gösterilmiştir. Harfleri tanıma aşamasından başlayan kazanımlar silsilesi, ustalık düzeyinde dilin profesyonelce kullanımına kadar ilerler. Kazanımlar hem program hazırlayıcıları hem de ders kitabı yazarları için yol gösterici, öğretmenler için ise izlenmesi gereken rehber niteliğindedir.

2.9. İlgili Alan Yazın

Bu bölümde, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında sadeleştirme konusunda yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

Allen (2009), “*A Study Of The Role Of Relative Clauses In The Simplification Of News Texts For Learners Of English*” adlı çalışmasında deneyimli İngilizce öğretmenleri ve kitap yazarları tarafından sezgisel yaklaşım kullanılarak sadeleştirilmiş haber metnlerinin yer aldığı bir corpus oluşturmuştur. Corpus’un analizi için ise AntConc adlı program kullanılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde sadeleştirilmiş metinlerde kullanılan zamirler incelenmiştir. Seviye azaldıkça zamir kullanım sıklığının da azaldığı görülmüştür.

Crossley, Allen ve McNamara (2012), “*Text Simplification And Comprehensible Input: A Case For An Intuitive Approach*” adlı çalışmalarında 300 adet haber metnini sezgisel yaklaşım kullanarak başlangıç, orta ve ileri seviyelere göre sadeleştirmişlerdir. Sadeleştirilen metinler Coh-Metrix adlı hesaplama aracı ile değerlendirilmiştir. Sonuçlar, düşük seviyeli metinlerin daha yüksek seviyeli metinlere göre genellikle sözcüksel ve sözdizimsel anlamda daha az karmaşık olduğunu ortaya çıkarmıştır. Araştırmada ayrıca alt düzey metinlerin üst düzey metinlere göre daha fazla bağlaşik özellikler içerdiği tespit edilmiştir.

Bakan (2012), “*Yabancılar Türkçe Öğretiminde Metin Dilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Bir Sadeleştirme Denemesi: Sait Faik Abasıyanık, Mesaret Oteli*” adlı

çalışmasında adı geçen hikâyeyi B1 seviyesine göre sadeleştirmiştir. Sadeleştirme sırasında; metinsellik ölçütlerinden ‘bağlaşıklık’ ve ‘bağdaşıklık’ esas alınmıştır.

Bott ve Saggion (2014), “*Text Simplification Resources For Spanish*” adlı çalışmalarında sadeleştirilmiş metinlerden oluşan bir İspanyolca külliyat oluşturmuşlardır. Çalışmada ulusal haberler, uluslararası haberler, toplum ve kültür konu alanlarını kapsayan, manuel olarak basitleştirilmiş karşılıklarıyla birlikte 200 gazete makalesinden oluşan paralel bir külliyat hazırlanmıştır. Her metin bir editör tarafından sadeleştirilmiş ve sadeleştirilmiş metinler bir uzman tarafından revize edilmiştir. Bu çalışmadan hareketle de bir corpus prototipi üretilmiş ve İspanyolca için otomatik bir metin sadeleştirme sisteminin oluşturulmasına yönelik ilk adımlar atılmıştır.

Eroğlu (2015), “*Metin Dilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Ömer Seyfettin’in Üç Nasihat Hikâyesinin Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Sadeleştirilmesi*” adlı çalışmasında seçilen hikâyeyi B2 düzeyine göre sadeleştirmiştir. Bu bağlamda sadeleştirme için Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni incelenerek öğrencinin bilmesi gereken dil bilgisi yapıları tespit edilmiş, buradan hareketle sadeleştirme işlemi yapılmıştır.

Kaya (2018), “*Dokuzuncu Hariciye Koşuşu ve Yılkı Atı Adlı Eserlerin Yabancılar İçin A2 Düzeyine Uyarlanması*” adlı çalışmasında adı geçen hikâyeleri A2 düzeyine göre sadeleştirmiştir. Araştırmacı tarafından belirtilen ölçütler çerçevesinde sadeleştirilen hikâyeler daha sonra söz varlığı, sözcük türleri, atasözü, deyim, kalıp söz ve birleşik fiillerin kullanımı ve cümle bilgisi bakımından incelenmiştir. Özgün ve sadeleştirilmiş metinler arasındaki farklar, sayısal verilerden hareketle sunulmuştur.

Kaymaz (2018), “*Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sabahattin Ali’nin Apartman ve Köpek İsimli Hikâyelerinin A1-A2 Seviyesine Göre Sadeleştirme Çalışması*” adlı çalışmasında adı geçen hikâyeleri Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metnini esas alarak A1-A2 düzeyine göre sadeleştirmiştir. Bununla birlikte okuma öncesi etkinliği bağlamında sözcük

alıştırmaları; okuma sonrası etkinliği bağlamında da okuduğunu anlama soruları ve alıştırmaları hazırlayarak okuma becerisine katkıda bulunmayı amaçlamıştır.

Süner (2018), “*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazınsal Metinlerin B1 Düzeyine Uyarlanması: Eskici Örneği*” adlı çalışmasında önce Eskici adlı hikâyeyi B1 seviyesine göre sadeleştirmiş, ardından da Gaziantep Üniversitesi’ne bağlı TÖMER’de kontrol ve deney gruplu bir uygulama yapmıştır. Kontrol grubuna hikâyenin özgün hâli verilirken deney grubuna hikâyenin sadeleştirilmiş hâli verilmiştir. İki gruba da son test uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar karşılaştırıldığında deney grubunun daha başarılı olduğu ortaya çıkmıştır.

Akıncılar (2018), “*Türkçe Öğrenen Öğrenciler İçin Dede Korkut Hikâyelerinin B1 Düzeyinde Sadeleştirilmesi*” adlı çalışmasında betimsel bir alan araştırması olan genel tarama modeline bağlı doküman incelemesi kullanmıştır. Seçilen hikâyeye B1 seviyesine göre sadeleştirilmiştir. Hikâyenin sadeleştirilmesinde Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi ile Türkçeye Yolculuk kitapları temel alınmıştır. Sadeleştirme aşamasından sonra hikâyelerle ilgili, tüm becerileri kapsayacak nitelikte etkinlikler düzenlenmiş ve okuma metni hazırlayacak kişilere yol göstermesi amacıyla bir yönerge örneği hazırlanmıştır.

Erdem İpek (2018), “*Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Mustafa Kutlu’nun Ya Tahammül Ya Sefer İsimli Hikâyesinin Sadeleştirilmesi*” adlı çalışmasında önce adı geçen hikâyeyi B1 seviyesine göre sadeleştirmiş, daha sonra ise Rabat Yunus Emre Enstitüsünde öğrenim gören B1 seviyesindeki 30 öğrenci üzerinde uygulama yapmıştır. Araştırmada sadeleştirilmiş metinlerin, özgün metinlere kıyasla öğrencilerin okuma-anlama seviyelerini arttırma konusunda önemli katkılar sağladığı sonucuna varılmıştır.

Kaya (2019), “*Türk Destanlarının Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılacak Metne Uyarlanması*” adlı çalışmasında Altay Yaratılış Destanı, Alper Tunga Destanı, Bozkurt Destanı, Ergenekon Destanı, Uygur Türeyiş Destanı, Uygur Göç Destanı, Kara Yorga Destanı, Battal Gazi Destanı, Sarı Saltuk Destanı ve Köroğlu Destanı olmak üzere on

Türk destanını A1-A2 düzeyine göre sadeleştirmiştir. Sadeleştirme sırasında Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni esas alınmıştır.

Özmen (2019), “*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Değiştirme Teknikleriyle Öykülerin Yeniden Oluşturulması*” adlı çalışmasında “Kayıp Eşyalar Bürosu”, “Fındık”, “Heykel”, “Kalemler”, “O Bakış” ve “Perili Köşk” adlı hikâyeleri A1, A2 ve B1 düzeylerine göre sadeleştirmiştir. Sadeleştirilen çalışmalar, iki okunabilirlik formülü ile değerlendirilmiştir. Sadeleştirilen hikâyelerin düzeye uygunluğunun belirlenmesi amacıyla beş uzman görüşü alınmıştır. Sonuçlar, yöntem açısından düzeylerin kendi içinde tutarlı olduğunu göstermiştir.

Yayan (2019), “*Yabancılara Türkçe Öğretiminde Refik Halit Karay’ın Eskiçi ve Testi Adlı Hikâyelerinin A2 Seviyesine Uyarlanması*” adlı çalışmasında adı geçen hikâyeleri Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metnini temel alarak A2 seviyesinde olan yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerine göre uyarlamıştır.

Yaşar (2019), “*Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metin Uyarlama ve Memduh Şevket Esendal’ın Pazarlık Hikâyesinin A2 Seviyesine Göre Uyarlanması*” adlı çalışmasında seçilen hikâyeyi A2 seviyesine göre sadeleştirmiştir. Sadeleştirme işleminin yapılmasında İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 ders kitapları, Yedi İklim Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 ders kitapları, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Temel Seviye Ders Kitabı ve Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 ders kitaplarında yer alan dil bilgisi kuralları dikkate alınmıştır.

Boztoprak (2020), “*Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılmak Amacıyla Dede Korkut Kitabı’nın Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası 13. Boy’un B1 Düzeyinde Sadeleştirilmesi*” adlı çalışmasında seçilen hikâyeyi B1 düzeyine göre sadeleştirmiştir. Sadeleştirme işlemi yapılırken “Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni”nin okuma kazanımları ile dil bilgisi yapılarına ilişkin esaslar dikkate alınmıştır.

Ay (2020), “*Ömer Seyfettin’in Diyet Adlı Eserinin A1-A2 Seviyesine Sadeleştirilmesi*” adlı çalışmasında Ömer Seyfettin’e ait 8 tane hikâyeyi A1-A2 seviyesine göre sadeleştirmiştir. Sadeleştirmede “Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni” temel alınmıştır.

Kökcü (2020), “*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Değiştirimine Ömer Seyfettin’in Rüşvet Hikâyesi Örneği*” adlı çalışmasında adı geçen hikâyeyi B1 seviyesine göre sadeleştirmiştir. Rüşvet hikâyesinin seçiminde, hikâyenin kurmaca anlatı metni olması sebebiyle öğrencilerde heyecan uyandıracığı ve evrensel retorik şemayla metnin yapısının daha kolay anlaşılacağı düşüncesi etkili olmuştur.

Yazok (2020), “*Yabancılara Türkçe Öğretimi Kapsamında Kemalettin Çalık’ın Piri Reis Adlı Eserinin B1 Seviyesinde Sadeleştirilmesi*” adlı çalışmasında seçilen hikâyeyi B1 seviyesine göre sadeleştirmiştir. Öğrencilerin kazanımları belirlenmiş; Yedi İklim Türkçe B1 ders kitabı, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe ders kitabı ve Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninden hareketle belirlenen kriterlere göre sadeleştirme işlemi yapılmıştır.

Ay (2020), “*Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Sait Faik Abasıyanık’ın ‘Birtakım İnsanlar’ Adlı Hikâyesinin B1 Seviyesine Sadeleştirilmesi*” adlı çalışmasında adı geçen hikâyeyi İstanbul Yabancılar İçin Türkçe ders kitabını temel alarak B1 seviyesine göre sadeleştirmiştir.

Rets ve Rogaten (2020), “*To Simplify Or Not? Facilitating English L2 Users’ Comprehension And Processing Of Open Educational Resources In English Using Text Simplification*” adlı çalışmalarında metin sadeleştirmenin İngilizceyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Çalışmada başlangıçta 50 katılımcı yer alırken 13 katılımcıdan alınan verilerin yetersiz olması nedeniyle 37 yetişkin ikinci dil öğrencisi üzerinde uygulama yapılmıştır. Seçilen dört metin 24 İngilizce öğretmeni tarafından orta seviyeye göre sadeleştirilmiştir. Çalışmanın sonucunda sadeleştirilmiş metinlerin, metnin daha kolay anlaşılmasını ve daha kolay hatırlanmasını sağladığı ortaya çıkmıştır.

Bilgiç (2021), “*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Değiştirme Teknikleri Çerçevesinde Tarık Buğra'nın 'Hayat Böyledir İşte' Adlı Hikâyesinin A2 Düzeyine Uyarlanması*” adlı çalışmasında adı geçen hikâyeyi A2 seviyesine göre sadeleştirmiştir. Çalışmada son test kontrol gruplu deneysel desen modeli kullanılmıştır. Bu bağlamda Ankara Üniversitesi TÖMER Taksim şubesinde A2 seviyesinde öğrenim gören 15 öğrenciye hikâyenin özgün metni, 15 öğrenciye ise hikâyenin uyarlanmış metni okutulmuş; öğrencilerden okuduğunu anlamaya yönelik sorulara cevap vermeleri istenmiştir. Sonuçlar SPSS ile değerlendirilmiş ve metnin uyarlanmış halinin okunabilirlik açısından daha uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte sadeleştirilmiş metni okuyan üç öğrenciye yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar, öğrencilerin sadeleştirmenin, metni daha anlaşılır hale getirdiğini düşündüklerini ortaya çıkarmıştır.

Güdek ve Göçen (2021), “*Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin Değiştirimi: Mustafa Kutlu'nun 'Hayat Güzeldir' Hikâyesi Örneği*” adlı çalışmalarında önce seçilen hikâyeleri A2 düzeyine göre uyarlamışlar, ardından da nicel araştırma desenlerinden son test kontrol gruplu deneysel bir çalışma yapmışlardır. Çalışmaya, kontrol grubunda 20, deney grubunda 20 olmak üzere toplam 40 tane A2 öğrencisi katılmıştır. Kontrol grubuna özgün metinler verilirken deney grubuna değiştirilmiş metinler sunulmuştur. Anlama testleri ile toplanan verilerin analizinde, betimsel analizden yararlanılmış ve gruplar arasındaki fark incelenmiştir. Çalışmada, özgün metni okuyan öğrencilerin soruları doğru cevaplama oranlarının ve metni anlama düzeylerinin düşük olduğu; değiştirilmiş metni okuyan öğrencilerin ise soruları doğru cevaplama oranlarının ve metni anlama düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Atalay (2021), “*Aytül Akal'ın 'Kızım, Ben Çocukken...' Adlı Kitabının Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi A1-A2 Seviyesi Bağlamında Sadeleştirilmesi*” adlı çalışmasında adı geçen kitabı A1-A2 seviyesine göre sadeleştirmiştir. Sadeleştirme işleminde Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni ile Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı esas alınmıştır.

Özcan ve Batur (2021), “*Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Bir Metin Uyarlama Örneği: Köroğlu Destanı*” adlı çalışmalarında sezgisel ve yapısal yaklaşımları bir arada kullanarak adı geçen destanı B1 seviyesine göre sadeleştirmişlerdir. Sadeleştirme sırasında, genişletme ve kolaylaştırma tekniklerinden yararlanılmıştır.

Gedik (2021), “*Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatı'nın Yeri, Önemi Kullanımı/ Küçük Prens Romanının B1 Düzeyine Uyarlanması*” adlı çalışmasında çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatının yeri, önemi ve kullanımını ele almış; Küçük Prens adlı eseri Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metnini temel alarak B1 seviyesine göre uyarlamıştır.

Ahmet (2021), “*Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin'in 'Pembe İncili Kaftan' Hikâyesinin B1 Seviyesine Uyarlama Çalışması*” adlı çalışmasında Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B1 seviyesi ders kitabı ve Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metnini temel alarak adı geçen hikâyeyi B1 seviyesine göre uyarlamıştır. Sadeleştirme işleminden sonra hikâye, okuduğunu anlama soruları eşliğinde 22 kontrol grubu ve 22 deney grubu öğrencisine uygulanmıştır. Uygulama sonucunda sadeleştirilmiş metnin okunabilirlik düzeyinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Tuğrul (2021), “*Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Refik Halit Karay'ın 'Şeftali Bahçeleri' Adlı Hikâyesinin A1-A2 Düzeyine Göre Sadeleştirilmesi*” adlı çalışmasında ilgili hikâyeyi A1-A2 seviyesine göre sadeleştirmiştir.

Spring, Rios ve Ebling (2021), “*Exploring German Multi-Level Text Simplification*” adlı çalışmalarında Almanca için otomatik metin sadeleştirme hakkında araştırmalar yapmışlardır. Çalışmada, otomatik metin sadeleştirme programlarının B1 ve A2 seviyelerinde daha tutarlı sadeleştirmeler yaptığı saptanmıştır.

Güney (2022), “*Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Mustafa Orakçı’nın ‘Levent Çanakkale’de’ Adlı Kitabının Metinsellik Ölçütlerine Göre Sadeleştirilmesi*” adlı çalışmasında adı geçen hikâyeyi A1-A2 seviyesine göre sadeleştirmiştir. Sadeleştirme aşamasında Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders kitabı, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi ve Çalışkan’ın (2020) düzeylere göre hazırladığı sözcük listeleri esas alınmıştır.

2.10. Fakir Baykurt

Fakir Baykurt, 1929 yılında Burdur’da doğmuştur. 1943 yılında Akçaköy’deki ilköğreniminden sonra 1948 yılında Isparta Gönen Köy Enstitüsünü bitirmiş ve 1953 yılına kadar Burdur’un çeşitli köylerinde öğretmenlik yapmıştır. 1955 yılında Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü’nden mezun olduktan sonra Sivas, Hafik, Konya ve Şavşat’ta Türkçe öğretmeni olarak görev yapmıştır. 1960 yılında ilköğretim müfettişliğine atanmıştır. 1962-1963 yılları arasında ABD Bloomington Indiana Üniversitesinde ders araçları konusunda uzmanlık eğitimi alan Baykurt, 1979’da Almanya’nın Duisburg şehrine yerleşmiştir. Yazar, Pankreas kanseri nedeniyle tedavi gördüğü Essen Üniversite Hastanesi’nde 1999 yılında vefat etmiştir (Akpınar vd., 2010).

Edebi hayatına şiir yazarak başlayan Baykurt, daha sonraki dönemlerde hikâye yazmıştır. “Köy Enstitüsü’nü bitiren ve köy hayatını yakından tanıyan Fakir Baykurt bilhassa *Yılanların Öcü* romanı ile köy edebiyatının en önemli temsilcilerinden biri olarak kabul edilir” (Suvağci, 2019: 108). Baykurt, köy hayatını anlattığı eserleri ile öne çıkmaktadır. Köy insanının yaşadığı sorunları ele aldığı eserleri ile onlarca ödül almıştır. Baykurt’un en önemli eseri olarak kabul edilen “*Yılanların Öcü*” sinemaya da uyarlanmıştır.

Baykurt Almanya’ya göç ettikten sonra bu bölgelerde Türk insanların yaşadığı sorunları eserlerinde anlatmaya başlamıştır. Özellikle gurbetçilerin yaşadıkları kültürel sorunlara eserlerinde sıklıkla yer vermiştir (Baykurt, 2015). Baykurt’un, kendisiyle 1997 yılında röportaj yapan Feridun Andaç’a söylediği: “*Benim göçmenlerin ardına düşerek onları izlemem, bir düşünüş ve inanış yakınlığından gelir. Kendim işçi olmadığım, hatta sınıfsal yönden küçük burjuva sayıldığım halde, kafaca işçilerin yanındayım, onların*

koldaşımı. Bu yakınlıktan güç alarak romanlarını yazmaya kalktım. Üç roman, dört öykü kitabı verdim bugüne kadar. Bu arada beni sevindiren, insanımızın kat ettiği gelişmedir. Özellikle işçi çocuklarının, onlar arasında kızların eğitim alanında kazandığı başarı bana umut verir.” (Andaç, 2000: 52’den akt. Dervişoğlu, 2016a: 8) sözleri, yazarın bu tutumunun sebebini gözler önüne sermektedir.

Yazarın Almanya’daki ilk öyküleri Gece Vardiyası (1982) ve Barış Çöreği (1982) adlı eserlerinde toplanır. “Baykurt gerek ‘Duisburg Üçlemesi’nde gerekse de Almanya öykülerinde; tanıklığında yaşananları, Türklerin çalışma ve barınma sorunlarını, ilişkilerini, eğitim yaşantılarını, sosyal ve kültürel sorunlarını gerçekçi bir bakışla yansıtır” (Dervişoğlu 2016b:32).

Barış Çöreği kitabında sırasıyla; “Yazar”, “Barış Çöreği”, “Sevgi Yandı”, “Bayram Gezmesi”, “Rur Havzası’nda Türk Bahçeleri”, “Kardeşimin Yitmesi”, “Et Kesimi”, “Âdem ile Hakan”, “Bir Karnaval Öyküsü”, “Az Daha Boğuluyordum”, “Yeni Cami”, “Yakantop”, “Hatice’nin Mahkemesi”, “Kaçtım Ne Yapayım?”, “Babamın İşi”, “Kapımızda Polis”, “Öykü Birincisi”, “Altın Beşik”, “Analar Anıtı”, “Diş Fırçası”, “Baba Oğul”, “Sütçü Köşeyi Döndü mü?”, “Gitmez Olaydım İzne!” olmak üzere 23 hikâye bulunmaktadır (Baykurt, 2015). Baykurt, Barış Çöreği kitabında; Almanya yaşamını, karşılaşılan sorunları çocuk gözüyle anlatmıştır (Dervişoğlu, 2016a). 1982 yılında yayımlanan kitap hem Almanya’da yaşayan Türkler tarafından hem de Türk halkı tarafından büyük ilgi görmüştür.

Yazarın bazı eserleri şöyledir (Akpınar, 2010: 194-196):

Öykü: Çilli (1955), Efendilik Savaşı (1959), Karın Ağrısı (1961), Dün-Bugün (1961), Cüce Muhammet (1964), Anadolu Garajı (1970), On Binlerce Kağnı (1971), Çilli-Karın Ağrısı-Cüce (1971), Can Parası (1973), İçerdeki Oğul (1974), Sınırdaki Ölü (1975), Kalekale (1978), Barış Çöreği (1982), Gece Vardiyası (1982), Duisburg Treni (1986), Bizim İnce Kızlar (1993), Telli Yol (1998).

Roman: Yılanların Öcü (1959), Onuncu Köy (1961), Irazcanın Dirliği (1961), Kaplumbağalar (1967), Amerikan Sargısı (1967), Tırpan (1970), Köygöçüren (1973), Keklik (1975), Yayla (1977), Kara Ahmet Destanı (1977), Yüksek Fırınlr (1983), Koca Ren (1986), Yarım Ekmek (1997), Eşekli Kütüphaneci (2000).

Şiir: Bir Uzun Yol (1989), Ateşdikenleri (1997).

Çocuk Kitabı: Küçük Köprü (1963), Deli Dana (1963), Topal Arkadaş (1964), Sarı Köpek (1964), Yetim Ali (1964), Sınır Kavgası (1964), Sümüklü Hanım (1964), Ağaç Dede (1964), Sakarca (1975), Yandım Ali (1979), Kerem ile Aslı (1964), Dünya Güzeli (1985), Saka Kuşları (1985).

Otobiyografi: Özüm Çocuktur (1998), Köy Enstitülü Delikanlı (1999), Köşe Bucak Anadolu (2000), Bir Tös Vardı 2000).

Gezi: Dünyanın Öte Ucu (1999).

Yazarın aldığı ödüller şöyledir (Karabela Şermet, 2007: 67):

1958 Yunus Nadi Roman Ödülü (Yılanların Öcü)

1970 TRT Sanat Ödülleri (Tırpan)

1970 TRT Sanat Ödülleri (Sınırdaki Ölü)

1971 Türk Dil Kurumu Roman Ödülü (Tırpan)

1974 Sait Faik Hikâye Armağanı (Can Parası)

1978 Orhan Kemal Roman Armağanı (Kara Ahmet Destanı)

1979 Tiyatro 79 Dergisi tarafından Yılın Oyunu Ödülü (Sakarca)

1980 Avni Dilligil Tiyatro Ödülü (Tırpan)

1984 Berlin Senatosu Çocuk Yazını Ödülü (Barış Çöreği)

1985 Alman Endüstri Birliği (BDI) Yazın Ödülü (Gece Vardiyası)

1998 Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü (Yarım Ekmek)

1998 Yaşam Radyosu Ustalara Saygı Onur Ödülü (Tüm eserleriyle)

1999 Pir Sultan Abdal Derneği Yazın Ödülü (Tüm eserleriyle)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ/ MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, Fakir Baykurt'un Barış Çöreği adlı hikâyesinin A1 ve A2 seviyeleri için sadeleştirmeyi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin genel anlamda sadeleştirme çalışmalarına yönelik görüşlerini almayı amaçlayan bir araştırmadır.

Çalışmanın birinci bölümünde Barış Çöreği hikâyesi A1 ve A2 seviyeleri için sadeleştirilmiştir. Sadeleştirme çalışmalarını yapabilmek için önce bu araştırma için seçilen hikâyenin hangi seviyeye yönelik olduğu uzman görüşlerinden hareketle belirlenmiştir. Ardından da sadeleştirme için gerekli ön hazırlıkların tamamlanmasıyla hikâye, A1 ve A2 seviyelerine uyarlanmıştır. Çalışmanın bu bölümünde nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. “Nitel araştırma, disiplinler arası bütüncül bir bakış açısını esas alarak, araştırma problemini yorumlayıcı bir yaklaşımla incelemeyi benimseyen bir yöntemdir” (Karataş, 2015: 63). Bu yöntemin uygulanmasında yaygın olarak kullanılan doküman analizi ise “araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2021: 189).

Çalışmanın ikinci bölümünde ise yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin metin sadeleştirmeye ve sadeleştirilmiş metinlere yönelik görüşlerini almak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. “Araştırma örnekleminde yer alanların, araştırma konusu hakkında bilgi, duygu ve düşüncelerini aktif olarak açıkladığı, yaşam öyküsünü anlattığı veri toplama tekniği, görüşme olarak adlandırılır” (Baltacı, 2019: 374).

3.2. Çalışma Grubu ve Materyali

Araştırmanın çalışma grubunu, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilinde yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında aktif olarak görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Adı geçen öğretmenlerin 15'i İstanbul Gelişim Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezinde, 10'u ise İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinde görev yapmaktadır. Çalışma grubunun oluşturulmasında kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmacı bu yöntemde yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir olayı veya durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2021: 121). Katılımcılara ait demografik özellikler Tablo 1'de ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Tablo 1

Katılımcıların demografik özellikleri

Katılımcı	Cinsiyet	Mezuniyet	Bölüm	Kıdem/Yıl	Kurum
K1	Erkek	YL	Diğer	0-2	Özel
K2	Erkek	YL	Edebiyat	6-10	Özel
K3	Kadın	YL	Edebiyat	0-2	Özel
K4	Erkek	YL	Diğer	3-5	Özel
K5	Erkek	Lisans	Türkçe Öğretmenliği	6-10	Özel
K6	Erkek	YL	Edebiyat	6-10	Devlet
K7	Kadın	YL	Edebiyat	6-10	Devlet
K8	Erkek	YL	Türkçe Öğretmenliği	6-10	Devlet
K9	Erkek	YL	Edebiyat	6-10	Devlet
K10	Kadın	YL	Diğer	11-20	Devlet
K11	Kadın	Lisans	Türkçe Öğretmenliği	0-2	Özel
K12	Kadın	Lisans	Edebiyat	3-5	Devlet
K13	Kadın	YL	Edebiyat	3-5	Özel
K14	Erkek	YL	Edebiyat	3-5	Özel
K15	Erkek	Lisans	Türkçe Öğretmenliği	0-2	Özel
K16	Kadın	Lisans	Türkçe Öğretmenliği	3-5	Özel
K17	Kadın	YL	Türkçe Öğretmenliği	3-5	Özel
K18	Kadın	YL	Diğer	6-10	Devlet

K19	Erkek	Lisans	Edebiyat	11-20	Devlet
K20	Kadın	YL	Edebiyat	11-20	Devlet
K21	Kadın	YL	Türkçe Öğretmenliği	6-10	Devlet
K22	Kadın	YL	Edebiyat Öğretmenliği	3-5	Özel
K23	Kadın	Lisans	Türkçe Öğretmenliği	3-5	Özel
K24	Kadın	YL	Edebiyat Öğretmenliği	3-5	Özel
K25	Erkek	Lisans	Türkçe Öğretmenliği	3-5	Özel

Çalışmanın materyalini ise Fakir Baykurt'un 2015 yılında Literatür Yayınları tarafından yayımlanan "Barış Çöreği" adlı hikâyesi oluşturmaktadır. Bu hikâyenin seçilme nedeni Türk hikâyeciliğinin öncülerinden olan Fakir Baykurt'u Türkçe öğrenen yabancılar ile tanıştırmakla birlikte hikâyenin içinde kendi hayatlarından örnekler bulabilecekleridir. Hikâyenin akıcılığının yüksek olması ve hikâyenin dilinin sade olmasının da okuyucular için faydalı olacağı düşünülmüştür.

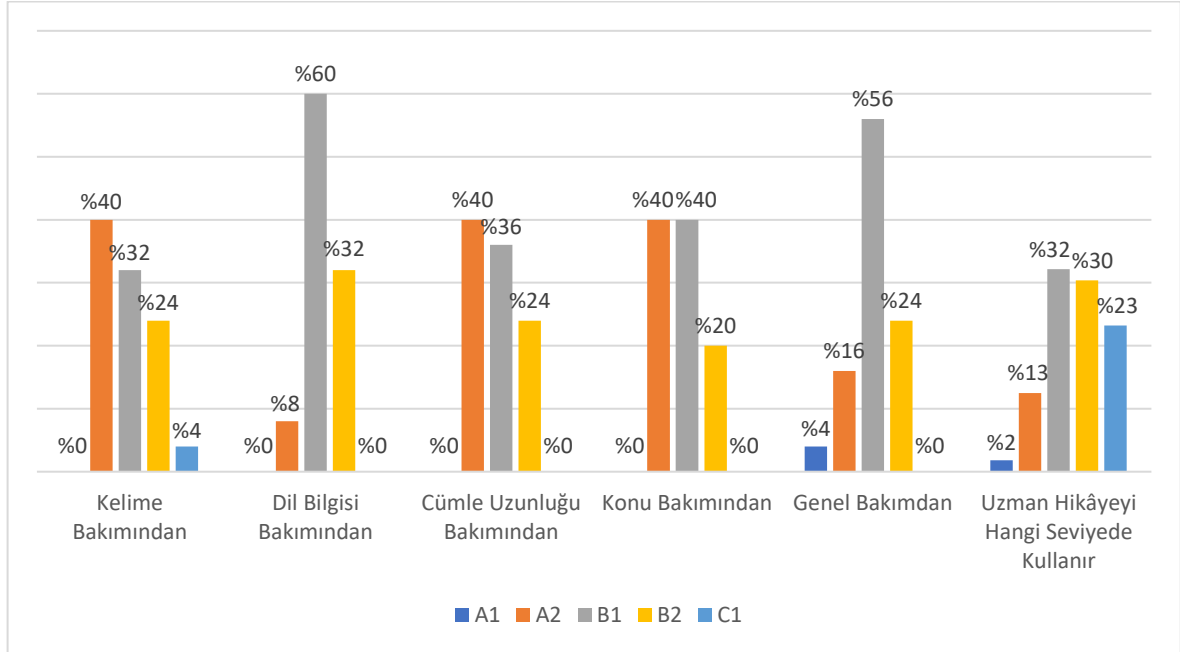
3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma için gerekli olan verilerin toplanmasında Hikâye Seviyesi Belirleme Anketi, Sadeleştirme İşleminin Yapılmasında Dikkate Alınacak Ölçütler, Fakir Baykurt-Barış Çöreği Hikâyesi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılmıştır. Çalışmanın bu bölümünde veri toplama araçları hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir.

3.3.1. Hikâye Seviyesi Belirleme Anketi

Çalışmada, sadeleştirilmesi yapılacak olan hikâyenin özgün hâlinin hangi seviyeye yönelik olduğunun belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan Hikâye Seviyesi Belirleme Anketi uygulanmıştır. Ankette, yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinden Fakir Baykurt'un *Barış Çöreği* hikâyesini kelime, dil bilgisi, cümle uzunluğu, konu değişkenlerine göre her bir değişken için ayrı olmak üzere hikâyenin A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyelerinden hangisine uygun olduğu bakımından değerlendirmeleri istenmiş; ayrıca hikâyeyi bir bütün

olarak da A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyelerine göre değerlendirmeleri istenmiş ve alan uzmanı olarak kendilerinin hikâyeyi hangi seviyede okutmayı uygun bulduklarını bildirmeleri istenmiştir.

Şekil 1. Hikâye seviyesi belirleme anketi verilerinin farklı değişkenlere göre dağılımı

Barış Çöreği hikâyesinin hangi dil seviyesine yönelik olduğunun belirlenmesi amacıyla yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerine uygulanan Hikâye Seviyesi Belirleme Anketi sonuçları Şekil 1’de gösterilmiştir.

Anketin birinci sorusunda katılımcılara, hikâyedeki kelimelerin hangi seviyeye uygun olduğunu düşündükleri sorulmuştur. Katılımcıların %40’ı kelimelerin A2, %32’si B1, %24’ü B2 ve %4’ü C1 seviyesine uygun olduğunu belirtmiştir. Hikâyenin kelime açısından değerlendirilmesinde farklı görüşlerin olduğu görülmüştür. Uzman görüşlerinden hareketle, hikâyenin kelime açısından A2 ve B1 seviyelerine uygun olduğunu söylemek mümkündür.

Anketin ikinci sorusu katılımcıların, hikâyedeki dilbilgisi yapılarının hangi seviyeye uygun olduğunu düşündükleriyle ilgilidir. Katılımcıların %8’i dilbilgisi yapılarının A2,

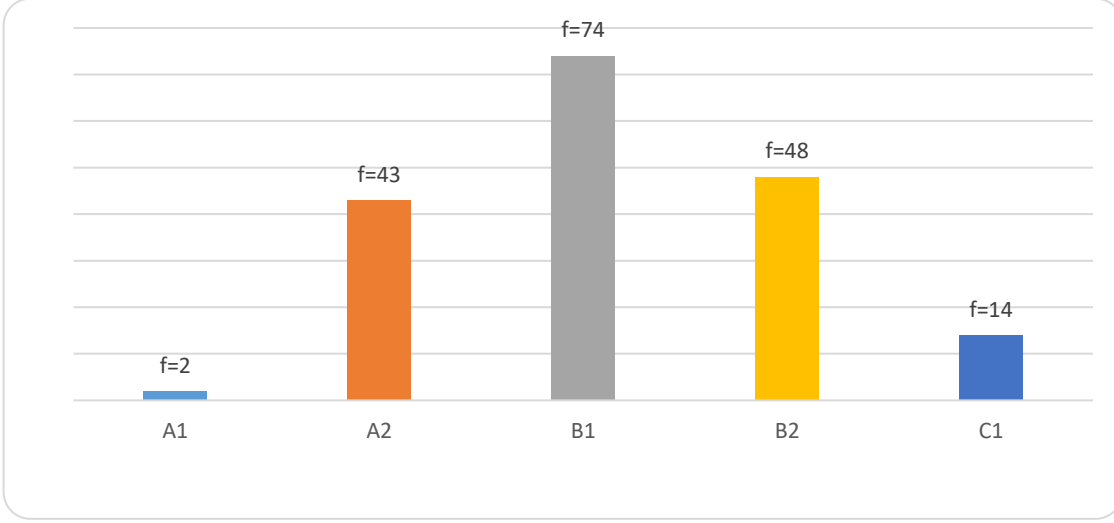
%60'ı B1 ve %32'si B2 seviyesine uygun olduğunu ifade etmiştir. Uzman görüşlerine göre hikâyenin, dilbilgisi yapıları açısından B1 seviyesine uygun olduğu söylenebilir.

Anketin üçüncü sorusunda katılımcılara, hikâyedeki cümle uzunluklarının hangi seviyeye uygun olduğunu düşündükleri sorulmuştur. Katılımcıların %40'ı cümle uzunluklarının A2, %36'sı B2 ve %24'ü B1 seviyesine uygun olduğunu belirtmiştir. Cümle uzunlukları açısından yine görüş farklılıklarının olduğu görülmüştür. Bu bağlamda uzman görüşlerinden hareketle hikâyenin cümle uzunlukları açısından A2, B1 ve B2 seviyelerine uygun olduğunu söylemek mümkündür.

Anketin dördüncü sorusu katılımcıların, hikâye konusunun hangi seviyeye uygun olduğunu düşündükleriyle ilgilidir. Katılımcıların %40'ı hikâye konusunun A2, %40'ı B1, %20'si B2 seviyesine uygun olduğunu ifade etmiştir. Hikâye konusu açısından katılımcıların A2 ve B1 seviyeleri için aynı düşüncede oldukları belirlenmiştir. Uzman görüşlerine göre hikâyenin, konusu açısından A2 ve B1 seviyelerine uygun olduğu söylenebilir.

Anketin beşinci sorusunda katılımcılara, hikâyenin genel olarak hangi seviyeye uygun olduğunu düşündükleri sorulmuştur. Katılımcıların %4'ü hikâyenin A1, %16'sı A2, %56'sı B1, %24'ü B2 seviyesine uygun olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda uzman görüşlerinden hareketle hikâyenin genel olarak B1 seviyesine uygun olduğunu söylemek mümkündür.

Anketin son sorusu katılımcıların, hikâyeyi hangi seviyelerde kullanabileceklerini öğrenmeye yöneliktir. Katılımcıların %2'si hikâyeyi A1, %13'ü A2, %32'si B1, %30'u B2 ve %23'ü C1 seviyelerinde kullanabileceklerini belirtmiştir. Uzman görüşlerine göre hikâyenin B1 ve sonrası seviyelerde kullanılabileceğine dair bir görüş ortaya çıkmıştır.

Şekil 2. Hikâye seviyesi belirleme anketi sonuçları

Şekil 2'ye bakıldığında Hikâye Seviyesi Belirleme Anketi'ndeki tüm cevapların dağılımı görülmektedir. Bu bağlamda 74 frekans değeri ile B1 seviyesinin en çok verilen cevap olduğu ortaya çıkmıştır. B2 seviyesi 48 frekans değerine sahipken A2 seviyesi 43 frekans değerine sahiptir. Anket sonuçlarından hareketle hikâyenin özgün halinin B1 seviyesinde olduğu kanaati ortaya çıkmış ve Barış Çöreği hikâyesinin hem A2 hem de A1 seviyesi için sadeleştirilmesine karar verilmiştir.

3.3.2. Sadeleştirme İşleminin Yapılmasında Dikkate Alınacak Ölçütler

Sadeleştirme işleminde kullanılacak dil bilgisi yapılarının belirlenmesi amacıyla yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında yaygın kullanılan üç dil öğretim setinin A1 ve A2 seviyelerine yönelik ders kitapları incelenmiştir. İncelenen kitaplara yönelik bilgiler Tablo 2'de gösterilmiştir. Dil öğretim setlerinin belirlenmesinde rastlantısal yöntem kullanılmıştır.

Tablo 2

Çalışma kapsamında incelenen yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarına yönelik bilgiler

No	Kitabın Adı	Yazar/lar	Editör/ler	Yayınevi	Yıl
1	Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı A1	Doç. Dr. Fatma Bölükbaş vd.	Doç. Dr. Fatma Bölükbaş ve Doç. Dr. Mehmet Yalçın Yılmaz	Kültür Sanat Basımevi	2020
2	Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı A2	Doç. Dr. Fatma Bölükbaş vd.	Doç. Dr. Fatma Bölükbaş ve Doç. Dr. Mehmet Yalçın Yılmaz	Kültür Sanat Basımevi	2020
3	Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A1	Yrd. Doç. Dr. İbrahim Gültekin vd.	Yrd. Doç. Dr. Erol Barın vd.	Karbey Yayıncılık	2015
4	Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A2	Yrd. Doç. Dr. İbrahim Gültekin vd.	Yrd. Doç. Dr. Erol Barın vd.	Karbey Yayıncılık	2015
5	Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 1 (A1-A2)	Prof. Dr. N. Engin Uzun vd.	Prof. Dr. N. Engin Uzun	Ankara Üniversitesi Basımevi	2019

Tablo 2’de yer alan kitaplar A1 ve A2 seviyelerindeki Türkçe öğrencilerine öğretilen dil bilgisi yapıları açısından incelenmiş, incelenen dil bilgisi yapılarından hareketle sadeleştirme işleminde dikkate alınacak ortak dil bilgisi yapıları belirlenmiştir (Tablo 3 ve Tablo 4). Ortak dil bilgisi yapılarının en az iki öğretim setinde öğretilmesine ve diğer öğretim setinin bir sonraki seviyesinde öğretilmesine dikkat edilmiştir.

Tablo 3

İncelenen yabancı dil olarak Türkçe öğretim setlerinden hareketle A2 seviyesi için hazırlanan ortak dilbilgisi yapıları

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı A2	Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 1	Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A2	Sadeleştirme İçin Belirlenen Ortak Dil Bilgisi Yapıları (A2)
Emir kipi	Gelecek zaman	Belirsiz geçmiş zaman	İstek kipi
İstek kipi	Koşaç cümlesi (olacak)	-DAn önce	Gelecek zaman
Yapım ekleri (-II, -sIz, -IIk)	İlgeçler (gibi, kadar)	-DAn sonra	İsim cümlelerinde gelecek zaman
Belirli geçmiş zaman	Gelecek zamanın hikâyesi	-mAdAn önce	Belirsiz geçmiş zaman
İsim cümlelerinde geçmiş zaman	Eşitlik -CE	-DIktAn sonra	İsim cümlelerinde belirsiz geçmiş zaman
Bağlaçlar (çünkü, bu sebeple/ nedenle, bunun için)	Görelilik -(y)E göre	Pekiştirme (gibi, kadar)	Geniş zaman
İle	Belirsiz geçmiş zaman	Geniş zaman	Yeterlilik fiili
Gelecek zaman	Koşaç cümlesi (-(-y)miş)	-CA, -A göre	Pekiştirme
İsim cümlelerinde gelecek zaman	Şimdiki zamanın rivayeti	Bu yüzden, bu sebeple	Gibi, kadar
Karşılaştırma (gibi, kadar)	Gelecek zamanın rivayeti	Belki... belki	Bağlaçlar (çünkü, bu sebeple, bunun için)
Belirsiz geçmiş zaman	Pekiştirme (-DIr)	Hem... hem	-CA, -A göre
Pekiştirme sıfatları	Yeterlik	Ne... ne	-DIr
Küçültme ekleri (-CIk, -CA)	Geniş zamanın hikâyesi	Ya... ya	Hem hem, ne ne, ya ya
Doğrudan anlatım	Geniş zamanın rivayeti	İster... ister	Emir kipinde dolaylı anlatım
Bağlaçlar (hem hem, ne ne, ya ya)	Adlaştırma	-mA/ -mAk/ -Iş	-(y)ArAk
Geniş zaman	Dolaylı anlatım (emir kipi)	Dolaylı anlatım	-(y)Ip/ -mAdAn
Rica etme	Ulaçlar -(y)Ip/ -mAdAn	Emir kipi	-(y)A... -(y)A
-mAktA	Ulaçlar -(y)ArAk	-(y)Ip	-mAk için
-DIr	Ulaçlar -(y)A... -(y)A	-mAdAn	-mAk üzere
Yeterlilik fiili	Ulaçlar -mA(+iyelik) için/ -mAk için	-mAyIp	
Yeterlilik fiili fonksiyonları	-mAk üzere	-(y)ArAk	
Zarf fiiller (-y)Ip, -mAdAn)	Bağlaçlar (çünkü, bu nedenle, bu yüzden)	-(y)A... -(y)A	
		-(y)Abil-	
		-mAk için	
		-mAk üzere	
		... diye sormak	
		... diye cevap vermek	
		-an/ -en	

Tablo 4

İncelenen yabancı dil olarak Türkçe öğretim setlerinden hareketle A1 seviyesi için hazırlanan ortak dilbilgisi yapıları

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı A1	Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 1	Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A1	Sadeleştirme İçin Belirlenen Ortak Dil Bilgisi Yapıları (A1)
Alfabe	Alfabe	Bu, şu, o, burası, şurası	Alfabe
Bu, şu, o, kim, ne	Sayılar	Orası	Bu, şu, o, kim, ne
Çoğul eki -lAr	Ne, kim neresi	-Soru eki -mI? değil	Burası, şurası, orası
Soru eki -mI	İsim cümleleri	- Var, yok	Soru eki
Burası neresi?	Bulunma durumu	-Bulunma hali	Var, yok
Bulunma durumu	Var, yok	-Sayılar	Bulunma durumu
Var, yok	Şimdiki zaman	-Ayrılma hali	Sayılar
Sayılar, kaçınıcı	Yönelme durumu	-Belirtme hali	Çoğul eki
İsim cümleleri	Ayrılma durumu	-Yönelme hali	İsim cümleleri
Şimdiki zaman	Saatler	-DAn önce, -DAn sonra	Bulunma durumu
Yönelme durumu	-mAdAn önce, -DIktAn sonra	-Emir kipi	Yönelme durumu
Uzaklaşma durumu	-A kadar, -DAn önce, -DAn sonra	-Şahıs zamirleri	Uzaklaşma durumu
-mAk istemek	İyelik ekleri	- Şimdiki zaman	Önce, sonra
İyelik ekleri	İsim tamlaması	-Belirli Geçmiş zaman	Şimdiki zaman
Belirtme durumu	Belirli geçmiş zaman	-Zaman zarfları	İyelik ekleri
Saatler	Şimdiki zamanın hikâyesi	-ile	Belirtme durumu
-DAn -(y)A kadar	-ken	-İyelik ekleri	Belirli geçmiş zaman
Belirli geçmiş zaman	İle	-DAn... -A kadar	Saatler
-DAn önce, -DAn sonra	Emir kipi	-Gelecek zaman	-DAn... -A kadar
-mAdAn önce, -DIktAn sonra	İstek kipi	-İsim tamlamaları	-DAn beri, -DIr
-DAn beri, -DIr	-II, -sIz	-ki, -DAki	İsim tamlamaları
İsim tamlamaları	-DAn daha, en	-(I)ncl	-Ki eki
-Ki eki	Belirtme durumu	-A göre, bence	Karşılaştırma (daha, en)
Karşılaştırma (daha, en)	-mAktA	-DAn daha	Emir kipi
	-ki	-An,	
	Bağlaç de/ da	-DAn beri, -DIr	

3.3.3. Fakir Baykurt- Barış Çöreği Hikâyesi

Barış Çöreği hikâyesi, yazarın aynı adla 1982 yılında yayımlanan hikâye kitabında yer almaktadır. Kitaba adını veren *Barış Çöreği* hikâyesi, kitapta yer alan toplam 23 hikâye arasından ikinci sırada kendine yer bulmuştur.

Barış Çöreği hikâyesinin baş karakteri Cevriye adlı bir Türk kız çocuğudur. Almanya'nın Essen şehrinde yaşamaktadır. Babası demir döküm işçisi, annesi ev hanımıdır. Cevriye'nin bir ablası ve bir abisi vardır. Ninesi de Cevriye'nin ailesi ile birlikte yaşamaktadır. “Cevriye'nin en sevdiği arkadaşı Alman Martin'dir; Martin'in annesi oğlunun yabancılarla arkadaşlık kurmasını, onları eve çağırmasını istemez; ancak Cevriye'nin ninesinin bulduğu bir çözümlerle iki aile tanışıp bir araya gelir, arkadaşlık da böylece sürer. Cevriye, öykülerde; en iyi arkadaşı bir Alman olan tek çocuktur” (Dervişoğlu, 2016a: 21). Barış Çöreği hikâyesinin tam metni (Baykurt, 2015: 6-10) aşağıda verilmiştir.

Barış Çöreği

Adım Cevriye. Küçüğüm. Daha büyümedim. Türkiye'den geldik, Essen'de, eski bir evde oturuyoruz. Bir sürü arkadaşım var. Almanı, Yunanı, Yugoslavı, bir dünya çocuğuz. Hemen yakınımıza yapılan yeni konutların ortasındaki oyun yerine doluyoruz. Biz eski evlerin çocukları, onlar on üç, on dört katlı yeni konutların...

Başlangıçta bizi aralarına almak istemediler. Şimdi alıyorlar. Birbirimize alıştık.

Ben en çok Martin'i seviyorum. İyi bir Alman. “Cevriye gel!” diyor, elimden tutup kaydıraçlara çıkarıyor. Birlikte kayıyoruz. Hoş oluyor. Salıncaklarda sallanmak da hoş. Atlar, atlı karıncalar var, bayılıyor. Sonra geçip kum havuzlarında atlıyoruz. “Yorulduk, yeter artık!” diyorum, Martin darılıyor. Elimden tutup, “Haydi sizin oyundan oynayalım” diyor. Bizim evcilik oyunundan demek istiyor.

Gidip bizim mahalleden çıkıntı tuğla, tahta kesintileri topluyoruz. Tenha bir yeri ev gibi çeviriyoruz. Burası salon. Şurası mutfak. Şurası konuk odası. Şurası yatak odamız... Yatak yastık hazırlayıp yatıyoruz. Ben anne oluyorum o baba. Üç tane bez bebek yaptım. Ama Martin'le anlaşamıyoruz. “İlle bir tane olsun!” diye diretiliyor. “Ee, olmuşlar! Ne yapalım atalım mı onları?”

Bebeklerimize kırmızı, yeşil Türk kumaşlarından giysiler dikiyorum. Uzun ninniler söylüyorum. Martin de söylemek istiyor. “Bir tane söyleyebilirsin!” diyorum. Çünkü bir tek

çocuk istiyor. Tabii. Sonra kendimiz uyuyoruz. Uyanıp temizlik ve kahvaltı yapıyoruz. Kalkıp biraz da gezmemiz gerekmez mi? Ninem Martin'i çok seviyor: "Bu böyle ne güzel oğlan, sarı saçlı, bilye gözlü" diye diye okşuyor onu.

Ninem bizimle oturuyor. Onun masallarını Martin'e çeviriyorum, bayılıyor. Bizden ayrılmak istemiyor. Onun ninesi Yaşlılar Yurdu'ndaymış. Dortmund'ta. Ara sıra gelip yarım gün kalırmış. Ben daha görmedim.

Bir gün Martin beni çekti:

"Haydi bize gidelim. Bizim ev değişik. Bizim ev yeni. Bizim evin asansörü var. Televizyonumuz renkli..." dedi.

Buna çok sevindim. Uçacaktım. Hemen koşa koşa gidip o yüksek konutlardan birinin kapısına vardık. Martin zile bastı. Çaldı uzun uzun. Yukardan bir ses:

"Kim oo? Martin, sen misin?"

Aşağıdan Martin: "Benim anneciğim..."

Kapıyla ev arasında ses düzeni vardı demek. Bunu ilk görüyordum. Kapıyı açmadan denetliyorlardı: Zili çalan kim? Gelen neci?

"Gelmek mi istiyorsun yukarı?"

"Evet anneciğim, gelmek istiyoruz."

"Martin! Kim var yanında?"

"Arkadaşım var anneciğim..."

"Kim arkadaşın? Yabancı mı?"

“Yabancı anneciğim, ama çok iyi...”

Almancayı anlıyordum. Annesinin Martin’e söylediklerini de anladım.

“Yabancı arkadaş istemem Martin! Öte berilerimizi çalar; getirme!”

Birden nasıl utandım, nasıl bumbuz oldum orada! Titremeye başladım sinirden. Neredeyse düşüp bayılacağım, dişlerim kitlenecek, belki de öleceğim. Martin de kıpkırmızı kesildi. Dudakları titreyip duruyordu. O da ağlayacaktı neredeyse. Hemen kendimi toparladım, Martin’in elinden tuttum: “ Haydi bize gidelim...” dedim usulca. “Ne olur, hemen bize gidelim Martin...” Çektim elinden.

Merdivenlerden ölü gibi çıktık.

Annem arka avluda giysi yıkıyordu. Ninem kraliçe gibi sedire oturmuş, hırka örüyordu. Kedimiz Cancan da dizlerinin dibine yatmıştı. Ablam, ağabeyim okuldan gelmemişlerdi daha. Babam demir dökümde işteydi. Hiç konuşmadan sedire oturduk.

Ninem hemen: “Sizde bir acayıklık var!” dedi. “Ne olduysa çabuk anlat Cevriye! Biri size kötülük mü yaptı? Söyle çabuk bir şey mi var?”

“Var...” dedim yavaşça.

Sordu ninem:

“Ne var?”

Olanı biteni olduğu gibi anlattım. O zaman Martin ağlamaya başladı. Hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordu. “Ağlama Martin! Sus bitte!” dedim. “Annen haklı! Daha bizi tanımıyor. Annen bizi hırsız sanıyor. Biliyorsun, yabancılar içinde tek tük hırsızlar da var...”

Martin’i bir türlü yatıştıramadım. Hep ağladı, ağladı. Onu yalnız bırakır mıyım? Tuttum ben de ağladım.

Ninem haykırdı birden:

“Hayır, olamaz! Eğer bir çocuk, arkadaşını götüremiyorsa o eve ‘Bizim evimiz!’ diyemez. Çok yanlış bu Alman’ın yaptığı!”

Annem giysi yıkamayı bırakıp geldi. Olanı biteni ona da anlattık. Dinledi dinledi, çıt çıkmadı ağzından, sustu kaldı.

Ninem, “Kalkın!” dedi birden. “Şimdi gidip Martin’in annesiyle konuşacağız!” Çekti ellerimizden, kollarımızdan.

Ninem önde biz arkada yürüdük. Oyun yerinin kıyısından hızlı hızlı geçtik. Ben de Martin’in elinden çekiyordum. Yüksek apartmanın zilini nineme gösterdik. Hiç çekinmeden, korkmadan bastı parmağını: “Ben ne dersem bir bir çevireceksin Cevriye! Martin susacak...” dedi.

Çok geçmedi, yukardan ses geldi:

“Kim var aşağıda?”

“Adını söyle!” dedi ninem.

Söyledim: “Ben Cevriye! Yabancı kız...”

“Ne istiyorsunuz?”

“Bir şey istemediğini, dilenci olmadığını söyle!”

Söyledim ninemin dediklerini.

“Martin’in bütün gün, gece bizde kalacağını söyle. Ancak güzel bir sofraya hazırlar, bizi, Martin’in bütün arkadaşlarını çağırırsa geleceğini söyle...”

Söyledim bir bir.

“Ach so! Şimdi bana grev mi yapıyorsunuz?”

“Grevi büyüyünce yapacağınızı söyle...”

Bunu da söyledim.

“Haydi şimdi gidelim!” dedi ninem. Önümüzden yürüdü. Biz de ardından yürüdük. Yürüdük tıpış tıpış. Önümüzden sanki eski bir masalın haksızlıklara başkaldıran kurdu yürüyordu. Çok geçmedi, eve geldik. Bütün gün oturduk Martin’le. Yeniden muzlu süt içtik. Almanya’da çok vardı bundan.

Akşam geç vakit Martin’in annesi babası çıkıp geldiler. Martin’i istediler. Ninem vermedi: “Siz bu işte cezalısınız! Martin’i, Cevriye’yi çok üzdünüz. Dediklerimizi yapın, verelim!” dedi. Salladı elini, “Çekin gidin!” der gibi.

“Ciddi mi söylüyorsunuz? Böyle şey olur mu?”

“Ciddi söylüyoruz, olur!” dedi ninem.

Karı koca birbirlerine bakıp kaldılar. Martin’in annesi, “Haydi polise gidelim! Olanı biteni anlatalım. Polis gelsin alsın çocuğumuzu!” dedi.

Babası güldü: “Korkarım o zaman polis bizi haksız çıkarır! Anladığıma göre bir yanlışlık var ortada...”

“Ne gibi?”

“Cevriye’ye hırsız demiş oluyoruz. Yanlışlık burada...”

“Ach so!” dedi Martin’in annesi. “Ama bir insan çocuğunu istediği gibi eğitemez mi?”

“Eğitir!” dedi ninem. “Eğitir elbet, ama arkadaşlarını hor görerek, kendini küçük düşürerek değil...”

“Ach so!”

“Ach so! Ya”

Böylece Martin’i vermedik. O gece bizde yattı.

Ertesi gün cumartesiydi. Martin’in babası, annesi gene bize geldiler. Ninemin dediklerini yapmış, masayı donatmışlar. Karı koca bizi çağırıyorlar.

Ninem, ağzında akide şekeri var gibi, şakır şukur gülüyordu. Seviniyordu başarısına. Annem, babam, ablam, ağabeyim kalktık. Ninem “Ben kalayım...” diyecek oldu. Martin’in babası, annesi: “Yooo olmaz, birlikte gideceğiz!” dediler.

Kalkıp hep birlikte yürüdük. Oyun yerinin kıyısından geçerken Yunan, Yugoslav arkadaşları da aldık. Çıktık Martingil’in evine.

Gerçekten güzel bir sofraya hazırlamışlardı, çok beğendik. Susamlı, anasonlu çörekler; elmalı, çikolatalı pastalar; güzel meyve suları, daha neler neler! Oturup hepsini yedik içtik. Martin’in annesiyle babası bizleri ayrı ayrı kucakladılar, böylece barıştık.

Sonra çay getirdiler. Yanında bademli, susamlı bir çörek daha vardı. Böyle bir çöreği ilk defa görüyordum. Ninemden sordum:

“Bu çörek ne çöreği nineciğim?”

Acaba niçin ona soruyordum? O da ilk görüyordu. Ama yaşlı kurt gözleriyle her şeyi anlıyordu: “Bu çörek, barış çöreğidir. Küsler barıştıktan sonra yerler bunu...” dedi, gene şakır şakır güldü. Söylediklerini Almancaya çevirdim, onlar da güldüler.

Martin sordu:

“Bundan ben de yiyebilir miyim?”

“Hepimiz yiyeceğiz yavrucuğum...” dedi annesi.

Hepimiz yedik barış çöreğinden.

3.3.4. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirme çalışmaları ve sadeleştirilmiş metinlere yönelik görüşlerini almak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu, iki alan uzmanının görüşüne sunulmuş, alan uzmanlarından gelen dönütlere göre sorular biçimlendirilerek sorulara son şekli verilmiştir. Gerekli düzeltmeleri tamamlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu, katılımcıların demografik bilgilerinin istendiği bölüm ve araştırma konusuyla ilgili 10 sorunun yer aldığı bölüm olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Görüşme formundaki soruların anlaşılır olup olmadıklarının belirlenmesi amacıyla çalışma dışı tutulan iki yabancı dil olarak Türkçe öğreticisiyle ön görüşme yapılmıştır. Ön görüşmede elde edilen verilerin incelenmesi sonucunda, soruların araştırma kapsamında beklenen verileri sağladığı kanaati oluşmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın ankete dayalı verileri, Araştırmacı tarafından hazırlanan ve Ek 1’de sunulan *Fakir Baykurt’un Barış Çöreği Adlı Hikâyesinin Özgün Hâlinin Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesine Göre Seviyesini Belirlemeye Yönelik Anket*’inin ve Ek 2’de sunulan *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirme İşlemi Hakkındaki Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Anket*’inin aşağıda belirtilen kurumlardan sırasıyla alınan izinler sonrasında 2021-2022 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilinde İstanbul Gelişim Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezinde ve İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinde görev yapan yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerine uygulanmasıyla toplanmıştır.

- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Bilimsel Araştırma Etik Kurulunun 25.11.2021 tarih ve 20/06 sayılı kararı uyarınca araştırmanın Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul İlkelerine uygun olduğuna dair 30.11.2021 tarih ve E-84026528-050.01.04-2100229761 sayılı yazısı (Ek 3).

- İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Müdürlüğünün 03.01.2022 tarih ve E-95432000-199-683310 sayılı yazısı (Ek 4).

- İstanbul Gelişim Üniversitesi Rektörlüğünün 03.01.2022 tarih ve E-50120794-199-34477 sayılı yazısı (Ek 5).

Araştırmanın doküman incelemesine dayalı verileri ise yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yaygın kullanılan Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı (A1 ve A2), Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı (A1 ve A2), Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 1 adlı kitapların incelenip A1 ve A2 seviyeleri için sadeleştirme sırasında dikkate alınacak dil bilgisi yapıları belirlendikten sonra Fakir Baykurt'un Barış Çöreği hikâyesinin önce A2 daha sonra ise A1 seviyesine yönelik sadeleştirilmesi sonucunda yapılan analizlerle toplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Barış Çöreği hikâyesinin seviyesini belirlemek amacıyla yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerine uygulanan Hikâye Seviyesi Belirleme Anketi önce öğreticilerin, hikâyeyi “Kelime Bakımından”, “Dil Bilgisi Bakımından”, “Cümle Uzunluğu Bakımından”, “Konu Bakımından”, “Genel Bakımdan”, “Kendisi, Hikâyeyi Hangi Seviyede Kullanır” başlıkları altında yaptıkları işaretlemelere göre değerlendirilmiş; ardında da tüm cevaplar bir bütün olarak dikkate alınmış, frekans (f) ve yüzde (%) değerlerinden hareketle grafikler oluşturulmuştur.

Bu bağlamda yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar, “Derslerde Kullandıkları Metin Türleri”, “Sadeleştirilmiş Metinlere En Çok İhtiyaç Duydukları Seviyeler”, “Sadeleştirilmiş Metinleri Bulmakta En Çok Zorlandıkları Seviyeler ve Bunun Sebepleri”, “Sadeleştirilmiş Metinleri Bulmakta Yaşadıkları Sorunlar”, “Metin Sadeleştirme İşleminin Kimler Tarafından Yapılması Gerektiği”, “Sadeleştirme İşleminde Uygulanması Gereken Yaklaşım ve Bunun Sebepleri”, “Sadeleştirme İşleminde Seviyelere Göre Kelime Sayısının Değişip Değişmemesi Gerektiği”, “Sadeleştirme İşlemi Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar”, “Aynı Hikâyenin Farklı Kişiler Tarafından Sadeleştirilmesine Rastlayıp Rastlamadıkları ve Bu Hikâyeler Arasındaki Farklar”, “Aynı Hikâyenin Farklı Kişiler Tarafından Sadeleştirilmesi Sonucunda Ortaya Çıkan Farkların Sebepleri ve Bu Farkları Ortadan Kaldırmak İçin Yapılabilecekler” başlıkları altında analiz edilmiştir. Her bir başlık altında birbirine benzeyen yanıtlar gruplandırılmış, frekans (f) ve yüzde (%) değerleri gösterilmiştir. Araştırma konusunun daha iyi anlaşılabilmesi için konu, yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılarla tartışılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

Çalışmanın bu bölümünde, Barış Çöreği hikâyesinin A2 ve A1 seviyelerine göre yapılan sadeleştirme çalışmaları ile bu çalışmalar sonucunda ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir. Ardından yabancı dil olarak Türkçe öğreticileriyle yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Sadeleştirme işlemi önce A2, daha sonra ise A1 seviyesine göre yapılmıştır.

4.1. Barış Çöreği Hikâyesinin A2 Seviyesine Göre Sadeleştirilmesi

Barış Çöreği hikâyesinin A2 seviyesine göre sadeleştirilmesinde Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe, Yedi İklim Türkçe, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe setlerinin incelenmesi sonrasında belirlenen ortak dilbilgisi yapıları esas alınmıştır. Hikâye, hikâyedeki sıralamaya göre cümle cümle sadeleştirilmiştir. birden fa Hikâyenin özgün halinden alınan cümleler “Özgün Cümle” anlamına gelen ÖC kısaltmasıyla belirtilmiştir. Cümlede sadeleştirme işlemi uygulandıysa “Uyarlanmış Cümle” anlamına gelen UC kısaltması kullanılmıştır. Cümlede herhangi bir değişiklik yapılmadıysa, “Değiştirilmemiş Cümle” anlamına gelen DC kısaltması kullanılmıştır. Cümle metinden çıkarıldıysa, “Çıkarılmış Cümle” anlamına gelen ÇC kısaltması kullanılmıştır. Sadeleştirme işlemi yapılırken 34, 48, 52, 59, 64, 67, 69, 71, 72, 73, 80, 89, 91, 95, 96, 102, 114, 118, 122, 124, 139, 141, 144, 146, 148, 154, 159 ve 181. cümle olarak ifade edilen kısımlarda sadeleştirilecek yapı birbiriyle bağlantılı kısa cümlelerden oluştuğu için tek cümle olarak ele alınmıştır.

1. Cümle:

ÖC: Adım Cevriye.

DC: Adım Cevriye.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

2. Cümle:

ÖC: Küçüğüm.

DC: Küçüğüm.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

3. Cümle:

ÖC: Daha büyümedim.

UC: Henüz büyümedim.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Daha” kelimesi yerine A2 seviyesi ders kitaplarında sıklıkla kullanılan “henüz” kelimesi yazılmıştır.

4. Cümle:

ÖC: Türkiye’den geldik, Essen’de, eski bir evde oturuyoruz.

DC: Türkiye’den geldik, Essen’de, eski bir evde oturuyoruz.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

5. Cümle:

ÖC: Bir sürü arkadaşım var.

UC: Birçok arkadaşım var.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Bir sürü” ifadesi yerine Şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesinde* yer alan ve A2 seviyesi ders kitaplarında daha çok kullanılan “birçok” ifadesi tercih edilmiştir.

6. Cümle:

ÖC: Almanı, Yugoslavı, bir dünya çocuğuz.

DC: Almanı, Yugoslavı, bir dünya çocuğuz.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

7. Cümle:

ÖC: Hemen yakınımıza yapılan yeni konutların ortasındaki oyun yerine doluyoruz.

UC: Yakınımıza yeni apartmanlar yaptılar ve biz o apartmanların ortasındaki oyun yerine gidiyoruz.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Hemen” kelimesi cümleden çıkarılmıştır. “Yapılan” ifadesinde bulunan sıfat fiil yapısı A2 seviyesi ders kitaplarında bulunmadığından, yerine “yaptılar” ifadesi tercih edilmiştir. “Konut” kelimesi yerine A2 seviyesi ders kitaplarında daha çok kullanılan “apartman” kelimesi yazılmıştır. Ayrıca “doluyoruz” ifadesindeki mecaz anlamın A2 seviyesine uygun olmaması sebebiyle o ifade yerine “gidiyoruz” ifadesi tercih edilmiştir.

8. Cümle:

ÖC: Biz eski evlerin çocukları, onlar on üç, on dört katlı yeni konutların...

UC: Biz eski evlerin çocuklarıyız. Onlar on üç, on dört katlı yeni apartmanların çocukları.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği ile biçimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlelerin eksiltili hâlinin düzeltilmesi amacıyla cümle, iki cümle olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca “konut” kelimesi yerine “apartman” kelimesi getirilmiştir.

9. Cümle:

ÖC: Başlangıçta bizi aralarına almak istemediler.

DC: Başlangıçta bizi aralarına almak istemediler.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

10. Cümle:

ÖC: şimdi alıyorlar.

DC: şimdi alıyorlar.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

11. Cümle:

ÖC: Birbirimize alıştık.

DC: Birbirimize alıştık.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

12. Cümle:

ÖC: Ben en çok Martin’i seviyorum.

DC: Ben en çok Martin’i seviyorum.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

13. Cümle:

ÖC: İyi bir Alman.

DC: İyi bir Alman.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

14. Cümle:

ÖC: “Cevriye gel!” diyor, elimden tutup kaydıraçlara çıkarıyor.

UC: “Cevriye gel!” diyor, elimden tutup kaydıraklara çıkıyoruz.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Kaydıraç” kelimesi yerine A2 seviyesinde daha çok kullanılan “kaydırak” kelimesi tercih edilmiştir.

15. Cümle:

ÖC: Birlikte kayıyoruz.

DC: Birlikte kayıyoruz.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

16. Cümle:

ÖC: Hoş oluyor.

DC: Hoş oluyor.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

17. Cümle:

ÖC: Salıncaklarda sallanmak da hoş.

UC: Salıncaklarda sallanıyoruz ve bu da hoş.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Sallanmak” ifadesindeki isim fiil yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümle aynı anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

18. Cümle:

ÖC: Atlar, atlı karıncalar var, bayılıyoruz.

DC: Atlar, atlı karıncalar var, bayılıyoruz.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

19. Cümle:

ÖC: Sonra geçip kum havuzlarında atlıyoruz.

DC: Sonra geçip kum havuzlarında atlıyoruz.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

20. Cümle:

ÖC: “Yorulduk, yeter artık!” diyorum, Martin darılıyor.

UC: “Yorulduk, yeter artık! ” diyorum, Martin küsüyor.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Darılıyor” kelimesi yerine, Şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesindeki sıklık sıralamasında daha üst sırada yer alan ve A2 seviyesi ders kitaplarında daha çok kullanılan “küsüyor” ifadesi getirilmiştir.*

21. Cümle:

ÖC: Elimden tutup, “Haydi sizin oyundan oynayalım” diyor.

DC: Elimden tutup, “Haydi sizin oyundan oynayalım” diyor.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

22. Cümle:

ÖC: Bizim evcilik oyunundan demek istiyor.

DC: Bizim evcilik oyunundan demek istiyor.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

23. Cümle:

ÖC: Gidip bizim mahalleden çıkıntı tuğla, tahta kesintileri topluyoruz.

UC: Gidip bizim mahalleden eski tuğla ve tahta topluyoruz.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Çıkıntı” kelimesi yerine, Aydın (2015) tarafından yapılan *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesi* çalışmasında A1 seviyesinde yer alan, A2 seviyesinde daha çok kullanılan ve yakın anlamı veren “eski” kelimesi yazılmıştır. “Kesinti” ifadesi ise cümleden çıkarılmıştır.

24. Cümle:

ÖC: Tenha bir yeri ev gibi çeviriyoruz.

UC: Sakin bir yeri ev gibi yapıyoruz.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Tenha” kelimesi yerine, Aydın (2015) tarafından oluşturulan *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesinde* A2 seviyesinde yer alan ve A2 seviyesinde daha çok kullanılan “sakin” kelimesi, “çeviriyoruz” ifadesi yerine A2 seviyesinde daha çok kullanılan ve yakın anlamlı olan “yapıyoruz” ifadesi kullanılmıştır.

25. Cümle:

ÖC: Burası salon.

DC: Burası salon.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

26. Cümle:

ÖC: şurası mutfak.

DC: şurası mutfak.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

27. Cümle:

ÖC: şurası konuk odası.

DC: şurası konuk odası.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

28. Cümle:

ÖC: şurası yatak odamız...

DC: şurası yatak odamız...

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

29. Cümle:

ÖC: Yatak yastık hazırlayıp yatıyoruz.

DC: Yatak yastık hazırlayıp yatıyoruz.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

30. Cümle:

ÖC: Ben anne oluyorum o baba.

UC: Ben anne oluyorum, o baba oluyor.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümledeki anlam karmaşasının giderilmesi amacıyla eksilteli cümle yapısı düzeltilmiştir.

31.Cümle:

ÖC: Üç tane bez bebek yaptım.

DC: Üç tane bez bebek yaptım.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

32. Cümle:

ÖC: Ama Martin'le anlaşamıyoruz.

DC: Ama Martin'le anlaşamıyoruz.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

33. Cümle:

ÖC: "İlle bir tane olsun!" diye diretiyor.

UC: "Bir tane olsun" diye ısrar ediyor.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. "İlle" ifadesi A2 seviyesinde kullanılmadığından ve cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamında bir eksiklik meydana gelmediğinden, çıkarılmıştır. "Diretiyor" ifadesi yerine A2 seviyesinde daha çok kullanılan ve aynı anlamı veren "ısrar ediyor" ifadesi getirilmiştir.

34. Cümle:

ÖC: "Ee, olmuşlar! Ne yapalım atalım mı onları?"

DC: "Ee, olmuşlar! Ne yapalım atalım mı onları?"

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

35. Cümle:

ÖC: Bebeklerimize kırmızı, yeşil Türk kumaşlarından giysiler dikiyorum.

DC: Bebeklerimize kırmızı, yeşil Türk kumaşlarından giysiler dikiyorum.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

36. Cümle:

ÖC: Uzun ninniler söylüyorum.

DC: Uzun ninniler söylüyorum.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

37. Cümle:

ÖC: Martin de söylemek istiyor.

DC: Martin de söylemek istiyor.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

38. Cümle:

ÖC: “Bir tane söyleyebilirsin!” diyorum.

DC: “Bir tane söyleyebilirsin!” diyorum.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

39. Cümle:

ÖC: Çünkü bir tek çocuk istiyor. Tabii.

DC: Çünkü bir tek çocuk istiyor. Tabii.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

40. Cümle:

ÖC: Sonra kendimiz uyuyoruz.

DC: Sonra kendimiz uyuyoruz.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

41. Cümle:

ÖC: Uyanıp temizlik ve kahvaltı yapıyoruz.

DC: Uyanıp temizlik ve kahvaltı yapıyoruz.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

42. Cümle:

ÖC: Kalkıp biraz da gezmemiz gerekmez mi?

UC: Kalkıp biraz da geziyoruz.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Gezmemiz” ifadesindeki isim fiil yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. “Gerekmez mi” ifadesindeki mecaz anlam A2 seviyesine uygun olmadığından cümleden çıkarılmıştır.

43. Cümle:

ÖC: Ninem Martin’i çok seviyor:

DC: Ninem Martin’i çok seviyor:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

44. Cümle:

ÖC: “Bu böyle ne güzel oğlan, sarı saçlı, bilye gözlü” diye diye okşuyor onu.

DC: “Bu böyle ne güzel oğlan, sarı saçlı, bilye gözlü” diye diye okşuyor onu.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

45. Cümle:

ÖC: Ninem bizimle oturuyor.

DC: Ninem bizimle oturuyor.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

46. Cümle:

ÖC: Onun masallarını Martin’e çeviriyorum, bayılıyor.

DC: Onun masallarını Martin’e çeviriyorum, bayılıyor.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

47. Cümle:

ÖC: Bizden ayrılmak istemiyor.

DC: Bizden ayrılmak istemiyor.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

48. Cümle:

ÖC: Onun ninesi Yaşlılar Yurdu’ndaymış. Dortmund’ta.

UC: Onun ninesi Dortmund’ta Yaşlılar Yurdu’ndaymış.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlenin devrik yapısı düzeltilmiştir.

49. Cümle:

ÖC: Ara sıra gelip yarım gün kalırmış.

UC: “Ara sıra gelip yarım gün kalıyor” dedi Martin.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Kalırmış” ifadesindeki geniş zamanın rivayeti yapısı A2 seviyesi ders kitaplarında bulunmadığından, cümle aynı anlamı verecek şekilde düzenlenmiştir.

50. Cümle:

ÖC: Ben daha görmedim.

UC: Ben henüz görmedim.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Daha” ifadesi yerine A2 seviyesindeki ders kitaplarında sıklıkla kullanılan “henüz” ifadesi yazılmıştır.

51. Cümle:

ÖC: Bir gün Martin beni çekti:

UC: Bir gün Martin beni kenara çekti:

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Beni çekti” ifadesindeki mecaz anlam A2 seviyesindeki öğrencilerin seviyesine uygun olmadığından ifade, A2 seviyesine uygun hâle getirilmiştir.

52. Cümle:

ÖC: “Haydi bize gidelim. Bizim ev değişik. Bizim ev yeni. Bizim evin asansörü var. Televizyonumuz renkli...” dedi.

UC: “Haydi bize gidelim. Bizim ev farklı. Bizim ev yeni. Bizim evin asansörü var. Televizyonumuz renkli.” dedi.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Değişik” ifadesi yerine şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan konuşulan Türkçenin derlem temelli sıklık listesindeki sıklık sırasında daha önde yer alan “farklı” ifadesi kullanılmıştır.

53. Cümle:

ÖC: Buna çok sevindim.

DC: Buna çok sevindim.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

54. Cümle:

ÖC: Uçacaktım.

UC: Mutluluktan uçtum.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Uçacaktım” ifadesindeki gelecek zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesi ders kitaplarında bulunmadığından ve mecaz anlam A2 seviyesine uygun olmadığından cümle, yakın anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

55. Cümle:

ÖC: Hemen koşa koşa gidip o yüksek konutlardan birinin kapısına vardık.

UC: Hemen koşa koşa gidip o yüksek apartmanlardan birinin kapısına vardık.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Konut” kelimesi yerine A2 seviyesinde daha çok kullanılan “apartman” kelimesi kullanılmıştır.

56. Cümle:

ÖC: Martin zile bastı.

DC: Martin zile bastı.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

57. Cümle:

ÖC: Çaldı uzun uzun.

UC: Zil uzun uzun çaldı.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlenin daha anlaşılır olması için cümleye “zil” kelimesi eklenmiş ve cümlenin devrik yapısı düzeltilmiştir.

58. Cümle:

ÖC: Yukardan bir ses:

DC: Yukardan bir ses:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

59. Cümle:

ÖC: “Kim oo? Martin, sen misin?”

DC: “Kim oo? Martin, sen misin?”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

60. Cümle:

ÖC: Aşağıdan Martin: “Benim anneciğim...”

DC: Aşağıdan Martin: “Benim anneciğim...”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

61. Cümle:

ÖC: Kapıyla ev arasında ses düzeni vardı demek.

UC: Galiba kapıyla ev arasında ses sistemi vardı.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme uygulanmıştır. “Düzen” kelimesi yerine Şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesindeki sıklık sırasında daha üst sırada yer alan ve A2 seviyesinde daha çok kullanılan “sistem” kelimesi kullanılmıştır. Ayrıca “demek” ifadesi yerine yakın anlamı verecek olan “galiba” ifadesi kullanılmış, cümlenin devrik hâli düzeltilmiştir.*

62. Cümle:

ÖC: Bunu ilk görüyordum.

UC: Bunu ilk kez gördüm.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Görüyordum” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca cümlenin daha anlaşılır olması için cümleye “kez” ifadesi eklenmiştir.

63. Cümle:

ÖC: Kapıyı açmadan denetliyorlardı:

UC: Kapıyı açmadan önce kontrol ediyorlar:

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Denetliyorlardı” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesi kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış, yerine Şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesinde* daha üst sıralarda yer alan ve A2 seviyesinde daha çok kullanılan “kontrol ediyorlar” ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca cümlenin daha anlaşılır olması için cümleye “önce” ifadesi eklenmiştir.

64. Cümle:

ÖC: Zili çalan kim? Gelen neci?

UC: Zili kim çaldı? Ne iş yapıyor?

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Çalan” ifadesindeki sıfat fiil yapısı A2 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. “Gelen neci?” ifadesi A2 seviyesine uygun olmadığından “Ne iş yapıyor?” ifadesi ile değiştirilmiştir.

65. Cümle:

ÖC: “Gelmek mi istiyorsun yukarı?”

UC: “Yukarı gelmek istiyor musun?”

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlenin devrik yapısı düzeltilmiştir.

66. Cümle:

ÖC: “Evet anneciğim, gelmek istiyoruz.”

DC: “Evet anneciğim, gelmek istiyoruz.”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

67. Cümle:

ÖC: “Martin! Kim var yanında?”

DC: “Martin! Kim var yanında?”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

68. Cümle:

ÖC: “Arkadaşım var anneciğim...”

DC: “Arkadaşım var anneciğim...”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

69. Cümle:

ÖC: “Kim arkadaşın? Yabancı mı?”

DC: “Kim arkadaşın? Yabancı mı?”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

70. Cümle:

ÖC: “Yabancı anneciğim, ama çok iyi...”

DC: “Yabancı anneciğim, ama çok iyi...”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

71. Cümle:

ÖC: Almancayı anlıyordum. Annesinin Martin’e söylediklerini de anladım.

UC: Almancayı anlıyorum. Annesi ile Martin’in sohbetini de anladım.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Anlıyordum” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. “Söylediklerini” ifadesindeki sıfat fiil yapısı A2 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılarak cümle yakın anlamı verecek şekilde yeniden yazılmıştır.

72. Cümle:

ÖC: “Yabancı arkadaş istemem Martin! Öte berilerimizi çalar; getirme!”

UC: “Yabancı arkadaş istemem Martin! Eşyalarımızı çalar; getirme!”

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Öte beri” ifadesi yerine Şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesinde* yer alan ve A2 seviyesinde daha çok kullanılan “eşya” ifadesi yazılmıştır.

73. Cümle:

ÖC: Birden nasıl utandım, nasıl bumbuz oldum orada! Titremeye başladım sinirden.

UC: Birden çok utandım, orada bumbuz oldum. Sinirden titredim.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümledeki devrik yapılar kurallı hâle getirilmiştir. “Titremeye” ifadesindeki isim fiil yapısı cümleden çıkarılmış ve cümle, yakın anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

74. Cümle:

ÖC: Neredeyse düşüp bayılacağım, dişlerim kitlenecek, belki de öleceğim.

DC: Neredeyse düşüp bayılacağım, dişlerim kitlenecek, belki de öleceğim.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

75. Cümle:

ÖC: Martin de kıpkırmızı kesildi.

UC: Martin de kıpkırmızı oldu.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Kıpkırmızı kesildi” ifadesi yerine A2 seviyesine daha uygun olan “kıpkırmızı oldu” ifadesi kullanılmıştır.

76. Cümle:

ÖC: Dudakları titreyip duruyordu.

UC: Dudakları sürekli titredi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Titreyip duruyordu” ifadesindeki zarf fiil yapısı ve şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesi kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

77. Cümle:

ÖC: O da ağlayacaktı neredeyse.

UC: Onun da gözleri doldu.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ağlayacaktı” ifadesindeki gelecek zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yakın anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca cümlenin devrik hâli kurallı hâle getirilmiştir.

78. Cümle:

ÖC: Hemen kendimi toparladım, Martin'in elinden tuttum:

DC: Hemen kendimi toparladım, Martin'in elinden tuttum:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

79. Cümle:

ÖC: “Haydi bize gidelim...” dedim usulca.

UC: “Haydi bize gidelim...” dedim sessizce.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Usulca” kelimesi Aydın (2015) tarafından hazırlanan *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesinde* B2 seviyesinde yer aldığı için bu kelimenin yerine A1 seviyesinde bulunan ve A2 seviyesinde daha çok kullanılan “sessizce” kelimesi tercih edilmiştir.

80. Cümle:

ÖC: “Ne olur, hemen bize gidelim Martin...” Çektim elinden.

DC: “Ne olur, hemen bize gidelim Martin...” Çektim elinden.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

81. Cümle:

ÖC: Merdivenlerden ölü gibi çıktık.

DC: Merdivenlerden ölü gibi çıktık.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

82. Cümle:

ÖC: Annem arka avluda giysi yıkıyordu.

UC: Annem arka bahçede giysi yıkıyor.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Avlu” kelimesi Aydın (2015) tarafından yapılan *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesi* çalışmasında B2 seviyesinde yer aldığı için cümleden çıkarılmış, bu ifadenin yerine yakın anlamlı olan ve kelime listesi çalışmasında A1 seviyesinde yer alan “bahçe” kelimesi tercih edilmiştir. “Yıkıyordu” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılmış, cümle yeniden düzenlenmiştir.

83. Cümle:

ÖC: Ninem kraliçe gibi sedire oturmuş, hırka örüyordu.

UC: Ninem kraliçe gibi koltukta oturmuş, hırka örüyor.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Sedir” kelimesi Aydın (2015) tarafından yapılan *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesi* çalışmasında ve Şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesinde* yer almadığı için cümleden çıkarılmış ve yerine yakın anlamlı olan “koltuk” kelimesi kullanılmıştır. Ayrıca “örüyordu” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış, cümle yeniden düzenlenmiştir.

84. Cümle:

ÖC: Kedimiz Cancan da dizlerinin dibine yatmıştı.

UC: Kedimiz Cancan da dizlerinin dibine yatmış.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Yatmıştı” ifadesindeki belirsiz geçmiş zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

85. Cümle:

ÖC: Ablam, ağabeyim okuldan gelmemişlerdi daha.

UC: Ablam ve ağabeyim henüz okuldan gelmedi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Daha” kelimesi yerine A2 seviyesi kitaplarında daha çok kullanılan “henüz” kelimesi yazılmıştır. “Gelmemişlerdi” ifadesindeki belirsiz geçmiş zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca cümlenin devrik hâli kurallı hâle getirilmiştir.

86. Cümle:

ÖC: Babam demir dökümde işteydi.

DC: Babam demir dökümde işteydi.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

87. Cümle:

ÖC: Hiç konuşmadan sedire oturduk.

UC: Hiç konuşmadan koltuğa oturduk.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Sedir” kelimesi yerine yakın anlamlı olan “koltuk” kelimesi kullanılmıştır.

88. Cümle:

ÖC: Ninem hemen: “Sizde bir acayıplık var!” dedi.

DC: Ninem hemen: “Sizde bir acayıplık var!” dedi.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

89. Cümle:

ÖC: “Ne olduysa çabuk anlat Cevriye! Biri size kötülük mü yaptı? Söyle çabuk bir şey mi var?”

UC: “Ne oldu? Hemen anlat Cevriye! Biri size kötülük mü yaptı? Söyle hemen bir şey mi var?”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ne olduysa” ifadesinde bulunan belirli geçmiş zamanın şartı yapısı A2 seviyesi ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. “Çabuk” kelimesi yerine Şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesindeki sıklık sırasında daha üst sıralarda yer alan ve aynı anlama gelen “hemen” kelimesi kullanılmıştır. Cümlenin tamamı, anlam değişikliğine uğramayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.*

90. Cümle:

ÖC: “Var...” dedim yavaşça.

DC: “Var...” dedim yavaşça.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

91. Cümle:

ÖC: Sordu ninem:

“Ne var?”

UC: Ninem sordu:

“Ne var?”

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlenin devrik hâli kelimelerin yeri değiştirilerek ortadan kaldırılmıştır.

92. Cümle:

ÖC: Olanı biteni olduğu gibi anlattım.

UC: Her şeyi anlattım.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Olanı biteni olduğu gibi” ifadesi yerine A2 seviyesinde daha çok kullanılan “her şeyi” ifadesi kullanılmıştır.

93. Cümle:

ÖC: O zaman Martin ağlamaya başladı.

UC: O zaman Martin ağladı.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ağlamaya” ifadesindeki isim fiil yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış, cümle yeniden düzenlenmiştir.

94. Cümle:

ÖC: Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.

UC: Hıçkıra hıçkıra ağladı.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ağlıyordu” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

95. Cümle:

ÖC: “Ağlama Martin! Sus bitte!” dedim.

UC: “Ağlama Martin” Lütfen sus!” dedim.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Bitte” kelimesi, Türkçe karşılığı olan “lütfen” kelimesi ile değiştirilmiştir.

96. Cümle:

ÖC: “Annen haklı! Daha bizi tanımıyor. Annen bizi hırsız sanıyor. Biliyorsun, yabancılar içinde tek tük hırsızlar da var...”

UC: “Annen haklı! Henüz bizi tanımıyor. Annen bizi hırsız sanıyor. Biliyorsun, yabancıların içinde bazı hırsızlar da var...”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Daha” kelimesi yerine A2 seviyesindeki kitaplarda daha çok kullanılan “henüz” kelimesi getirilmiştir. Ayrıca “tek tük” ifadesi yerine yakın anlamlı olan “bazı” ifadesi yazılmıştır.

97. Cümle:

ÖC: Martin’i bir türlü yatıştıramadım.

UC: Martin bir türlü sakinleşmedi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Yatıştıramadım” ifadesi ve bu ifadede bulunan ettirgen fiil A2 seviyesindeki kitaplarda öğretilmediği için cümleden çıkarılmış ve cümle yakın anlamlı olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

98. Cümle:

ÖC: Hep ağladı, ağladı.

DC: Hep ağladı, ağladı.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

99. Cümle:

ÖC: Onu yalnız bırakır mıyım?

DC: Onu yalnız bırakır mıyım?

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

100. Cümle:

ÖC: Tuttum ben de ağladım.

UC: Ben de ağladım.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Tuttum” ifadesindeki mecaz anlam A2 seviyesine uygun olmadığından cümleden çıkarılmıştır.

101. Cümle:

ÖC: Ninem haykırdı birden:

UC: Ninem birden bağırdı:

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Haykırdı” kelimesi yerine şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesinde* yer alan ve A2 seviyesinde daha çok kullanılan “bağırdı” kelimesi getirilmiştir. Devrik olan cümle kurallı cümleye dönüştürülmüştür.

102. Cümle:

ÖC: “Hayır, olamaz! Eğer bir çocuk, arkadaşını götüremiyorsa o eve ‘Bizim evimiz!’ diyemez. Çok yanlış bu Alman’ın yaptığı!”

UC: Hayır, olamaz! Bir çocuk arkadaşını evine götüremiyor, o zaman o eve “Bizim evimiz” diyemez. Bu Alman çok yanlış bir şey yapıyor!”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Götüremiyorsa” ifadesinde bulunan şimdiki zamanın şartı yapısı A2 seviyesi kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış, cümle yakın anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir. “Yaptığı” ifadesindeki sıfat fiil yapısı A2 seviyesindeki kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılarak cümle yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca cümlenin devrik hâli kurallı hâle getirilmiştir.

103. Cümle:

ÖC: Annem giysi yıkamayı bırakıp geldi.

UC: Annem işini bırakıp geldi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Giysi yıkamayı” ifadesindeki isim fiil yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve yerine “işini” ifadesi getirilmiştir.

104. Cümle:

ÖC: Olanı biteni ona da anlattık.

UC: Her şeyi ona da anlattık.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Olanı biteni” ifadesi yerine A2 seviyesinde daha çok kullanılan “her şeyi” ifadesi kullanılmıştır.

105. Cümle:

ÖC: Dinledi dinledi, çıt çıkmadı ağzından, sustu kaldı.

UC: Dinledi dinledi, ağzından çıt çıkmadı, sadece sustu.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Sustu kaldı” ifadesi yerine A2 seviyesine daha uygun olan “sadece sustu” ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca cümlenin devrik hâli kurallı hâle getirilmiştir.

106. Cümle:

ÖC: Ninem, “Kalkın!” dedi birden.

DC: Ninem, “Kalkın!” dedi birden.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

107. Cümle:

ÖC: “şimdi gidip Martin’in annesiyle konuşacağız!”

DC: “şimdi gidip Martin’in annesiyle konuşacağız!”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

108. Cümle:

ÖC: Çekti ellerimizden, kollarımızdan.

UC: Ellerimizden, kollarımızdan çekti.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlenin devrik hâli kurallı hâle getirilmiştir.

109. Cümle:

ÖC: Ninem önde biz arkada yürüdük.

DC: Ninem önde biz arkada yürüdük.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

110. Cümle:

ÖC: Oyun yerinin kıyısından hızlı hızlı geçtik.

UC: Oyun yerinin yanından hızlı hızlı geçtik.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Kıyısından” ifadesi yerine yakın anlamlı olup A2 seviyesinde daha çok kullanılan “yanından” ifadesi yazılmıştır.

111. Cümle:

ÖC: Ben de Martin'in elinden çekiyordum.

UC: Ben de Martin'in elinden çektim.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Çekiyordum” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılmış, cümle yeniden düzenlenmiştir.

112. Cümle:

ÖC: Yüksek apartmanın zilini nineme gösterdik.

DC: Yüksek apartmanın zilini nineme gösterdik.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

113. Cümle:

ÖC: Hiç çekinmeden, korkmadan bastı parmağını:

UC: Hiç çekinmeden, korkmadan parmağını bastı:

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlelerin devrik hâli kurallı hâle getirilmiştir.

114. Cümle:

ÖC: “Ben ne dersem bir bir çevireceksin Cevriye! Martin susacak...” dedi.

UC: “Ben konuşacağım ve sen çevireceksin Cevriye! Martin susacak...” dedi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Dersem” ifadesindeki geniş zamanın şartı yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılarak cümle yakın anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

115. Cümle:

ÖC: Çok geçmedi, yukardan ses geldi:

DC: Çok geçmedi, yukardan ses geldi:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

116. Cümle:

ÖC: “Kim var aşağıda?”

DC: “Kim var aşağıda?”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

117. Cümle:

ÖC: “Adını söyle!” dedi ninem.

DC: “Adını söyle!” dedi ninem.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

118. Cümle:

ÖC: Söyledim: “Ben Cevriye! Yabancı kız...”

DC: Söyledim: “Ben Cevriye! Yabancı kız...”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

119. Cümle:

ÖC: “Ne istiyorsunuz?”

DC: “Ne istiyorsunuz?”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

120. Cümle:

ÖC: “Bir şey istemediğini, dilenci olmadığını söyle!”

UC: “Bir şey istemiyoruz, dilenci değiliz” de.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “İstemediğini” ve “olmadığını” ifadelerindeki zarf fiil yapıları A2 seviyesi ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmıştır ve cümleler yeniden düzenlenmiştir.

121. Cümle:

ÖC: Söyledim ninemin dediklerini.

UC: Ninemin cümlelerini söyledim.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Dediklerini” ifadesindeki sıfat fiil yapısı A2 seviyesi ders kitaplarında bulunmadığından cümleden

çıkarılmış ve onun yerine “cümlelerini” ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca devrik cümle, kurallı cümleye dönüştürülmüştür.

122. Cümle:

ÖC: “Martin’in bütün gün, gece bizde kalacağını söyle. Ancak güzel bir sofraya hazırlar, bizi, Martin’in bütün arkadaşlarını çağırırsa geleceğini söyle...”

UC: “Martin bütün gün ve gece bizde kalacak. Bir şartımız var. Güzel bir yemek hazırlayacak, bizi ve Martin’in bütün arkadaşlarını çağırarak, o zaman Martin eve dönecek.” dedi Ninem.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlede bulunan “kalacağını” ve “geleceğini” ifadeleri A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmıştır. “Çağırırsa” ifadesinde şart kipi yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmıştır. Cümleler A2 seviyesine uygun olacak şekilde ve A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunan dil bilgisi yapıları ile tekrar düzenlenmiştir.

123. Cümle:

ÖC: Söyledim bir bir.

DC: Söyledim bir bir.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

124. Cümle:

ÖC: “Ach so! Şimdi bana grev mi yapıyorsunuz?”

ÇC: -----

Çözümleme: Silme tekniği uygulanmıştır. Hikâyenin bu bölümü, A2 seviyesine göre zor uyarlanacağı için ve hikâyeden çıkarıldığında hikâyenin bütünlüğünü bozmadığı için silinmiştir.

125. Cümle:

ÖC: “Grevi büyüyünce yapacağınızı söyle...”

ÇC: -----

Çözümleme: Silme tekniği uygulanmıştır. Hikâyenin bu bölümü, A2 seviyesine göre zor uyarlanacağı için ve hikâyeden çıkarıldığında hikâyenin bütünlüğünü bozmadığı için silinmiştir.

126. Cümle:

ÖC: Bunu da söyledim.

ÇC: ----

Çözümleme: Silme tekniği uygulanmıştır. Hikâyenin bu bölümü çıkarılan bölümlerle bağlantılı olduğundan silinmiştir.

127. Cümle:

ÖC: “Haydi şimdi gidelim!” dedi ninem.

DC: “Haydi şimdi gidelim!” dedi ninem.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

128. Cümle:

ÖC: Önümüzden yürüdü.

DC: Önümüzden yürüdü.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

129. Cümle:

ÖC: Biz de arkasından yürüdük.

DC: Biz de arkasından yürüdük.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

130. Cümle:

ÖC: Yürüdük tıpış tıpış.

UC: Yavaş yavaş yürüdük.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Tıpış tıpış” ifadesi yerine A2 seviyesinde daha çok kullanılan “yavaş yavaş” ifadesi kullanılmıştır.

131. Cümle:

ÖC: Önümüzden sanki eski bir masalın haksızlıklara başkaldıran kurdu yürüyordu.

UC: Önümüzde sanki eski bir masalın kahramanı yürüdü.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlenin mecaz anlamı, “başkaldıran” ifadesindeki sıfat fiil yapısı ve “yürüyordu” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yakın anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

132. Cümle:

ÖC: Çok geçmedi, eve geldik.

DC: Çok geçmedi, eve geldik.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

133. Cümle:

ÖC: Bütün gün oturduk Martin’le.

DC: Bütün gün oturduk Martin’le.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

134. Cümle:

ÖC: Yeniden muzlu süt içtik.

DC: Yeniden muzlu süt içtik.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

135. Cümle:

ÖC: Almanya’da çok vardı bundan.

UC: Almanya’da bundan çok vardı.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlenin devrik yapısının ortadan kaldırılması amacıyla cümle yeniden düzenlenmiştir.

136. Cümle:

ÖC: Akşam geç vakit Martin’in annesi babası çıkıp geldiler.

UC: Akşam geç saatlerde Martin’in annesi ve babası bize geldiler.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Geç vakit” ifadesi yerine aynı anlama gelen “geç saatlerde” ifadesi kullanılmıştır. Anlam karışıklığının önlenmesi amacıyla “çıkıp” ifadesi cümleden çıkarılmış, cümle A2 seviyesine göre yeniden düzenlenmiştir.

137. Cümle:

ÖC: Martin’i istediler.

DC: Martin’i istediler.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

138. Cümle:

ÖC: Ninem vermedi:

DC: Ninem vermedi:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

139. Cümle:

ÖC: “Siz bu işte cezalısnız! Martin’i, Cevriye’yi çok üzdünüz. Dediklerimizi yapın, verelim!” dedi.

UC: “Siz bu işte cezalısnız! Martin’i ve Cevriye’yi çok üzdünüz. Şartlarımızı yapın, Martin’i verelim!” dedi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Dediklerimizi yapın” ifadesindeki sıfat fiil yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için hikâyeden çıkarılmıştır. Cümle aynı anlamı verebilecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

140. Cümle:

ÖC: Salladı elini, “Çekin gidin!” der gibi.

UC: “Gidebilirsiniz” gibi elini salladı.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Çekin gidin” ve “der gibi” ifadelerindeki mecaz anlam A2 seviyesine uygun olmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yakın anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

141. Cümle:

ÖC: “Ciddi mi söylüyorsunuz? Böyle şey olur mu?”

DC: “Ciddi mi söylüyorsunuz? Böyle şey olur mu?”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

142. Cümle:

ÖC: “Ciddi söylüyoruz, olur!” dedi ninem.

DC: “Ciddi söylüyoruz, olur!” dedi ninem.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

143. Cümle:

ÖC: Karı koca birbirlerine bakıp kaldılar.

DC: Karı koca birbirlerine bakıp kaldılar.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

144. Cümle:

ÖC: Martin’in annesi, “Haydi polise gidelim! Olanı biteni anlatalım. Polis gelsin alsın çocuğumuzu!” dedi.

UC: Martin’in annesi “Haydi polise gidelim! Her şeyi anlatalım. Polis gelsin, çocuğumuzu alsın!” dedi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Olanı biteni” ifadesi yerine A2 seviyesine daha uygun olan “her şeyi” ifadesi kullanılmıştır. Cümlenin devrik yapısı düzeltilmiştir.

145. Cümle:

ÖC: Babası güldü:

DC: Babası güldü:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

146. Cümle:

ÖC: “Korkarım o zaman polis bizi haksız çıkarır! Anladığıma göre bir yanlışlık var ortada...”

UC: “Korkarım o zaman polis bizi haksız çıkarır! Galiba ortada bir yanlışlık var...”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Anladığıma göre” ifadesi A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle A2 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca devrik cümle, kurallı cümleye dönüştürülmüştür.

147. Cümle:

ÖC: “Ne gibi?”

UC: “Nasıl bir yanlışlık var?”

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ne gibi” ifadesindeki mecaz anlam A2 seviyesine uygun olmadığından onun yerine aynı anlamı verebilecek ve A2 seviyesine daha uygun olan “Nasıl bir yanlışlık var?” ifadesi kullanılmıştır.

148. Cümle:

ÖC: “Cevriye’ye hırsız demiş oluyoruz. Yanlışlık burada...”

UC: “Cevriye’ye hırsız diyoruz. Yanlışlık burada...”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Demiş oluyoruz” ifadesi A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle A2 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

149. Cümle:

ÖC: “Ach so!” dedi Martin’in annesi.

UC: “Aaa anlıyorum.” dedi Martin’in annesi.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ach so” ifadesi Almanca olduğu için ifade, Türkçeye çevrilmiştir.

150. Cümle:

ÖC: “Ama bir insan çocuğunu istediği gibi eğitemez mi?”

UC: “Ama bir insan çocuğunu kendine göre eğitemez mi?”

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “İsteddiği gibi” dil bilgisi yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yakın anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

151. Cümle:

ÖC: “Eğitir!” dedi ninem.

DC: “Eğitir!” dedi ninem.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

152. Cümle:

ÖC: “Eğitir elbet, ama arkadaşlarımı hor görerek, kendini küçük düşürerek değil...”

UC: “Eğitir elbet, ama arkadaşlarımı küçük görerek değil.”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Hor görerek” ve “kendini küçük düşürerek” ifadeleri A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için ve bu ifadelerdeki mecaz anlamlar A2 seviyesine uygun olmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle A2 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

153. Cümle:

ÖC: “Ach so!”

UC: “Öyle mi!”

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ach so” ifadesi Almanca olduğu için ifade, Türkçeye çevrilmiştir.

154. Cümle:

ÖC: “Ach so! Ya”

UC: “Öyle ya!”

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ach so” ifadesi Almanca olduğu için ifade, Türkçeye çevrilmiştir.

155. Cümle:

ÖC: Böylece Martin’i vermedik.

DC: Böylece Martin’i vermedik.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

156. Cümle:

ÖC: O gece bizde yattı.

DC: O gece bizde yattı.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

157. Cümle:

ÖC: Ertesi gün cumartesiydi.

DC: Ertesi gün cumartesiydi.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

158. Cümle:

ÖC: Martin'in babası, annesi gene bize geldiler.

UC: Martin'in babası ve annesi yine bize geldiler.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. "Gene" ifadesi yerine Şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesindeki sıklık sıralamasında daha üst sırada yer alan ve A2 seviyesi ders kitaplarında daha çok kullanılan "yine" ifadesi yazılmıştır.*

159. Cümle:

ÖC: Ninemin dediklerini yapmış, masayı donatmışlar. Karı koca bizi çağırıyorlar.

UC: Ninemi dinlemişler ve çok güzel yemekler hazırlamışlar. Karı koca bizi çağırıyorlar.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. "Dediklerini" ve "donatmışlar" ifadelerindeki dil bilgisi yapıları ve mecaz anlamlar A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

160. Cümle:

ÖC: Ninem, ağzında akide şekeri var gibi, şakır şukur gülüyordu.

UC: Ninem sesli sesli güldü ve çok mutluydu.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. "Ağzında akide şekeri var gibi, şakır şakır gülüyordu" ifadesindeki mecaz anlam, A2 seviyesindeki öğrencilerin anlayabileceği düzeyde olmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümlelerin tamamı yakın anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

161. Cümle:

ÖC: Seviniyordu başarısına.

UC: Çünkü başarılı oldu.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Seviniyordu” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yakın anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

162. Cümle:

ÖC: Annem, babam, ablam, ağabeyim kalktık.

DC: Annem, babam, ablam, ağabeyim kalktık.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

163. Cümle:

ÖC: Ninem “Ben kalayım...” diyecek oldu.

UC: Ninem “Ben kalayım...” demek istedi.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Diyecek oldu” ifadesindeki dil bilgisi yapısı A2 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle aynı anlamı verebilecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

164. Cümle:

ÖC: Martin’in babası, annesi:

DC: Martin’in babası, annesi:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

165. Cümle:

ÖC: “Yooo olmaz, birlikte gideceğiz!” dediler.

DC: “Yooo olmaz, birlikte gideceğiz!” dediler.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

166. Cümle:

ÖC: Kalkıp hep birlikte yürüdük.

DC: Kalkıp hep birlikte yürüdük.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

167. Cümle:

ÖC: Oyun yerinin kıyısından geçerken Yunan, Yugoslav arkadaşları da aldık.

UC: Oyun yerinin yanından geçtik ve oradaki Yunan, Yugoslav arkadaşları da aldık.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Kıyısından” ifadesi A2 seviyesine uygun olmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle A2 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

168. Cümle:

ÖC: Çıktık Martingil’in evine.

UC: Martin’in ailesinin evine gittik.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Martingil’in” ifadesindeki yapı A2 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle aynı anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

169. Cümle:

ÖC: Gerçekten güzel bir sofrayı hazırlamışlardı, çok beğendik.

UC: Gerçekten güzel bir sofrayı hazırlamışlar, çok beğendik.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Hazırlamışlardı” ifadesindeki belirsiz geçmiş zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

170. Cümle:

ÖC: Susamlı, anasonlu çörekler; elmalı, çikolatalı pastalar; güzel meyve suları, daha neler neler!

DC: Susamlı, anasonlu çörekler; elmalı, çikolatalı pastalar; güzel meyve suları, daha neler neler!

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

171. Cümle:

ÖC: Oturup hepsini yedik içtik.

DC: Oturup hepsini yedik içtik.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

172. Cümle:

ÖC: Martin'in annesiyle babası bizleri ayrı ayrı kucakladılar, böylece barıştık.

UC: Martin'in annesiyle babası bizlere bir bir sarıldılar, böylece barıştık.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. "Ayrı ayrı" ifadesi yerine aynı anlama gelen ve A2 seviyesindeki ders kitaplarında daha çok kullanılan "bir bir" ifadesi kullanılmıştır. "Kucakladılar" ifadesi yerine aynı anlama gelen ve A2 seviyesindeki ders kitaplarında daha çok kullanılan "sarılmak" ifadesi kullanılmıştır.

173. Cümle:

ÖC: Sonra çay getirdiler.

DC: Sonra çay getirdiler.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

174. Cümle:

ÖC: Yanında bademli, susamlı bir çörek daha vardı.

DC: Yanında bademli, susamlı bir çörek daha vardı.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

175. Cümle:

ÖC: Böyle bir çöreği ilk defa görüyordum.

UC: Böyle bir çöreği ilk defa gördüm.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. "Görüyordum" ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesi kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

176. Cümle:

ÖC: Ninemden sordum:

UC: Nineme sordum:

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ninemden” ifadesi yerine yönelme durumu eki kullanılarak “nineme” ifadesi yazılmıştır.

177. Cümle:

ÖC: “Bu çörek ne çöreği nineciğim?”

DC: “Bu çörek ne çöreği nineciğim?”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

178. Cümle:

ÖC: Acaba niçin ona soruyordum?

UC: Neden ona sordum?

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Acaba” ifadesi A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmıştır. “Niçin” ifadesi yerine, şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesindeki sıklık sırasında daha üst sırada yer alan ve A2 seviyesindeki ders kitaplarında daha çok kullanılan “neden” ifadesi kullanılmıştır. “Soruyordum” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmıştır. Cümle aynı anlama gelecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.*

179. Cümle:

ÖC: O da ilk görüyordu.

UC: O da ilk defa gördü.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Görüyordu” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

180. Cümle:

ÖC: Ama yaşlı kurt gözleriyle her şeyi anlıyordu:

UC: Ama yaşlı kurt gözleriyle her şeyi anladı:

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Anlıyordu” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A2 seviyesi ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle A2 seviyesine uygun olacak şekilde düzenlenmiştir.

181. Cümle:

ÖC: “Bu çörek, barış çöreğidir. Küssler barıştıktan sonra yerler bunu...” dedi, gene şakır şakır güldü.

UC: “Bu çörek, barış çöreğidir. Küssler barıştıktan sonra yerler bunu...” dedi, yine sesli sesli güldü.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Gene” ve “şakır şakır” ifadeleri cümleden çıkarılmış, “yine” ve “sesli sesli” ifadeleri eklenerek cümle A2 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

182. Cümle:

ÖC: Söylediklerini Almancaya çevirdim, onlar da güldüler.

UC: Hepsini Almancaya çevirdim, onlar da güldüler.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Söylediklerini” ifadesindeki dil bilgisi yapıları A2 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve onun yerine “hepsini” ifadesi kullanılmıştır.

183. Cümle:

ÖC: Martin sordu:

DC: Martin sordu:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

184. Cümle:

ÖC: “Bundan ben de yiyebilir miyim?”

DC: “Bundan ben de yiyebilir miyim?”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

185. Cümle:

ÖC: “Hepimiz yiyeceğiz yavrucuğum...” dedi annesi.

DC: “Hepimiz yiyeceğiz yavrucuğum...” dedi annesi.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

186. Cümle:

ÖC: Hepimiz yedik barış çöreğinden.

UC: Hepimiz barış çöreğinden yedik.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlelerin devrik hâli kurallı hâle getirilmiştir.

4.1.1. A2 Seviyesine Göre Sadeleştirilmesi Yapılan Metnin, Hikâyesinin Özgün Hali ile Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Barış Çöreği hikâyesinin A2 seviyesine göre sadeleştirilmiş hâli ile hikâyesinin özgün hâli karşılaştırıldığında aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

▪ Hikâyesinin A2 seviyesine göre sadeleştirilmesi aşamasında 91 cümle üzerinde uyarlama işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu cümlelerden birinde, aynı anda iki farklı teknik uygulanmıştır. Bu bağlamda 45 cümlede sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği, 29 cümlede sözcüksel değiştirme tekniği, 17 cümlede sözdizimsel değiştirme tekniği ve bir cümlede biçimsel değiştirme tekniği işlemi yapılmıştır.

▪ 92 cümle üzerinde herhangi bir müdahalede bulunulmadığından uygulanan teknik koruma tekniği olmuştur.

▪ A2 seviyesine göre yapılan sadeleştirme işleminde üç adet silme tekniği işlemi uygulanarak dört cümle, hikâyeden çıkarılmıştır (Silme tekniği uygulaması yapılan ve cümle olarak ifade edilen yapılardan biri birbiriyle bağlantılı iki kısa cümleden oluşmaktadır).

▪ Sadeleştirme işlemi yapılırken 34, 48, 52, 59, 64, 67, 69, 71, 72, 73, 80, 89, 91, 95, 96, 102, 114, 118, 122, 124, 139, 141, 144, 146, 148, 154, 159 ve 181. cümle olarak ifade edilen kısımlarda sadeleştirilecek yapı birbiriyle bağlantılı kısa cümlelerden oluştuğu için tek cümle olarak ele alınmıştır. Bu nedenle sadeleştirme işleminin yapıldığı bölümde cümle sayısı 186 olarak görünmektedir. Ancak tüm cümleler ayrı olarak değerlendirildiğinde hikâyesinin özgün hâlindeki cümle sayısının 271, A2 seviyesine göre sadeleştirilmiş metindeki cümle sayısının 266 olduğu görülmektedir.

▪ Hikâyenin özgün hâlinde -hikâye başlığı hariç tutulduğunda- 989 kelime yer alırken A2 seviyesine göre sadeleştirilmiş metindeki kelime sayısı 991'dir.

▪ Hikâyenin özgün halinde deyim, atasözü ve mecaz anlamlı ifadelerin sayısı 17 iken A2 seviyesine göre yapılan sadeleştirme sonrasında deyim, atasözü ve mecaz anlamlı ifadelerin sayısı 12'ye düşmüştür.

4.2. Barış Çöreği Hikâyesinin A1 Seviyesine Göre Sadeleştirilmesi

Barış Çöreği hikâyesinin A1 seviyesine göre sadeleştirilmesinde Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe, Yedi İklim Türkçe, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe setlerinin incelenmesi sonrasında belirlenen ortak dilbilgisi yapıları esas alınmıştır. Hikâye, hikâyedeki sıralamaya göre cümle cümle sadeleştirilmiştir. Hikâyenin özgün halinden alınan cümleler “Özgün Cümle” anlamına gelen ÖC kısaltmasıyla belirtilmiştir. Cümlede sadeleştirme işlemi uygulandıysa “Uyarlanmış Cümle” anlamına gelen UC kısaltması kullanılmıştır. Cümlede herhangi bir değişiklik yapılmadıysa, “Değiştirilmemiş Cümle” anlamına gelen DC kısaltması kullanılmıştır. Cümle, metinden çıkarıldıysa “Çıkarılmış Cümle” anlamına gelen ÇC kısaltması kullanılmıştır. Sadeleştirme işlemi yapılırken 34, 39, 48, 51, 58, 63, 66, 68, 70, 71, 72, 79, 88, 90, 94, 95, 101, 113, 117, 121, 123, 138, 140, 143, 145, 147, 153, 158 ve 180. cümle olarak ifade edilen kısımlarda sadeleştirilecek yapı birbiriyle bağlantılı kısa cümlelerden oluştuğu için tek cümle olarak ele alınmıştır.

1. Cümle:

ÖC: Adım Cevriye.

DC: Adım Cevriye.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

2. Cümle:

ÖC: Küçüğüm.

DC: Küçüğüm.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

3. Cümle:

ÖC: Daha büyümedim.

UC: Henüz büyümedim.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Daha” kelimesi yerine A1 seviyesindeki ders kitaplarında sıklıkla kullanılan “henüz” kelimesi yazılmıştır.

4. Cümle:

ÖC: Türkiye’den geldik, Essen’de, eski bir evde oturuyoruz.

DC: Türkiye’den geldik, Essen’de, eski bir evde oturuyoruz.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

5. Cümle:

ÖC: Bir sürü arkadaşım var.

UC: Birçok arkadaşım var.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Bir sürü” ifadesi yerine Şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesinde* yer alan ve A1 seviyesi ders kitaplarında daha çok kullanılan “birçok” ifadesi tercih edilmiştir.

6. Cümle:

ÖC: Almanı, Yugoslavı, bir dünya çocuğuz.

UC: Mesela Alman, Yugoslav gibi birçok çocuk var.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlenin anlamını daha basit şekilde verebilmek amacıyla “mesela”, “birçok” ve “var” ifadeleri eklenmiştir.

7. Cümle:

ÖC: Hemen yakınımıza yapılan yeni konutların ortasındaki oyun yerine doluyoruz.

UC: Yakınımıza yeni apartmanlar yaptılar ve biz o apartmanların ortasındaki oyun yerine gidiyoruz.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Hemen” kelimesi cümleden çıkarılmıştır. “Yapılan” ifadesinde bulunan sıfat fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından yerine “yaptılar” ifadesi tercih edilmiştir. “Konut” kelimesi yerine Şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesinde* yer alan A1 seviyesindeki ders kitaplarında daha çok kullanılan “apartman”

kelimesi yazılmıştır. Ayrıca “doluyoruz” ifadesindeki mecaz anlamın A1 seviyesine uygun olmaması sebebiyle “gidiyoruz” ifadesi tercih edilmiştir.

8. Cümle:

ÖC: Biz eski evlerin çocukları, onlar on üç, on dört katlı yeni konutların...

UC: Biz eski evlerin çocuklarıyız. Onlar on üç, on dört katlı yeni apartmanların çocukları.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği ve biçimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır.

Cümlenin eksiltili hâlinin düzeltilmesi amacıyla cümle, iki cümleye dönüştürülmüştür.

Ayrıca “konut” kelimesi yerine “apartman” kelimesi kullanılmıştır.

9. Cümle:

ÖC: Başlangıçta bizi aralarına almak istemediler.

UC: İlk zamanlar bizi aralarına almak istemediler.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Başlangıçta” kelimesi Aydın (2015) tarafından yapılan *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesi* çalışmasında yer almadığı için cümleden çıkarılmış ve yerine A1 seviyesindeki ders kitaplarında daha çok kullanılan “ilk zamanlar” ifadesi getirilmiştir.

10. Cümle:

ÖC: Şimdi alıyorlar.

DC: Şimdi alıyorlar.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

11. Cümle:

ÖC: Birbirimize alıştık.

DC: Birbirimize alıştık.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

12. Cümle:

ÖC: Ben en çok Martin’i seviyorum.

DC: Ben en çok Martin’i seviyorum.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

13. Cümle:

ÖC: İyi bir Alman.

DC: İyi bir Alman.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

14. Cümle:

ÖC: “Cevriye gel!” diyor, elimden tutup kaydıraçlara çıkarıyor.

UC: “Cevriye gel!” diyor, elimden tutuyor ve kaydıraçlara çıkıyor.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Tutup” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle aynı anlamı verebilecek şekilde yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca “kaydıraç” kelimesi yerine “kaydırak” kelimesi getirilmiştir.

15. Cümle:

ÖC: Birlikte kayıyoruz.

DC: Birlikte kayıyoruz.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

16. Cümle:

ÖC: Hoş oluyor.

UC: Güzel oluyor.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Hoş” ifadesi yerine Şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesinde* sıklık sırasında daha üst sıralarda yer alan ve A1 seviyesi ders kitaplarında daha çok kullanılan “güzel” ifadesi yazılmıştır.

17. Cümle:

ÖC: Salıncaklarda sallanmak da hoş.

UC: Salıncaklarda sallanıyoruz ve bu da güzel.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Sallanmak” ifadesindeki isim fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümle aynı anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

18. Cümle:

ÖC: Atlar, atlı karıncalar var, bayılıyor.

UC: Atlar, atlı karıncalar var ve bunlara bayılıyor.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Anlam karışıklığının giderilmesi amacıyla cümleye “bunlara” kelimesi eklenmiştir.

19. Cümle:

ÖC: Sonra geçip kum havuzlarında atlıyoruz.

UC: Sonra kum havuzlarına geçiyoruz ve orada atlıyoruz.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Geçip” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümle aynı anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca anlam karışıklığının giderilmesi amacıyla cümleye “orada” ifadesi eklenmiştir.

20. Cümle:

ÖC: “Yorulduk, yeter artık!” diyorum, Martin darılıyor.

UC: “Yorulduk, yeter!” diyorum, Martin küsüyor.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Artık” ifadesi cümleden çıkarılmıştır. “Darılıyor” kelimesi yerine şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesindeki* sıralamada daha üstte yer alan ve A1 seviyesindeki ders kitaplarında daha çok kullanılan “küsüyor” kelimesi kullanılmıştır.

21. Cümle:

ÖC: Elimden tutup, “Haydi sizin oyundan oynayalım” diyor.

UC: Elimden tutuyor, “Haydi sizin oyundan oynamak istiyorum” diyor.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Tutup” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca “oynayalım” ifadesinde bulunan istek kipi A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılarak cümle, anlam değişikliğine uğramayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

22. Cümle:

ÖC: Bizim evcilik oyunundan demek istiyor.

DC: Bizim evcilik oyunundan demek istiyor.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

23. Cümle:

ÖC: Gidip bizim mahalleden çıkıntı tuğla, tahta kesintileri topluyoruz.

UC: Bizim mahalleye gidiyoruz ve eski tuğla ve tahta topluyoruz.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Gidip” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca “çıkıntı” kelimesi yerine Aydın (2015) tarafından oluşturulan *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesi* çalışmasında A1 seviyesinde yer alıp yakın anlamı verebilecek “eski” kelimesi kullanılmış, “kesinti” kelimesi ise cümleden çıkarılmıştır.

24. Cümle:

ÖC: Tenha bir yeri ev gibi çeviriyoruz.

UC: Sakin bir yeri ev gibi yapıyoruz.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Tenha” kelimesi yerine Şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesindeki* sıralamada daha üstte yer alan ve A1 seviyesinde daha çok kullanılan “sakin” kelimesi, “çeviriyoruz” ifadesi yerine A1 seviyesinde daha çok kullanılan ve yakın anlamlı olan “yapıyoruz” ifadesi kullanılmıştır.

25. Cümle:

ÖC: Burası salon.

DC: Burası salon.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

26. Cümle:

ÖC: Şurası mutfak.

DC: Şurası mutfak.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

27. Cümle:

ÖC: Şurası konuk odası.

UC: Şurası misafir odası.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Konuk” kelimesi Aydın’ın (2015) *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesi* çalışmasında B1 seviyesinde bulunduğu için bu kelimenin yerine, A1 seviyesinde bulunan ve A1 seviyesinde daha çok kullanılan “misafir” kelimesi kullanılmıştır.

28. Cümle:

ÖC: Şurası yatak odamız...

DC: Şurası yatak odamız...

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

29. Cümle:

ÖC: Yatak yastık hazırlayıp yatıyoruz.

UC: Yatak yastık hazırlıyoruz ve yatıyoruz.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Hazırlayıp” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

30. Cümle:

ÖC: Ben anne oluyorum o baba.

UC: Ben anne oluyorum, o baba oluyor.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümledeki anlam karmaşasının önlenmesi amacıyla eksilteli cümle yapısı düzeltilmiştir.

31. Cümle:

ÖC: Üç tane bez bebek yaptım.

DC: Üç tane bez bebek yaptım.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

32. Cümle:

ÖC: Ama Martin'le anlaşıyoruz.

DC: Ama Martin'le anlaşıyoruz.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

33. Cümle:

ÖC: “İlle bir tane olsun!” diye diretiyor.

UC: “Bir tane olsun” diye ısrar ediyor.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “İlle” ifadesi A1 seviyesinde kullanılmadığından ve cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamında bir değişikliğe sebep olmadığından çıkarılmıştır. Ayrıca “diretiyor” ifadesi yerine A1 seviyesinde daha çok kullanılan ve aynı anlamı veren “ısrar ediyor” ifadesi kullanılmıştır.

34. Cümle:

ÖC: “Ee, olmuşlar! Ne yapalım atalım mı onları?”

UC: “Ee, üç tane bebek oldu! Ne yapıyoruz, onları atıyor muyuz?”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Olmuştur” ifadesindeki belirsiz geçmiş zaman yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış, cümle yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca “yapalım” kelimesindeki istek kipi yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

35. Cümle:

ÖC: Bebeklerimize kırmızı, yeşil Türk kumaşlarından giysiler dikiyorum.

DC: Bebeklerimize kırmızı, yeşil Türk kumaşlarından giysiler dikiyorum.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

36. Cümle:

ÖC: Uzun ninniler söylüyorum.

DC: Uzun ninniler söylüyorum.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

37. Cümle:

ÖC: Martin de söylemek istiyor.

DC: Martin de söylemek istiyor.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

38. Cümle:

ÖC: “Bir tane söyleyebilirsin!” diyorum.

DC: “Bir tane söyleyebilirsin!” diyorum.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

39. Cümle:

ÖC: Çünkü bir tek çocuk istiyor. Tabii.

DC: Çünkü bir tek çocuk istiyor. Tabii.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

40. Cümle:

ÖC: Sonra kendimiz uyuyoruz.

DC: Sonra kendimiz uyuyoruz.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

41. Cümle:

ÖC: Uyanıp temizlik ve kahvaltı yapıyoruz.

UC: Uyanıyoruz, temizlik ve kahvaltı yapıyoruz.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Uyanıp” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

42. Cümle:

ÖC: Kalkıp biraz da gezmemiz gerekmez mi?

UC: Kalkıyoruz ve biraz geziyoruz.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Kalkıp” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. “Gezmemiz” ifadesindeki isim fiil yapısı A1 seviyesindeki

ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılarak cümle düzenlenmiştir. Ayrıca “gerekmez mi” ifadesindeki mecaz anlam A1 seviyesine uygun olmadığından ifade, cümleden çıkarılmıştır.

43. Cümle:

ÖC: Ninem Martin’i çok seviyor:

DC: Ninem Martin’i çok seviyor:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

44. Cümle:

ÖC: “Bu böyle ne güzel oğlan, sarı saçlı, bilye gözlü” diye diye okşuyor onu.

UC: “Bu çok güzel bir çocuk, saçları sarı, gözleri parlak.” diyor ve onu okşuyor.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümle A1 seviyesine göre yeniden düzenlenmiştir. “Diye diye” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

45. Cümle:

ÖC: Ninem bizimle oturuyor.

DC: Ninem bizimle oturuyor.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

46. Cümle:

ÖC: Onun masallarını Martin’e çeviriyorum, bayılıyor.

DC: Onun masallarını Martin’e çeviriyorum, bayılıyor.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

47. Cümle:

ÖC: Bizden ayrılmak istemiyor.

DC: Bizden ayrılmak istemiyor.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

48. Cümle:

ÖC: Onun ninesi Yaşlılar Yurdu'ndaymış. Dortmund'ta. Ara sıra gelip yarım gün kalırmış.

UC: Martin: “Benim ninem yaşlılar yurdunda. Dortmund'ta. Bazen geliyor ve yarım gün kalıyor.”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Yaşlılar Yurdu'ndaymış” ifadesindeki belirsiz geçmiş zaman yapısı ve “kalırmış” ifadesindeki geniş zamanın rivayeti yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından başkasından duyma manasının verilmesi amacıyla cümle, karakterin ağzından olacak şekilde yeniden düzenlenmiş ve cümleler tırnak içine alınmıştır. “Ara sıra” ifadesi yerine Aydın (2015) tarafından yapılan *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesi* çalışmasında A1 seviyesinde yer alıp A1 seviyesinde daha çok kullanılan “bazen” ifadesi kullanılmıştır. “Gelip” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesi ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış, cümle yeniden oluşturulmuştur.

49. Cümle:

ÖC: Ben daha görmedim.

UC: Ben Martin'in ninesini henüz görmedim.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlede anlam karışıklığının giderilmesi amacıyla “Martin'in ninesi” ifadesi getirilmiştir. Ayrıca “daha” kelimesi yerine A1 seviyesinde daha çok kullanılan “henüz” kelimesi tercih edilmiştir.

50. Cümle:

ÖC: Bir gün Martin beni çekti:

UC: Bir gün Martin benimle konuştu:

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Beni çekti” ifadesindeki mecaz anlam A1 seviyesindeki öğrencilerin seviyesine uygun olmadığı için cümleden çıkarılmış, cümle yakın anlamı verecek şekilde yeniden oluşturulmuştur.

51. Cümle:

ÖC: Haydi bize gidelim. Bizim ev değişik. Bizim ev yeni. Bizim evin asansörü var. Televizyonumuz renkli..” dedi.

DC: “Haydi bize gidelim. Bizim ev farklı. Bizim ev yeni. Bizim evin asansörü var. Televizyonumuz renkli.” dedi.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Değişik” ifadesi yerine şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan konuşulan Türkçenin derlem temelli sıklık listesindeki sıklık sırasında daha önde yer alan “farklı” ifadesi kullanılmıştır.

52. Cümle:

C: Buna çok sevindim.

DC: Buna çok sevindim.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

53. Cümle:

C: Uçacaktım.

C: -----

Çözümleme: Silme tekniği uygulanmıştır. “Uçacaktım” ifadesindeki mecaz anlam A1 seviyesine uygun olmadığı için ve hikâyeden çıkarıldığında hikâyenin bütünlüğünü bozmadığı için silinmiştir.

54. Cümle:

C: Hemen koşa koşa gidip o yüksek konutlardan birinin kapısına vardık.

UC: Hemen koştuk ve o büyük apartmanlardan birinin kapısına gittik.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Koşa koşa” ve “gidip” ifadelerindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca “konut” ve “vardık” kelimeleri yerine A1 seviyesinde daha çok kullanılan “apartman” ve “gittik” kelimeleri kullanılmıştır.

55. Cümle:

C: Martin zile bastı.

DC: Martin zile bastı.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

56. Cümle:

C: aldı uzun uzun.

UC: Zil uzun uzun çaldı.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlenin devrik yapısı düzeltilmiştir. Ayrıca cümlenin daha anlaşılır olması için cümleye “zil” kelimesi eklenmiştir.

57. Cümle:

ÖC: Yukardan bir ses:

DC: Yukardan bir ses:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

58. Cümle:

ÖC: “Kim oo? Martin, sen misin?”

DC: “Kim oo? Martin, sen misin?”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

59. Cümle:

ÖC: Aşağıdan Martin: “Benim anneciğim..”

UC: Aşağıdan Martin: “Benim anne.”

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Anneciğim” ifadesindeki küçültme eki A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

60. Cümle:

ÖC: Kapıyla ev arasında ses düzeni vardı demek.

UC: Galiba kapıyla ev arasında ses sistemi vardı.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Düzen” kelimesi yerine Aydın (2015) tarafından yapılan *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesi* çalışmasında A1 seviyesinde yer alan ve A1 seviyesinde daha çok kullanılan “sistem” kelimesi kullanılmıştır. Ayrıca “demek” ifadesi cümleden çıkarılarak yerine, yakın anlamı verecek “galiba” ifadesi kullanılmıştır.

61. Cümle:

ÖC: Bunu ilk görüyordum.

UC: Bunu ilk kez gördüm.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Görüyordum” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle “kez” ifadesinin de eklenmesiyle yeniden düzenlenmiştir.

62. Cümle:

ÖC: Kapıyı açmadan denetliyorlardı:

UC: Kapıyı açmadan önce kontrol ediyorlar:

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Denetliyorlardı” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve bu ifade yerine Aydın (2015) tarafından yapılan *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesi* çalışmasında B1 seviyesinde yer aldığı için bu kelimenin yerine A1 seviyesinde bulunan ve A1 seviyesinde daha çok kullanılan “kontrol ediyorlar” ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca cümlenin anlamını daha açık hâle getirebilmek için cümleye “önce” kelimesi eklenmiştir.

63. Cümle:

ÖC: Zili çalan kim? Gelen neci?

UC: Zili kim çaldı?

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Çalan” ifadesindeki sıfat fiil yapısı A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. “Gelen neci?” ifadesi cümleden çıkarılmıştır.

64. Cümle:

ÖC: “Gelmek mi istiyorsun yukarı?”

UC: “Yukarı gelmek istiyor musun?”

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlenin devrik yapısı düzeltilmiştir.

65. Cümle:

ÖC: “Evet anneciğim, gelmek istiyoruz.”

UC: “Evet anne, gelmek istiyoruz.”

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme uygulanmıştır. “Anneciğim” ifadesindeki küçültme yapısı A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

66. Cümle:

ÖC: “Martin! Kim var yanında?”

UC: “Martin! Yanında kim var?”

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlelerin devrik yapısı düzeltilmiştir.

67. Cümle:

ÖC: “Arkadaşım var anneciğim...”

UC: “Arkadaşım var anne.”

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Anneciğim” ifadesindeki küçültme yapısı A1 seviyesi kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılarak cümle düzenlenmiştir.

68. Cümle:

ÖC: “Kim arkadaşın? Yabancı mı?”

UC: “Arkadaşın kim? Yabancı mı?”

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlelerin devrik yapısı düzeltilmiştir.

69. Cümle:

ÖC: “Yabancı anneciğim, ama çok iyi...”

UC: “Yabancı anne ama çok iyi bir insan.”

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Anneciğim” ifadesindeki küçültme yapısı A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca cümlelerin eksiltili hâlinin giderilmesi amacıyla cümleye “insan” kelimesi eklenmiştir.

70. Cümle:

ÖC: Almancayı anlıyordum. Annesinin Martin'e söylediklerini de anladım.

UC: Biraz Almanca biliyorum ve ben bu sohbeti anladım.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği ve biçimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Anlıyordum” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve iki ayrı cümle tek cümle olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

71. Cümle:

ÖC: “Yabancı arkadaş istemem Martin! Öte berilerimizi çalar; getirme!”

UC: “Martin, yabancı arkadaş istemiyorum. Belki eşyalarımızı çalıyor. Onu eve getirme!”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “İstemem” ifadesindeki geniş zaman yapısı A1 seviyesi kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle kurallı hâle getirilmiştir. “Öte beri” ifadesi yerine A1 seviyesinde daha çok kullanılan “eşya” kelimesi kullanılmıştır. “Çalar” ifadesindeki geniş zaman yapısı A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılarak cümle yeniden düzenlenmiştir.

72. Cümle:

ÖC: Birden nasıl utandım, nasıl bumbuz oldum orada! Titremeye başladım sinirden.

UC: Birden çok utandım ve sinirden titredim.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği ve biçimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Nasıl” kelimesi mecaz anlam içerdiği için yerine “çok” kelimesi kullanılmıştır. Yine “bumbuz oldum” ifadesindeki mecaz anlam A1 seviyesine uygun olmadığı için ifade, cümleden çıkarılmıştır. “Titremeye” ifadesindeki isim fiil yapısı A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılmıştır. Ayrıca iki cümle birleştirilmiştir.

73. Cümle:

ÖC: Neredeyse düşüp bayılacağım, dişlerim kitlenecek, belki de öleceğim.

ÇC: -----

Çözümleme: Silme tekniği uygulanmıştır. Cümledeki mecaz anlam A1 seviyesine göre zor uyarlanacağı için ve hikâyeden çıkarıldığında hikâyenin bütünlüğünü bozmadığı için silinmiştir.

74. Cümle:

ÖC: Martin de kıpkırmızı kesildi.

UC: Martin de kırmızı oldu.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Kıpkırmızı kesildi” ifadesi yerine A1 seviyesine daha uygun olan “kırmızı oldu” ifadesi kullanılmıştır.

75. Cümle:

ÖC: Dudakları titreyip duruyordu.

UC: Dudakları sürekli titredi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Titreyip duruyordu” ifadesindeki zarf fiil yapısı ve şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

76. Cümle:

ÖC: O da ağlayacaktı neredeyse.

UC: Gözleri doldu.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ağlayacaktı” ifadesindeki gelecek zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yakın anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

77. Cümle:

ÖC: Hemen kendimi toparladım, Martin’in elinden tuttum:

DC: Hemen kendimi toparladım, Martin’in elinden tuttum:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

78. Cümle:

ÖC: “Haydi bize gidelim...” dedim usulca.

UC: “Haydi bize gidiyoruz” dedim.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Gidelim” ifadesindeki istek kipi A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığı için cümleden çıkarılarak cümle yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca “usulca” kelimesi A1 seviyesine uygun olmadığı ve cümleden çıkarıldığında cümlemin anlamını bozmayacağı için çıkarılmıştır.

79. Cümle:

ÖC: “Ne olur, hemen bize gidelim Martin...” Çektim elinden.

UC: “Lütfen, hemen bize gidiyoruz Martin” dedim ve elinden çektim.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ne olur” ifadesi yerine aynı anlama gelen ve A1 seviyesinde daha çok kullanılan “lütfen” ifadesi yazılmıştır. “Gidelim” ifadesindeki istek kipi A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca devrik cümle yapısı düzeltilmiştir.

80. Cümle:

ÖC: Merdivenlerden ölü gibi çıktık.

UC: Merdivenlerden çıktık ve hiç konuşmadık.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ölü gibi çıktık” ifadesindeki mecaz anlam A1 seviyesine uygun olmadığı için cümle A1 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

81. Cümle:

ÖC: Annem arka avluda giysi yıkıyordu.

UC: Annem arka bahçede giysi yıkıyor.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Avlu” kelimesi yerine şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesinde* yer alıp, yakın anlamı verebilecek olan ve A1 seviyesinde daha çok kullanılan “bahçe” kelimesi kullanılmıştır. Ayrıca “yıkıyordu” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesi kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış, cümle yeniden düzenlenmiştir.

82. Cümle:

ÖC: Ninem kraliçe gibi sedire oturmuş, hırka örüyordu.

UC: Ninem koltukta oturuyor, hırka örüyor.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Kraliçe gibi” ifadesi cümlelerin anlamını değiştirmeyecek şekilde cümleden çıkarılmıştır. “Sedir” kelimesi yerine yakın anlamlı olan “koltuk” kelimesi kullanılmıştır. “Oturmuş” ifadesindeki belirsiz geçmiş zaman yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca “Örüyordu” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi A1 seviyesindeki ders kitaplarında olmadığı için cümleden çıkarılarak cümle yeniden düzenlenmiştir.

83. Cümle:

ÖC: Kedimiz Cancan da dizlerinin dibine yatmıştı.

UC: Kedimiz Cancan ninemin yanında yatıyor.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Dizlerinin dibine” ifadesi cümleden çıkarılmış, yerine “yanında” ifadesi getirilerek cümle yeniden düzenlenmiştir. “Yatmıştı” ifadesindeki belirsiz geçmiş zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

84. Cümle:

ÖC: Ablam, ağabeyim okuldan gelmemişlerdi daha.

UC: Ablam ve ağabeyim henüz okuldan gelmedi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Gelmemişlerdi” ifadesindeki belirsiz geçmiş zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. “Daha” kelimesi yerine A1 seviyesindeki kitaplarda daha çok kullanılan “henüz” kelimesi getirilmiştir. Ayrıca cümlelerin devrik hâli düzeltilmiştir.

85. Cümle:

ÖC: Babam demir dökümde işteydi.

UC: Babam işteydi.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Demir dökümde” ifadesi cümleden çıkarılmıştır.

86. Cümle:

ÖC: Hiç konuşmadan sedire oturduk.

UC: Hiç konuşmadık ve koltuğa oturduk.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Sedir” kelimesi yerine Aydın (2015) tarafından yapılan *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesi* çalışmasında A1 seviyesinde yer alan, yakın anlamlı olan “koltuk” kelimesi kullanılmış ve cümle A1 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

87. Cümle:

ÖC: Ninem hemen: “Sizde bir acayıplik var!” dedi.

UC: Ninem: “Sizde farklı bir şey var!” dedi.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Acayıplik” ifadesi yerine yakın anlamlı olan ve A1 seviyesinde daha çok kullanılan “farklı bir şey” ifadesi kullanılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. “Hemen” ifadesi ise cümleden çıkarılmıştır.

88. Cümle:

ÖC: “Ne olduysa çabuk anlat Cevriye! Biri size kötülük mü yaptı? Söyle çabuk bir şey mi var?”

UC: “Ne oldu? Hemen anlat Cevriye! Size kötü bir şey yaptılar mı? Hemen söyle ne oldu?”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ne olduysa” ifadesinde bulunan belirli geçmiş zamanın şartı yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. “Çabuk” kelimesi yerine Aydın (2015) tarafından yapılan *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesi* çalışmasında A1 seviyesinde yer alan ve aynı anlama gelen “hemen” kelimesi kullanılmıştır. Cümlenin tamamı anlamını değiştirmeyecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

89. Cümle:

ÖC: “Var...” dedim yavaşça.

UC: “Var...” dedim.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Yavaşça” ifadesi A1 seviyesine uygun olmadığı için cümleden çıkarılmıştır.

90. Cümle:

ÖC: Sordu ninem:

“Ne var?”

UC: Ninem sordu:

“Ne var?”

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlenin devrik hâli kelimelerin yeri değiştirilerek düzeltilmiştir.

91. Cümle:

ÖC: Olanı biteni olduğu gibi anlattım.

UC: Her şeyi anlattım.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Olanı biteni olduğu gibi” ifadesi yerine A1 seviyesinde daha çok kullanılan “her şeyi” ifadesi kullanılmıştır.

92. Cümle:

ÖC: O zaman Martin ağlamaya başladı.

UC: O zaman Martin ağladı.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ağlamaya” ifadesindeki isim fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

93. Cümle:

ÖC: Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.

UC: Sesli sesli ağladı.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Hıçkıra hıçkıra” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesi ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış, yerine “sesli sesli” ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca “ağlıyordu” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesi ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış, cümle yeniden düzenlenmiştir.

94. Cümle:

ÖC: “Ağlama Martin! Sus bitte!” dedim.

UC: “Ağlama Martin.” Lütfen sus!” dedim.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Bitte” kelimesi, Türkçe karşılığı olan “lütfen” kelimesi ile değiştirilmiştir.

95. Cümle:

ÖC: “Annen haklı! Daha bizi tanımıyor. Annen bizi hırsız sanıyor. Biliyorsun, yabancılar içinde tek tük hırsızlar da var...”

UC: “Annen haklı! Henüz bizi tanımıyor. Annen bizi hırsız sanıyor. Biliyorsun, yabancıların içinde bazı hırsızlar da var...”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Daha” kelimesi yerine A1 seviyesindeki kitaplarda daha çok kullanılan “henüz” kelimesi tercih edilmiştir. Ayrıca “tek tük” ifadesi yerine, yakın anlamlı olan “bazı” ifadesi kullanılmıştır.

96. Cümle:

ÖC: Martin’i bir türlü yatıştıramadım.

UC: : Martin sakinleşmedi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Bir türlü” ifadesi cümleden çıkarılmıştır. Ayrıca “yatıştıramadım” ifadesi ve bu ifadede bulunan ettirgen fiil A1 seviyesindeki kitaplarda öğretilmediği için cümleden çıkarılarak cümle yakın anlamlı olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

97. Cümle:

ÖC: Hep ağladı, ağladı.

UC: Sürekli ağladı.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Hep” kelimesi yerine, aynı anlama gelebilecek olan ve A1 seviyesindeki kitaplarda daha çok kullanılan “sürekli” kelimesi kullanılmıştır.

98. Cümle:

ÖC: Onu yalnız bırakır mıyım?

UC: Onu yalnız bırakmadım.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Onu yalnız bırakır mıyım?” cümlesindeki mecaz anlam aynı anlamı verecek şekilde düzenlenmiştir.

99. Cümle:

ÖC: Tuttum ben de ağladım.

UC: Ben de ağladım.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Tuttum” ifadesindeki mecaz anlam A1 seviyesine uygun olmadığından ilgili ifade cümleden çıkarılmıştır.

100. Cümle:

ÖC: Ninem haykırdı birden:

UC: Ninem birden bağırdı:

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Haykırdı” kelimesi yerine Şenyiğit (2020) tarafından oluşturulan *Konuşulan Türkçenin Derlem Temelli Sıklık Listesinde* yer alan ve A1 seviyesinde daha çok kullanılan “bağırdı” kelimesi yazılmıştır.

101. Cümle:

ÖC: “Hayır, olamaz! Eğer bir çocuk, arkadaşını götüremiyorsa o eve ‘Bizim evimiz!’ diyemez. Çok yanlış bu Alman’ın yaptığı!”

UC: “Hayır, bu yanlış! Çok yanlış!”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Olamaz” kelimesindeki yeterlilik fiilinin geniş zamanın olumsuzu hâli A1 seviyesi kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve yerine “yanlış” kelimesi kullanılmıştır. “Eğer bir çocuk arkadaşını götüremiyorsa o eve ‘Bizim evimiz!’ diyemez.” bölümü A1 seviyesindeki öğrencilerin seviyesine uygun olmadığı için ve hikâyeden çıkarıldığında hikâyenin bütünlüğünü bozmadığı için silinmiştir. “Bu Alman’ın yaptığı” ifadesindeki sıfat fiil eki A1 seviyesindeki ders kitaplarında öğretilmediği için cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

102. Cümle:

ÖC: Annem giysi yıkamayı bırakıp geldi.

UC: Annem işini bıraktı ve geldi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Giysi yıkamayı” ifadesindeki isim fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve yerine “işini” ifadesi getirilmifitir. “Bırakıp” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1

seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle aynı anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

103. Cümle:

ÖC: Olanı biteni ona da anlattık.

UC: Her şeyi ona da anlattık.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Olanı biteni” ifadesi yerine A1 seviyesinde daha çok kullanılan “her şeyi” ifadesi kullanılmıştır.

104. Cümle:

ÖC: Dinledi dinledi, çıt çıkmadı ağzından, sustu kaldı.

UC: Dinledi dinledi, hiç konuşmadı, sadece sustu.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Çıt çıkmadı” ifadesi yerine A1 seviyesine daha uygun olan “hiç konuşmadı” ifadesi kullanılmıştır. “Sustu kaldı” ifadesi yerine A1 seviyesine daha uygun olan “sadece sustu” ifadesi kullanılmıştır.

105. Cümle:

ÖC: Ninem, “Kalkın!” dedi birden.

DC: Ninem, “Kalkın!” dedi birden.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

106. Cümle:

ÖC: “Şimdi gidip Martin’in annesiyle konuşacağız!”

UC: “Şimdi gidiyoruz ve Martin’in annesiyle konuşuyoruz!”

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Gidip” ifadesindeki zarf fiil A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığı için cümleden çıkarılmış, yerine “gidiyoruz” ifadesi getirilmiştir. “Konuşacağız” ifadesindeki gelecek zaman yapısı A1 seviyesi kitaplarında bulunmadığı için onun yerine “konuşuyoruz” ifadesi kullanılmıştır.

107. Cümle:

ÖC: Çekti ellerimizden, kollarımızdan.

ÇC: -----

Çözümleme: Silme tekniği uygulanmıştır. Cümledeki mecaz anlam A1 seviyesine uygun olmadığı için ve hikâyeden çıkarıldığında hikâyenin bütünlüğünü bozmadığı için silinmiştir.

108. Cümle:

ÖC: Ninem önde biz arkada yürüdük.

UC: Ninem önde yürüdü, biz arkada yürüdük.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümledeki anlatım bozukluğunu ortadan kaldırmak amacıyla cümleye “yürüdü” kelimesi eklenmiştir.

109. Cümle:

ÖC: Oyun yerinin kıyısından hızlı hızlı geçtik.

UC: Oyun yerinin yanından geçtik.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Kıyısından” kelimesi yerine yakın anlamlı olan ve A1 seviyesinde daha çok kullanılan “yanından” kelimesi getirilmiştir.

110. Cümle:

ÖC: Ben de Martin’in elinden çekiyordum.

ÇC: -----

Çözümleme: Silme tekniği uygulanmıştır. Cümledeki mecaz anlam A1 seviyesine uygun olmadığı için ve hikâyeden çıkarıldığında hikâyenin bütünlüğünü bozmadığı için silinmiştir.

111. Cümle:

ÖC: Yüksek apartmanın zilini nineme gösterdik.

DC: Yüksek apartmanın zilini nineme gösterdik.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

112. Cümle:

ÖC: Hiç çekinmeden, korkmadan bastı parmağını:

UC: Hiç utanmadı ve korkmadı, zili çaldı.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Çekinmeden” kelimesi yerine A1 seviyesinde daha çok kullanılan ve aynı anlama gelen “utanmadı” kelimesi kullanılmıştır. “Bastı parmağını” ifadesi yerine aynı anlama verecek “zili çaldı” ifadesi getirilmiştir.

113. Cümle:

ÖC: “Ben ne dersem bir bir çevireceksin Cevriye! Martin susacak...” dedi.

UC: “Ben konuşuyorum ve sen Almancaya çeviriyorsun Cevriye! Martin susuyor...” dedi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Dersem” ifadesindeki geniş zamanın şartı yapısı, “çevireceksin” ifadesindeki gelecek zaman yapısı ve “susacak” ifadesindeki gelecek zaman yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümlenin tamamı yakın anlamı verecek şekilde düzenlenmiştir.

114. Cümle:

ÖC: Çok geçmedi, yukardan ses geldi:

UC: Çok zaman geçmedi, yukardan ses geldi:

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümle anlamını daha açık hâle getirmek amacıyla cümleye “zaman” kelimesi eklenmiştir.

115. Cümle:

ÖC: “Kim var aşağıda?”

DC: “Kim var aşağıda?”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

116. Cümle:

ÖC: “Adını söyle!” dedi ninem.

DC: “Adını söyle!” dedi ninem.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

117. Cümle:

ÖC: Söyledim: “Ben Cevriye! Yabancı kız...”

DC: Söyledim: “Ben Cevriye! Yabancı kız...”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

118. Cümle:

ÖC: “Ne istiyorsunuz?”

DC: “Ne istiyorsunuz?”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

119. Cümle:

ÖC: “Bir şey istemediğini, dilenci olmadığını söyle!”

UC: “Bir şey istemiyoruz, dilenci değiliz” diyorsun.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “İstemediğini” ve “olmadığını” ifadelerindeki zarf fiil yapıları A1 seviyesindeki ders kitaplarında öğretilmediği için cümleden çıkarılmış, cümleler yeniden düzenlenmiştir.

120. Cümle:

ÖC: Söyledim ninemin dediklerini.

UC: Ninemin cevaplarını söyledim.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Dediklerini” ifadesindeki sıfat fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve onun yerine “cevaplarını” ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca, cümlenin devrik yapısı düzeltilmiştir.

121. Cümle:

ÖC: “Martin’in bütün gün, gece bizde kalacağını söyle. Ancak güzel bir sofraya hazırlar, bizi, Martin’in bütün arkadaşlarını çağırırsa geleceğini söyle...”

UC: “Martin bütün gün ve gece bizde kalıyor. Bir şartımız var. Güzel bir yemek hazırlıyorsun, bizi ve Martin’in bütün arkadaşlarını çağırıyorsun, o zaman Martin eve dönüyor.” dedi Ninem.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlelerde bulunan “kalacağını” ve “geleceğini” ifadeleri A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için çıkarılmıştır. “Çağırırsa” ifadesinde şart kipi yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmıştır. Cümleler A1 seviyesine uygun olacak şekilde ve A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunan dil bilgisi yapıları ile tekrar düzenlenmiştir.

122. Cümle:

ÖC: Söyledim bir bir.

UC: Hepsini söyledim.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Bir bir” ifadesi yerine yakın anlamlı olan ve A1 seviyesinde daha çok kullanılan “hepsini” ifadesi kullanılmıştır.

123. Cümle:

ÖC: “Ach so! şimdi bana grev mi yapıyorsunuz?”

ÇC: ----

Çözümleme: Silme tekniği uygulanmıştır. Hikâyenin bu bölümü A1 seviyesine göre zor uyarlanacağı için ve hikâyeden çıkarıldığında hikâyenin bütünlüğünü bozmadığı için silinmiştir.

124. Cümle:

ÖC: “Grevi büyüyünce yapacağımızı söyle...”

ÇC: ----

Çözümleme: Silme tekniği uygulanmıştır. Hikâyenin bu bölümü A1 seviyesine göre zor uyarlanacağı için ve hikâyeden çıkarıldığında hikâyenin bütünlüğünü bozmadığı için silinmiştir.

125. Cümle:

ÖC: Bunu da söyledim.

ÇC: ----

Çözümleme: Silme tekniği uygulanmıştır. Hikâyenin bu bölümü çıkarılan bölümlerle bağlantılı olduğundan çıkarılmıştır.

126. Cümle:

ÖC: “Haydi şimdi gidelim!” dedi ninem.

UC: “Haydi şimdi gidiyoruz” dedi ninem.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Gidelim” ifadesindeki istek kipi yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

127. Cümle:

ÖC: Önümüzden yürüdü.

DC: Önümüzden yürüdü.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

128. Cümle:

ÖC: Biz de arkasından yürüdük.

DC: Biz de arkasından yürüdük.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

129. Cümle:

ÖC: Yürüdük tıpış tıpış.

UC: Yavaş yavaş yürüdük.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Tıpış tıpış” ifadesi yerine A1 seviyesinde daha çok kullanılan “yavaş yavaş” ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca devrik cümle yapısı düzeltilmiştir.

130. Cümle:

ÖC: Önümüzden sanki eski bir masalın haksızlıklara başkaldıran kurdu yürüyordu.

ÇC: -----

Çözümleme: Silme tekniği uygulanmıştır. Hikâyenin bu bölümü A1 seviyesine göre zor uyarlanacağı için ve hikâyeden çıkarıldığında hikâyenin bütünlüğünü bozmadığı için silinmiştir.

131. Cümle:

ÖC: Çok geçmedi, eve geldik.

UC: Çok zaman geçmedi, eve geldik.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlelerin anlamını daha açık hâle getirmek amacıyla cümleye “zaman” kelimesi eklenmiştir.

132. Cümle:

ÖC: Bütün gün oturduk Martin’le.

UC: Martin ile bütün gün oturduk.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlenin devrik yapısı düzeltilmiştir.

133. Cümle:

ÖC: Yeniden muzlu süt içtik.

DC: Yeniden muzlu süt içtik.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

134. Cümle:

ÖC: Almanya’da çok vardı bundan.

UC: Almanya’da bundan çok vardı.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlenin devrik yapısı düzeltilmiştir.

135. Cümle:

ÖC: Akşam geç vakit Martin’in annesi babası çıkıp geldiler.

UC: Akşam geç saatlerde Martin’in annesi ve babası bize geldiler.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Geç vakit” ifadesi yerine aynı anlama gelen “geç saatlerde” ifadesi kullanılmıştır. “Çıkıp” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle aynı anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

136. Cümle:

ÖC: Martin’i istediler.

DC: Martin’i istediler.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

137. Cümle:

ÖC: Ninem vermedi:

DC: Ninem vermedi:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

138. Cümle:

ÖC: “Siz bu işte cezalısınız! Martin’i, Cevriye’yi çok üzdünüz. Dediklerimizi yapın, verelim!” dedi.

UC: “Siz bu işte cezalısınız! Martin’i ve Cevriye’yi çok üzdünüz. Ben size şartımızı söyledim. Onları yapın. Martin’i verelim!” dedi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Dediklerimizi yapın” ifadesindeki sıfat fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için hikâyeden çıkarılmıştır. Cümle aynı anlamı verebilecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

139. Cümle:

ÖC: Salladı elini, “Çekin gidin!” der gibi.

ÇC: -----

Çözümleme: Silme tekniği uygulanmıştır. Hikâyenin bu bölümü A1 seviyesine göre zor uyarlanacağı için ve hikâyeden çıkarıldığında hikâyenin bütünlüğünü bozmadığı için silinmiştir.

140. Cümle:

ÖC: “Ciddi mi söylüyorsunuz? Böyle şey olur mu?”

UC: “Siz ciddi misiniz? Bu nasıl iş?”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümle A1 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. “Böyle şey olur mu?” ifadesi yerine A1 seviyesine daha uygun olan “bu nasıl iş” ifadesi kullanılmıştır.

141. Cümle:

ÖC: “Ciddi söylüyoruz, olur!” dedi ninem.

UC: “Ciddiyiz.” dedi ninem.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümle A1 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

142. Cümle:

ÖC: Karı koca birbirlerine bakıp kaldılar.

UC: Karı koca bir süre birbirlerine baktılar.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Bakıp” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesi ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle aynı anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

143. Cümle:

ÖC: Martin’in annesi, “Haydi polise gidelim! Olanı biteni anlatalım. Polis gelsin alsın çocuğumuzu!” dedi.

UC: Martin’in annesi “Haydi polise gidiyoruz! Her şeyi anlatıyoruz. Polis gelsin ve çocuğumuzu alsın.” dedi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Gidelim” ifadesi A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış, onun yerine “gidiyoruz” ifadesi kullanılmıştır. “Olanı biteni” ifadesi yerine A1 seviyesine daha uygun olan “her şeyi” ifadesi kullanılmıştır. Cümlelerin devrik yapısı düzeltilmiştir.

144. Cümle:

ÖC: Babası güldü:

DC: Babası güldü:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

145. Cümle:

ÖC: “Korkarım o zaman polis bizi haksız çıkarır! Anladığıma göre bir yanlışlık var ortada...”

UC: “Korkuyorum, çünkü belki biz haksızız! Burada yanlış bir şey var...”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Korkarım” ifadesindeki geniş zaman yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için “korkuyorum” ifadesi kullanılmıştır. “Haksız çıkarır” ifadesi A1 seviyesine uygun olmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. “Anladığıma göre” ifadesi A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle A1 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

146. Cümle:

ÖC: “Ne gibi?”

UC: “Nasıl bir yanlışlık var?”

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ne gibi” ifadesindeki mecaz anlam A1 seviyesine uygun olmadığından onun yerine aynı anlamı verebilecek olan ve A1 seviyesine daha uygun olan “nasıl bir yanlışlık var?” ifadesi kullanılmıştır.

147. Cümle:

ÖC: “Cevriye’ye hırsız demiş oluyoruz. Yanlışlık burada...”

UC: “Cevriye’ye hırsız diyoruz. Bu yanlış.”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Demiş oluyoruz” ifadesi A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle A1 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Cümlenin devrik yapısı düzeltilmiştir.

148. Cümle:

ÖC: “Ach so!” dedi Martin’in annesi.

UC: “Aaa anlıyorum.” dedi Martin’in annesi.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ach so” ifadesi Almanca olduğu için ifade, Türkçeye çevrilmiştir.

149. Cümle:

ÖC: “Ama bir insan çocuğunu istediği gibi eğitemez mi?”

UC: “Ama ben çocuğumu kendim eğitmek istiyorum.”

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “İstediği gibi” ve “eğitemez mi” ifadelerindeki dil bilgisi yapıları A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yakın anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

150. Cümle:

ÖC: “Eğitir!” dedi ninem.

UC: “Doğru!” dedi ninem.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Eğitir” ifadesi yerine “doğru” ifadesi kullanılmıştır.

151. Cümle:

ÖC: “Eğitir elbet, ama arkadaşlarını hor görerek, kendini küçük düşürerek değil...”

UC: “Doğru ama bu şekilde değil.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Hor görerek” ve “kendini küçük düşürerek” ifadeleri A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için ve bu ifadelerdeki mecaz anlamlar A1 seviyesine uygun olmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle A1 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

152. Cümle:

ÖC: “Ach so!”

ÇC: -----

Çözümleme: Silme tekniği uygulanmıştır. Hikâyenin bu bölümü A1 seviyesine göre zor uyarlanacağı için ve hikâyeden çıkarıldığında hikâyenin bütünlüğünü bozmadığı için silinmiştir.

153. Cümle:

ÖC: “Ach so! Ya”

ÇC: -----

Çözümleme: Silme tekniği uygulanmıştır. Hikâyenin bu bölümü A1 seviyesine göre zor uyarlanacağı için ve hikâyeden çıkarıldığında hikâyenin bütünlüğünü bozmadığı için silinmiştir.

154. Cümle:

ÖC: Böylece Martin’i vermedik.

UC: Martin’i ailesine vermedik.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Böylece” ifadesi A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

155. Cümle:

ÖC: O gece bizde yattı.

DC: O gece bizde yattı.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

156. Cümle:

ÖC: Ertesi gün cumartesiydi.

DC: Ertesi gün cumartesiydi.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

157. Cümle:

ÖC: Martin'in babası, annesi gene bize geldiler.

UC: Martin'in babası ve annesi yine bize geldiler.

Çözümleme: Sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. "Gene" kelimesi Aydın (2015) tarafından yapılan *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesi* çalışmasında B1 seviyesinde yer aldığı için bu kelimenin yerine A1 seviyesinde bulunan ve A1 seviyesindeki ders kitaplarında daha çok kullanılan "yine" kelimesi getirilmiştir.

158. Cümle:

ÖC: Ninemin dediklerini yapmış, masayı donatmışlar. Karı koca bizi çağırıyorlar.

UC: Güzel bir yemek hazırladılar ve bizi yemeğe davet ettiler.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği ve biçimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. "Dediklerini", "yapmış", "donatmışlar" ifadelerindeki dil bilgisi yapıları A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir. "Çağırıyorlar" ifadesi yerine A1 seviyesindeki ders kitaplarında daha çok kullanılan "davet ettiler" ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca iki cümle tek cümle olacak şekilde birleştirilmiştir.

159. Cümle:

ÖC: Ninem, ağzında akide şekeri var gibi, şakır şukur gülüyordu.

UC: Ninem çok mutluydu.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. "Ağzında akide şekeri var gibi" ve "şakır şakır gülüyordu" ifadeleri A1 seviyesine uygun olmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle A1 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

160. Cümle:

ÖC: Seviniyordu başarısına.

UC: Çünkü başarılı oldu.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Seviniyordu” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yakın anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir. Cümlelerin devrik yapısı düzeltilmiştir.

161. Cümle:

ÖC: Annem, babam, ablam, ağabeyim kalktık.

DC: Annem, babam, ablam, ağabeyim kalktık.

Çözümleme: Koruma tekniği kullanılmıştır.

162. Cümle:

ÖC: Ninem “Ben kalayım...” diyecek oldu.

UC: Ninem “Ben evde kalmak istiyorum.” dedi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Kalayım” ifadesindeki istek kipi yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmıştır. Cümle aynı anlamı verebilecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

163. Cümle:

ÖC: Martin’in babası, annesi:

DC: Martin’in babası, annesi:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

164. Cümle:

ÖC: “Yooo olmaz, birlikte gideceğiz!” dediler.

UC: “Hayır, birlikte gidiyoruz!” dediler.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Yooo olmaz” ifadesindeki geniş zaman yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için onun yerine yakın anlamlı olan “hayır” ifadesi kullanılmıştır. “Gideceğiz” ifadesindeki gelecek zaman yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için onun yerine “gidiyoruz” ifadesi kullanılmıştır.

165. Cümle:

ÖC: Kalkıp hep birlikte yürüdük.

UC: Kalktık ve hep birlikte yürüdük.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Kalkıp” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılarak yerine “kalktık” ifadesi kullanılmıştır.

166. Cümle:

ÖC: Oyun yerinin kıyısından geerirken Yunan, Yugoslav arkadaşları da aldık.

UC: Oyun yerindeki Yunan, Yugoslav arkadaşları da aldık.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Kıyısından” ifadesi A1 seviyesine uygun olmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle A1 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

167. Cümle:

ÖC: Çıktık Martingil’in evine.

UC: Martin’in ailesinin evine gittik.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Martingil’in” ifadesindeki yapı A1 seviyesindeki kitaplarda bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle aynı anlamı verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir. Cümlelerin devrik yapısı düzeltilmiştir.

168. Cümle:

ÖC: Gerçekten güzel bir sofrta hazırlamışlardı, çok beğendik.

UC: Gerçekten çok güzel yemekler vardı, çok beğendik.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Sofra” kelimesi yerine “yemek” kelimesi kullanılmıştır. “Hazırlamışlardı” ifadesindeki belirsiz geçmiş zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

169. Cümle:

ÖC: Susamlı, anasonlu çörekler; elmalı, çikolatalı pastalar; güzel meyve suları, daha neler neler!

DC: Susamlı, anasonlu çörekler; elmalı, çikolatalı pastalar; güzel meyve suları, daha neler neler!

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

170. Cümle:

ÖC: Oturup hepsini yedik içtik.

UC: Oturduk, hepsini yedik içtik.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Oturup” ifadesindeki zarf fiil yapısı A1 seviyesi ders kitaplarında bulunmadığı için onun yerine “oturduk” ifadesi yazılmıştır.

171. Cümle:

ÖC: Martin’in annesiyle babası bizleri ayrı ayrı kucakladılar, böylece barıştık.

UC: Martin’in annesi ve babası bizlere tek tek sarıldılar ve barıştık.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ayrı ayrı” ve “kucakladılar” ifadeleri yerine A1 seviyesindeki ders kitaplarında daha çok kullanılan “tek tek” ve “sarıldılar” ifadeleri kullanılarak cümle A1 seviyesine uygun olacak şekilde düzenlenmiştir.

172. Cümle:

ÖC: Sonra çay getirdiler.

DC: Sonra çay getirdiler.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

173. Cümle:

ÖC: Yanında bademli, susamlı bir çörek daha vardı.

DC: Yanında bademli, susamlı bir çörek daha vardı.

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

174. Cümle:

ÖC: Böyle bir çöreği ilk defa görüyordum.

UC: Bu çöreği ilk defa gördüm.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Böyle” ifadesi cümleden çıkarılmış ve cümle A1 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. “Görüyordum” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmıştır.

175. Cümle:

ÖC: Ninemden sordum:

UC: Nineme sordum:

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Ninemden” ifadesi yerine yönelme durumu ekiyle “nineme” ifadesi getirilmiştir.

176. Cümle:

ÖC: “Bu çörek ne çöreği nineciğim?”

UC: “Bu çörek, ne çöreği nine?”

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Nineciğim” ifadesindeki dil bilgisi yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılarak cümle düzenlenmiştir.

177. Cümle:

ÖC: Acaba niçin ona soruyordum?

UC: Neden ona sordum?

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Acaba” ifadesi A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmıştır. “Niçin” kelimesi yerine Aydın (2015) tarafından yapılan *Tüm Seviyelere Göre Kelime Listesi* çalışmasında A1 seviyesinde yer alan ve A1 seviyesindeki ders kitaplarında daha çok kullanılan “neden” kelimesi kullanılmıştır. “Soruyordum” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmıştır. Cümle aynı anlama gelecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

178. Cümle:

ÖC: O da ilk görüyordu.

UC: O da ilk defa gördü.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Görüyordu” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve cümle yeniden düzenlenmiştir.

179. Cümle:

ÖC: Ama yaşlı kurt gözleriyle her şeyi anlıyordu:

UC: Ama o tecrübeli. Hemen anladı.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği ve biçimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Yaşlı kurt” yerine yakın anlama gelen “tecrübeli” kelimesi kullanılmıştır. “Anlıyordu” ifadesindeki şimdiki zamanın hikâyesi yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle A1 seviyesine uygun olacak şekilde iki cümleye dönüştürülmüştür.

180. Cümle:

ÖC: “Bu çörek, barış çöreğidir. Küsler barıştıktan sonra yerler bunu...” dedi, gene şakır şakır güldü.

UC: “Bu çörek, barış çöreği. İnsanlar barıştıktan sonra bunu yiyorlar.” dedi ve yine güldü.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Yerler” ifadesindeki geniş zaman yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve cümle aynı anlamı verebilecek şekilde yeniden düzenlenmiştir. “Gene” ve “şakır şakır” ifadeleri cümleden çıkarılmış ve “yine” ifadesi eklenerek cümle A1 seviyesine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

181. Cümle:

ÖC: Söylediklerini Almancaya çevirdim, onlar da güldüler.

UC: Hepsini Almancaya çevirdim, onlar da güldüler.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Söylediklerini” ifadesindeki dil bilgisi yapıları A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığı için cümleden çıkarılmış ve onun yerine “hepsini” ifadesi kullanılmıştır.

182. Cümle:

ÖC: Martin sordu:

DC: Martin sordu:

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

183. Cümle:

ÖC: “Bundan ben de yiyebilir miyim?”

DC: “Bundan ben de yiyebilir miyim?”

Çözümleme: Koruma tekniği uygulanmıştır.

184. Cümle:

ÖC: “Hepimiz yiyeceğiz yavrucuğum...” dedi annesi.

UC: “Hepimiz yiyoruz oğlum.” dedi annesi.

Çözümleme: Sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. “Yiyeceğiz” ifadesindeki gelecek zaman yapısı A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunmadığından cümleden çıkarılmış ve onun yerine “iyoruz” ifadesi kullanılmıştır. “Yavrucuğum” ifadesi yerine A1 seviyesine daha uygun olan “oğlum” ifadesi kullanılmıştır.

185. Cümle:

ÖC: Hepimiz yedik barış çöreğinden.

UC: Hepimiz barış çöreğinden yedik.

Çözümleme: Sözdizimsel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Cümlenin devrik hâli kurallı hâle getirilmiştir.

4.2.1. A1 Seviyesine Göre Sadeleştirilmesi Yapılan Metnin, Hikâyenin Özgün Hali ile Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Barış Çöreği hikâyesinin A1 seviyesine göre sadeleştirilmiş hâli ile hikâyenin özgün hâli karşılaştırıldığında aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

▪ Hikâyenin A1 seviyesine göre sadeleştirilmesi aşamasında 123 cümle üzerinde uyarlama işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu cümlelerden beşinde, aynı anda iki farklı teknik uygulanmıştır. Bu bağlamda 72 cümlede sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği, 28

cümlede sözcüksel değiştirme tekniği, 24 cümlede sözdizimsel değiştirme tekniği ve beş cümlede biçimsel değiştirme tekniği işlemi yapılmıştır.

- A1 seviyesine göre yapılan sadeleştirme işleminde 50 adet koruma tekniği uygulaması kullanılarak 51 cümle üzerinde herhangi bir işlem yapılmamıştır (Koruma tekniği uygulaması yapılan ve cümle olarak ifade edilen yapılardan biri birbiriyle bağlantılı iki kısa cümleden oluşmaktadır).

- A1 seviyesine göre yapılan sadeleştirme işleminde 11 adet silme tekniği işlemi uygulanarak 11 cümle, hikâyeden çıkarılmıştır.

- Sadeleştirme işlemi yapılırken 34, 39, 48, 51, 58, 63, 66, 68, 70, 71, 72, 79, 88, 90, 94, 95, 101, 113, 117, 121, 123, 138, 140, 143, 145, 147, 153, 158 ve 180. cümle olarak ifade edilen kısımlarda sadeleştirilecek yapı birbiriyle bağlantılı kısa cümlelerden oluştuğu için tek cümle olarak ele alınmıştır. Bu nedenle sadeleştirme işleminin yapıldığı bölümde cümle sayısı 185 olarak görünmektedir. Ancak tüm cümleler ayrı olarak değerlendirildiğinde hikâyenin özgün hâlindeki cümle sayısının 271, A1 seviyesine göre sadeleştirilmiş metindeki cümle sayısının 260 olduğu görülmektedir.

- Hikâyenin özgün hâlinde -hikâye başlığı hariç tutulduğunda- 989 kelime yer alırken A1 seviyesine göre sadeleştirilmiş metindeki kelime sayısı 932'dir.

- Hikâyenin özgün halinde deyim, atasözü ve mecaz anlamlı ifadelerin sayısı 17 iken A1 seviyesine göre yapılan sadeleştirme sonrasında deyim, atasözü ve mecaz anlamlı ifadelerin sayısı 3'e düşmüştür.

4.3. Barış Çöreği Hikâyesinin A2 Seviyesine Göre Sadeleştirilmiş Hâliyle A1 Seviyesine Göre Sadeleştirilmiş Hâlinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Barış Çöreği hikâyesinin A2 ve A1 seviyelerine göre sadeleştirilmiş hâlleri karşılaştırıldığında aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

▪ Hikâyenin A2 seviyesine göre sadeleştirilmiş hâlinde 91 uyarlanmış cümle bulunurken A1 seviyesine göre sadeleştirilmiş hâlinde 123 uyarlanmış cümle bulunmaktadır.

▪ Hikâyenin A2 seviyesine göre sadeleştirilmesinde sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniğinin uygulanma sayısı 45 iken bu sayı A1 seviyesinde 72'dir.

▪ Hikâyelerin A2 ve A1 seviyelerine göre sadeleştirilmesinde sözcüksel değiştirme tekniği A2 seviyesinde 29 kez, A1 seviyesinde 28 kez uygulanmıştır.

▪ Hikâyenin A2 seviyesine göre sadeleştirilmesinde 17 cümlede sözdizimsel değiştirme tekniği uygulaması yapılırken A1 seviyesinde 24 cümlede sözdizimsel değiştirme tekniği uygulaması yapılmıştır.

▪ Hikâyenin A2 seviyesine göre sadeleştirilmesinde biçimsel değiştirme tekniğinin uygulanma sayısı 1 iken bu sayı A1 seviyesinde 5'tir.

▪ A2 seviyesinde 92 değiştirilmemiş cümle, A1 seviyesinde ise 51 değiştirilmemiş cümle bulunmaktadır.

▪ Hikâyelerin A2 ve A1 seviyelerine göre sadeleştirilmesinde koruma tekniği A2 seviyesinde 92 kez, A1 seviyesinde 50 kez uygulanmıştır.

▪ Hikâyenin A2 seviyesine göre sadeleştirilmiş hâlinde çıkarılan cümle sayısı 4 adet iken A1 seviyesine göre sadeleştirilmiş hâlinde çıkarılan cümle sayısı 11'dir.

▪ Hikâyelerin A2 ve A1 seviyelerine göre sadeleştirilmesinde silme tekniği A2 seviyesinde 3 kez, A1 seviyesinde 11 kez uygulanmıştır.

▪ A2 ve A1 seviyesine yönelik sadeleştirilmiş metinler cümle sayısı açısından karşılaştırıldığında, A2 seviyesindeki sadeleştirilmiş metinde 266 cümlenin, A1 seviyesindeki sadeleştirilmiş metinde ise 260 cümlenin bulunduğu tespit edilmiştir.

▪ A2 ve A1 seviyesine yönelik sadeleştirilmiş metinler kelime sayısı açısından karşılaştırıldığında, A2 seviyesindeki sadeleştirilmiş metinde 991 kelimenin, A1 seviyesindeki sadeleştirilmiş metinde ise 932 kelimenin yer aldığı görülmüştür.

▪ Atasözü, deyim ve mecaz anlamlı ifadelerin sayısı A2 seviyesinde 12, A1 seviyesinde ise 3'tür.

4.4. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirme İşlemi ve Sadeleştirilmiş Metinlere Yönelik Görüşleri

Çalışmanın bu bölümünde, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan, yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirme ve sadeleştirilmiş metinlere yönelik görüşleri analiz edilmiştir. Tablo 5'te görüşmeye katılan yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerine ait demografik özellikler verilmiştir.

Tablo 5

Görüşmeye katılan yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin demografik özellikleri

Değişkenler	f	%
Cinsiyet		
Kadın	14	56
Erkek	11	44
Mezuniyet Derecesi		
Lisans	8	32
Yüksek Lisans	17	68
Mezun Olunan Program		
Türkçe Öğretmenliği	9	36
Edebiyat Öğretmenliği	2	8
Edebiyat Bölümü	10	40
Diğer	4	16
Mesleki Kıdem		
0-2 yıl	4	16
3-5 yıl	10	40
6-10 yıl	8	32
11-20 yıl	3	12
Kurum Türü		
Devlet	10	40
Özel	15	60

Tablo 5'te görüşmeye katılan yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin demografik özellikleri gösterilmiştir. Bu bağlamda katılımcıların %56'sının kadın, %44'ünün erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların mezun oldukları programlar dikkate alındığında %40 ile birinci sırada Edebiyat, ikinci sırada %36 ile Türkçe Öğretmenliği programlarının yer aldığı görülmektedir. Katılımcıların mesleki kıdem açısından da farklılık gösterdikleri anlaşılmaktadır. Buna göre 3-5 yıl arası tecrübeye sahip olan katılımcılar %40 oranla yoğunluktadır. Bununla birlikte tabloya bakıldığında katılımcıların %60'ının özel kurumda görev yaptıkları anlaşılmaktadır.

4.4.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Derslerde Kullandıkları Metin Türlerine Yönelik Görüşleri

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerine uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formunda derslerde en çok kullandıkları metin türüne 5 puan, en az kullandıkları metin türüne 1 puan verecek şekilde puanlama yapmaları istenmiştir. Öğreticilerin görüşleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin derslerde kullandıkları metin türleri

Metin Türleri	Puan					Toplam
	1	2	3	4	5	Puan
Özgün Metinler	1	8	10	4	2	73
Sadeleştirilmiş Metinler	3	4	4	9	5	84
Edebi Metinler	14	6	2	1	2	46
Üretilmiş Metinler	-	2	4	7	12	104
Özel Metinler	6	6	6	4	3	67

Tablo 6 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin, derslerde en çok üretilmiş metinleri (104 puan) kullandıkları görülmektedir. Üretilmiş metinleri sırasıyla sadeleştirilmiş metinler (84 puan) ve özgün metinler (73 puan) izlemektedir. Edebi metinler 46 puan ile derslerde en az kullanılan metin türü olmuştur.

4.4.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirilmiş Metinlere En Çok İhtiyaç Duydukları Seviyelere Yönelik Görüşleri

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerine uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formunda sadeleştirilmiş metinlere en çok ihtiyaç duyulan seviyeye 5 puan, en az ihtiyaç duyulan seviyeye 1 puan verecek şekilde puanlama yapmaları istenmiştir. Öğreticilerin görüşleri Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirilmiş metinlere en çok ihtiyaç duydukları dil seviyeleri

Dil Seviyesi	Puan					Toplam
	1	2	3	4	5	Puan
A1	3	2	3	1	16	100
A2	1	2	3	17	2	92
B1	-	1	18	2	4	84
B2	-	19	1	4	1	62
C1	21	1	-	1	2	37

Tablo 7 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin, sadeleştirilmiş metinlere en çok A1 seviyesi için (100 puan) ihtiyaç duydukları görülmektedir. Seviye arttıkça sadeleştirilmiş metinlere olan ihtiyacın azaldığı belirlenmiştir. Bu bağlamda temel ve orta seviyede sadeleştirilmiş metinlere olan ihtiyaç fazlayken ileri seviyede özgün metinlerin kullanılması sebebiyle bu ihtiyacın azaldığı söylenebilir.

4.4.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirilmiş Metinleri Bulmakta En Çok Zorlandıkları Seviyelere ve Bunun Sebeplerine Yönelik Görüşleri

Tablo 8

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirilmiş metinleri bulmakta en çok zorlandıkları seviyelere yönelik görüşleri

Kod	f	%
A1	17	45,95
A2	12	32,43
B1	4	10,81
B2	2	5,41
C1	1	2,7
Sadeleştirilmiş metin kullanmıyor.	1	2,7
Toplam	37	100

Tablo 9

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirilmiş metinleri bulmakta zorlanmalarının sebeplerine yönelik görüşleri

Kod	f	%
Seviyede kısıtlı yapıların olması.	12	48
Seviyeye göre yapılan çalışmaların az olması.	7	28
Sadeleştiricinin yetkinlik eksikliği.	2	8
Sadeleştirmenin farklı kaynaklara göre yapılması.	2	8
Ortak havuzun olmaması.	1	4
Sadeleştirilmiş metin kullanmaması.	1	4
Toplam	32	100

Tablo 8 ve 9'a bakıldığında katılımcıların sadeleştirilmiş metinleri en çok zorlandıkları seviyenin hangisi olduğu ve bunun sebeplerinin ne olduğuna yönelik görüşlerinin yer aldığı görülmektedir. Bu bağlamda katılımcılar %45,95 oranla en çok A1 seviyesine göre sadeleştirilmiş metin bulmakta zorlandıklarını belirtmiştir. K19 bunun sebebini: "A1. Çünkü bu seviyede dil bilgisi bağlamında kullanabileceğim yapılar çok sınırlı. Bu sebeple de sadeleştirme yaparken çok zorlanılıyor." olarak açıklamıştır. K13 de bu konuya yönelik düşüncelerini "A1-A2 seviyelerinde metin bulmakta zorlanmaktayız. Çünkü temel seviyedeki öğrencilere sınırlı dil yapılarını öğretmekteyiz. Bu açıdan bakıldığında öğrencilerin sahip oldukları dil bilgisi yapıları var olan metinleri anlamlandırmada yeterli olmuyor." şeklinde ifade etmiştir.

A1 ve A2 seviyelerine göre metin bulmakta yaşadığı zorluğun sebebini dile getiren K1'in görüşü şu şekildedir:

"A1 ve A2 seviyesine göre metin bulmakta zorlanıyorum. Çünkü bu seviyelere göre kaynaklar çok fazla bulunmamakta. B1 ve B2 üzerine daha çok çalışma yapılıyor." (K1)

K2 bu konuya farklı bir bakış açısıyla bakarak düşüncelerini: "Sadeleştirilmiş metinlere ulaşmanın genel itibarıyla çok kolay olmadığını, daha doğrusu İngilizce vb. dillere oranla Türkçede bu alanda çok geride kaldığımızı düşünmekteyim. Takip edebildiğim kararıyla başlangıç (A1-A2) seviyelerinde sadeleştirilmiş metinlerin sayısı daha fazla, ancak

özellikle kullanılan gramer yapıları ve söz varlığı itibariyle hangi yöntemlere ya da dil setlerine göre sadeleştirildikleri belli değil.” sözleriyle dile getirmiştir.

K9 ve K14 sadeleştirilmiş metinleri bulmakta zorlanmalarının sebebinin sadeleştiricinin yetkinlik eksikliğinden kaynaklandığını belirtmiş ve K9 bu durumu şu şekilde açıklamıştır: “Özellikle temel seviyede A2 ve sonrasında B1 seviyelerinde. Çünkü sadeleştirme bir yetkinlik gerektirir. Bu yetkinliğin herkeste olmayışı sadeleştirme konusunda bir kaçınmaya yol açıyor olabilir.”

4.4.4. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirilmiş Metinleri Bulmakta Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Görüşleri

Tablo 10

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirilmiş metinleri bulmakta yaşadıkları sorunlara yönelik görüşleri

Kod	f	%
Kaynak olmaması.	10	31,26
Seviyeye uygun olmaması.	9	28,14
Çalışmanın az olması.	4	12,5
Ortak havuzun olmaması.	2	6,25
Kullanıma uygun olmaması.	2	6,25
Bir sadeleştirme kıstasının olmaması.	1	3,12
Kültürü anlatan metinlerin az olması.	1	3,12
Sadeleştirme işlemi yapan kişilerden kaynaklı sorunların olması.	1	3,12
Öğrencinin yaş seviyesine uygun olmaması.	1	3,12
Kendi sadeleştiriyor.	1	3,12
Toplam	32	100

Tablo 10’da yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirilmiş metin bulmakta yaşadıkları sorunlara ait dağılımlar yer almaktadır. Öğreticilerin %31,26’sı sadeleştirilmiş metinleri bulabilecekleri bir kaynağının olmadığını belirtirken %28,14’ü seviyeye uygun metinleri bulmakta zorlandıklarını belirtmiştir. K18 hem kaynak eksikliğine dair hem de seviyeye uygun metinleri bulmaya dair düşüncelerini şu şekilde dile getirmiştir:

“Tek bir kaynak yok. Sadece metinlerin olduğu özel bir kaynak lazım. Seviyelere göre düzenlenmiş metinleri içeren kitap ya da veb sitesinin olmaması. Sadeleştirildiği söylenen bazı metinler seviyelere uygun olmayabiliyor. Sadeleştirmede zensiz davranılıyor ve üst düzey kelime ve dil bilgisi yapıları metinde yer alıyor.”

K12, K17, K24 ve K25 ise en büyük sorunun bu konudaki çalışmaların az sayıda olduğunu dile getirmişlerdir. Bu konuda görüş bildiren K25 *“Alanımız içerisinde sadeleştirilmiş metin materyalinin bir hayli düşük seviyede olduğu görülmektedir. Bu alan üzerinde yapılan çalışmaların artırılması çeşitliliği artıracaktır. Böylece sorun minimize edilebilecektir.”* cümleleriyle bu sorunun nasıl çözülebileceğine dair öneri de getirmiştir.

K9, sorunların sadeleştirme yaklaşımdan doğduğunu belirterek düşüncelerini *“Metinleri sadeleştirirken genellikle sezgisel sadeleştirme yapılıyor. Dolayısıyla metinler gerçek yaşamdan kopuk hale geliyor ve iletişimsel dil bağlamında kullanıma uygun olmuyor”* cümleleriyle dile getirmiştir.

Sadeleştirilmiş metinleri bulmakta yaşanan sorunların *“Ortak bir havuzun olmaması en büyük problemlerden biri...”* (K21); *“Sadeleştirilmiş metinlerin belli bir kıstas çerçevesinde yapılmamış olması...”* (K6) gibi nedenlerden kaynaklandığını belirten katılımcıların yanında K17, farklı bir sorundan bahsetmiş ve düşüncelerini şu sözlerle dile getirmiştir: *“Dil bilgisi yapıları sadeleştirilmiş olan metinleri bulmakta zorluk yaşıyorum. Bir de kültürü anlatan metinlerin seviyelere göre sadeleştirilmiş hali fazla bulunmuyor.”*

K13 ise *“Sadeleştirme işlemi yapılırken seçilen metinlere göre bu sorunlar değişebilir. Metinlerin ğrenci seviyesi ve yaşı da metin metin seçimini aynı düzeyde etkiler. Örneğin metinlerde geçen değişimler orijinal metinde değişikliğe yol açabilir. Bu sebeple sadeleştirilmiş metinler bulmakta zorlanılan sorunlar; ğrenci düzeyine uygunluk, yaş ve metinlerin orijinal bağlamdan kopmasıdır.”* şeklindeki görüşüyle özellikle yaşa uygun metinleri bulmakta zorlandığını belirtmiştir.

K10, diğer katılımcılardan farklı olarak metinleri kendisinin sadeleştirdiğini belirtmiş ve bunun sebebini şu şekilde açıklamıştır: *“Metinleri genelde kendim*

sadeleştiriyorum çünkü mesela A1 seviyesi için B1 seviyesi dilbilgisi yapıları ve sözcükler çıkabiliyor. Bunun olması durumunda metni kendim düzenliyorum.”

4.4.5. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Metin Sadeleştirme İşleminin Kimler Tarafından Yapılması Gerektiğine Yönelik Görüşleri

Tablo 11

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirme işleminin kimler tarafından yapılması gerektiğine yönelik görüşleri

Kod	f	%
Yabancı dil olarak Türkçe öğreticileri yapmalıdır.	13	37,15
Akademisyenler yapmalıdır.	9	25,71
Sadeleştirmede uzman olan öğretmenler yapmalıdır.	7	20
Dilbilimciler yapmalıdır.	3	8,57
Dil öğretim seti yazarları yapmalıdır.	2	5,71
Sadeleştirme motoru olmalıdır.	1	2,86
Toplam	35	100

Tablo 11’de katılımcıların sadeleştirme işleminin kimler tarafından yapılması gerektiğine dair görüşleri verilmiştir. Bu bağlamda katılımcıların %37,15’i sadeleştirme işleminin yabancı dil olarak Türkçe öğreticileri tarafından yapılması gerektiğini belirtirken %25,71’i akademisyenler tarafından yapılması gerektiğini belirtmiştir. Katılımcıların %20’si ise sadeleştirme konusunda eğitim almış ve sertifika sahip olan uzman öğretmenlerin bu işlemi yapması gerektiğini paylaşmıştır. K17 sadeleştirme işleminin yabancı dil olarak Türkçe öğreticileri tarafından yapılması gerektiğini belirtirken bu konudaki düşüncelerini: *“Alanda deneyimi olan kişilerin yapmasını daha doğru buluyorum. Bu konuda birçok etken olduğunu düşünüyorum. Kullanılan müfredat, kitap gibi etkenler sadeleştirmeyi etkiler. Ayrıca kelime dağarcığına hâkim olmakta gerekir. Hangi seviyede öğrenci hangi kelimeleri bilir, hangi gramer yapılarını bilir? Bunları iyi bilen kişiler sadeleştirme çalışmaları yapabilir.”* şeklinde açıklamıştır.

K11 ise sadeleştirme işleminin hem yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin hem de akademisyenlerin yapabileceğini belirterek: *“Bu alanda çalışmış veya çalışmakta olan*

eğiticiler, alan üzerine çalışma yapan araştırmacılar sadeleştirme işlemi yapabilir.” demiştir.

K24 ise diğer katılımcılardan farklı olarak teknolojiden yararlanılması gerektiğini ifade etmiştir. Katılımcıya ait görüş, aşağıda verilmiştir.

“Kişiler bağlamında değil, teknolojiden faydalanılarak, günümüze kadar yazılan belli kaynakların ışığında bir sadeleştirme motoru oluşturulmalıdır. Kişinin eğitim seviyesi, tecrübesi ile yapılan sadeleştirme çalışmaları metinler arasındaki farklı gideremez.” (K24)

K9 sadeleştirme işleminin bu konuda uzman kişiler tarafından yapılması gerektiğini söyleyerek bunun için yapılması gerekenleri de belirtmiştir: *“Bu konu yüksek lisans ve doktora düzeyinde ele alınmalı. Ayrıca kurum için atölye ve sertifika programlarda incelenmeli. Süreç sonunda uzman kişilerin ‘olur’ verdiği kişiler sadeleştirme çalışmaları yapmalı.”*

K2 ve K18 sadeleştirme yapabilecek kişilerin, dil öğretim seti yazarları olduğunu belirtmiştir. Katılımcılara ait görüşler şöyledir:

“Bence kitap yazarları (dil öğretim setleri) ve yabancılara Türkçe alanında akademik çalışmalar yapan kişiler, bu alanda çalışmalı.” (K2)

“Ders kitabı yazma ve sınav hazırlama alanında tecrübeli kişiler yapmalı. Uzun süre (en az 4 yıl) ders vermiş olmalı. Öğrenci seviyelerini çok iyi tanıyan hocalar olmalı.” (K18)

K12 ise öğretmenler tarafından yapılan sadeleştirmelerin yetersiz olduğunu belirterek bu çalışmaların akademik alanda yapılması gerektiğini *“Genel olarak öğretim görevlilerinin yaptığı sadeleştirme çalışmalarının yetersiz olduğunu düşündüğüm için bu çalışmaların akademik çerçevede uzman ekip tarafından yapısal ve sezgisel yaklaşımlar değerlendirilerek yapılması gerektiğine inanıyorum.”* K13 de *“Sadeleştirme işlemini Türk dili uzmanları yapmalıdır.”* sözleriyle savunmuştur.

4.4.6. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirme İşleminde Uygulanması Gereken Yaklaşım ve Bunun Sebeplerine Yönelik Görüşleri

Tablo 12

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirme işleminde uygulanması gereken yaklaşıma yönelik görüşleri

Kod	f	%
Yapısal yaklaşım.	17	68
Sezgisel yaklaşım.	3	12
İki yaklaşım birlikte.	5	20
Toplam	25	100

Tablo 13

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirme işleminde uygulanması gereken yaklaşımın sebeplerine yönelik görüşleri

Kod	f	%
Nesnellik için.	17	54,84
Uygunluk için.	6	19,36
Hataları en aza indirmek için.	4	12,9
Tecrübe için.	4	12,9
Toplam	31	100

Tablo 12 ve 13'e bakıldığında katılımcıların, sadeleştirme işleminde uygulanması gereken yaklaşıma ve bunun sebeplerine yönelik görüşlerinin yer aldığı görülmektedir. Bu bağlamda katılımcıların %68'i sadeleştirme işleminde yapısal yaklaşımın kullanılması gerektiğini belirtmiştir. K3 bunun sebebini şu şekilde açıklamıştır: *“Yapısal yaklaşımda öğrencinin her bir dil seviyesinde bilmesi gereken sözcükler ve yapılar göz önünde bulundurularak metin sadeleştirme gerçekleştirilir. Sezgisel yaklaşımda ise sadeleştirmeyi yapan kişiler sözcük ve yapıları kullanacağına sezgisel olarak kendileri karar verir. Bu durum nesnel değildir. Bu sebeple yapılan sadeleştirmelerde farklar kaçınılmaz olacaktır. Bence sadeleştirmede yapısal yaklaşım kullanılmalıdır.”* K18 de yapısal yaklaşımın kullanılması gerektiğini *“Yapısal yaklaşım. Böylece standart sağlanır ve daha objektif,*

herkese hitap eden, herkesin faydalanabileceği işler ortaya çıkar. Öznellik ortadan kalkar. Ayrıca bu sayede daha çok kişi sadeleştirme alanında çalışır, daha çok kaynak üretilir.” sözleriyle açıklamıştır.

K8 ise yapısal yaklaşımın kullanılmasının uygunluk açısından daha önemli olduğunu belirterek düşüncelerini şöyle ifade etmiştir: *“Yapısal yaklaşım kullanılmalıdır. Dil seviyesi uygunluğu ve dil bilgisi uygunluğu açısından.”*

K12 iki yaklaşımın birlikte kullanılması gerektiğini belirterek sebeplerini de: *“Bence iki yaklaşım ayrı ayrı değerlendirilerek ortak noktalarda kullanılmalıdır. Çünkü sezgisel yaklaşım öğrencinin doğal öğrenme süreci göz önüne alınarak yapılır. Yapısal yaklaşım metnin bütününde tutarsızlığı önler. Doğal öğrenme süreci gözetilip metindeki tutarsızlık ortadan kaldırılsa okunabilir, anlaşılabilir metinler oluşturulur.”* şeklinde açıklamıştır. K5 de bu görüşe, şu düşüncelerle katılmıştır: *“İki yaklaşım da beraber kullanılmalı. İki yaklaşımın da artı ve eksi yönleri bulunuyor. İkisinin de artı yönlerini alarak hataları minimuma indirmek gerekir. Bu sayede ortaya geçerliliği yüksek bir ürün çıkabilir.”*

K25 ise *“Bir yaklaşıma bağlı kalmaksızın karma bir yaklaşımla hareket edilebilir. Çünkü öğrencilerin ihtiyaç algılarında değişiklikler olabilir. İhtiyaç algılarına göre metodolojide değişiklikler uygulanabilir.”* diyerek iki yaklaşımın birlikte kullanılmasını farklı bir sebebe dayandırmıştır.

K1, K22 ve K24 ise sezgisel yaklaşımın kullanılması gerektiğini belirtmiştir. Katılımcılardan K22 bunun sebebini: *“Sezgisel yaklaşım kullanılmalıdır. Çünkü yapısal yaklaşım gelenekseldir. Sezgisel yaklaşımda sadeleştirme işlemi yapan kişi sadeleştirme sürecinde rehberdir ve deneyimlerini yansıtır.”* şeklinde açıklarken K1, *“Daha tecrübeli öğretim görevlileri sezgisel yaklaşımda daha fazla başarı bulabilir. Bunun aksine, daha az tecrübeli öğretim görevlileri ise yapısal yaklaşımı tercih etmeli.”* diyerek sezgisel yaklaşımı savunmakla birlikte, sadeleştirme işlemi yapacak kişinin tecrübesine göre kullanılan yaklaşımın değişebileceğini de eklemiştir.

4.4.7. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirme İşleminde Seviyelere Göre Kelime Sayısının Değişip Değişmemesi Gerektiğine Yönelik Görüşleri

Tablo 14

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirme işleminde seviyelere göre kelime sayısının değişip değişmemesi gerektiğine yönelik görüşleri

Kod	f	%
Evet değişmeli.	21	80,77
Hayır değişmemeli.	2	7,69
Kelime sayısının önem derecesi yüksek değil.	3	11,54
Toplam	26	100

Tablo 14’te katılımcıların, sadeleştirme işleminde seviyelere göre kelime sayısının değişip değişmemesi gerektiğine yönelik görüşleri verilmiştir. Bu bağlamda katılımcıların %80,77’si sadeleştirme işlemlerinde kelime sayısının seviyeye göre değişmesi gerektiğini belirtmiştir. K23 bu konudaki düşüncelerini kelime sayılarına örnek vererek ifade etmiştir. Katılımcının görüşü aşağıda verilmiştir.

“Seviyelere göre kelime sayısı değişebilir. A1 70-90, A2 90-180, B1 180-270, B2 270-360, C1 360-450.” (K23)

K6 da *“Bence değişmelidir. Örneğin A1 seviyesinde bir metin 200, A2 seviyesinde bir metin 300, B1 seviyesinde bir metin 400, B2 seviyesinde bir metin 600, C1 seviyesinde bir metin 1000 kelimedenden oluşmalı.”* diyerek tıpkı K23 gibi kelime sayılarının değişmesi gerektiğini belirtmiş ancak K6’nın örnek verdiği kelime sayıları K23’ün verdiği kelime sayılarından bir hayli fazladır.

K16 ise kelime sayılarının metnin anlatım hacmine göre değişebileceğini *“Sadeleştirilmiş metinlerdeki kelime sayısının seviyelere göre değişmeli olduğu kanısındayım. Her metnin seviyelere göre ölçütü anlatımın hacmine bağlıdır.”* K20 ise *“Sadece temel seviyede kelime sayısına dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum.”* sözleriyle dile getirmiş, kelime sayısının özellikle temel seviyede önemli olabileceğini vurgulamıştır.

K3 ve K5 kelime sayılarının seviyelere göre değişmemesi gerektiğini belirtmişlerdir. K3 bunun sebebini *“Bence sadeleştirilmiş metinlerdeki kelime sayısı değişmemelidir. Öğrenciler konusuna aşina oldukları uzun metinleri bilmedikleri sözcüklerden ve yapılardan oluşan kısa metinlere göre daha kolay anlayabilirler.”* şeklinde açıklarken K5, *“Bence değişmemelidir. Çünkü nicelikten çok nitelik önemlidir. Kelime sayısının değişimi, sadeleştirme işlemini yapan kişiyi de sınırlayacaktır. Bu sınırlama ortaya çıkacak ürünün kalitesini de düşürür.”* sözleriyle açıklamıştır.

K9 ise kelime sayısının değişmesi gerektiğini belirtirken bir sayı belirlemenin çok da doğru olmadığını söyleyerek bu konudaki düşüncesini *“Evet, değişmelidir. Kelime sayısı belirlemenin uygun olmadığını düşünüyorum. Seviyeye uygun dilsel yapıların olduğu, anlamın seviyeye uygun olarak somuttan soyuta gittiği ve kullanımsal olarak iletişime dönük olduğu sürece kesin sınırlar çizilmemelidir. Ancak elbette seviye yükseldikçe kelime sayısının artması olağandır.”* sözleriyle açıklamıştır.

K1, K7 ve K21 kelime sayısının çok önem arz etmediğini belirtmiştir. Katılımcılardan K21 ve K7’ye ait görüşler aşağıda verilmiştir.

“Evet kelime sayısı değişebilir. Fakat en büyük zorunluluklardan biri değildir. Konu bütünlüğü, içerik, sadeleştirme işleminin yapılacağı öğrencilerin öğrendikleri kelimelerin kullanılması daha büyük önem arz etmektedir.” (K21)

“Kelime sayısının değişmesi önemli değil önemli olan kelimenin A1 seviyesinde “en yaygın” olan ve anlamı en açık olanının kullanılması seviye yükseldikçe aşama aşama “daha az” kullanılan ve daha kapalı anlamlara doğru gidilmesi.” (K7)

K14 ise diğer katılımcılardan farklı olarak sadeleştirme işleminde kelime sayısının doğal olarak değişim göstereceğini *“Seviyelerdeki dilbilgisi yapıları ve kelime hazinesi arttığı için metinler de doğal olarak seviyelere göre kısılır ya da uzar. Dolayısıyla A1 seviyesi ile C1 seviyesi metinleri içerisinde barındırdıkları yapılar gereği aynı uzunlukta olmayacaktır...”* sözleriyle belirtmiştir.

4.4.8. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Sadeleştirme İşlemi Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlara Yönelik Görüşleri

Tablo 15

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirme işlemi yapılırken dikkat edilmesi gereken hususlara yönelik görüşleri

Kod	f	%
Seviyeye uygun olmasına.	17	42,5
Hikâyenin ana fikrinin ve özgünlüğünün sabit kalmasına.	6	15
Ortak çerçeve oluşturulmasına.	4	10
ADOÇP kazanımlarına dikkat edilmesine.	4	10
Sadeleştirme yöntemi ve yaklaşımına dikkat edilmesine.	3	7,5
Yaşayan dilin kullanılmasına.	2	5
Kelimenin ilk anlamının kullanılmasına.	2	5
Yaşa uygun olmasına.	1	2,5
Sadeleştirme işleminde kaynak olan dil setinin belirtilmesine.	1	2,5
Toplam	40	100

Tablo 15’te katılımcıların, sadeleştirme işleminde dikkat edilmesi gereken hususlara yönelik görüşleri verilmiştir. Bu bağlamda en yüksek orana sahip olan görüş %42,50 ile sadeleştirmenin seviyeye uygun olması gerektiğidir. Katılımcıların %15’i ise özgün metnin sahip olduğu üslubun ve ilettiği mesajın, sadeleştirilmiş hâlinde de korunması gerektiğini belirtmiştir. K1 bu konudaki görüşlerini şu şekilde açıklamıştır: “*Metnin dilinin öğrencilerin seviyelerine uygun olması. Metnin ana fikrinin öğrencilere sadeleştirme sonrasında aynı şekilde aktarabilmesi.*” K7 de bu konuda: “*Gramerin seviyeye uygunluğuna, söz varlığının seviyeye uygunluğuna, anlam açıklığının seviyeye uygunluğuna.*” dikkat edilmesi gerektiğini söylemiştir.

K5 ise “*Öncelikle metnin özgün halinin korunmasına dikkat edilmeli. Yani verilmek istenen mesaj değişmemeli. Okuyucunun öğrenmesi gerektiği miktarda yeni kelimelere yer verilmeli. Yaşayan dile göre sadeleştirme yapılmalı.*” demiştir.

K13 ve K24, kelimenin ilk anlamının kullanılmasına dikkat edilmesi gerektiğini belirten katılımcılardır. Katılımcılara ait görüşler aşağıda verilmiştir.

“Metinde kullanılan sözcüklerin akla gelen ilk anlamı kullanılmalıdır. ...” (K13).

“Bu kişiler kelimenin ilk anlamını kullanmaya, özellikle kelimeleri sıfatlar kullanarak betimlemeye dikkat edebilirler.” (K24)

K19 ise *“ADP’ye göre hangi seviyede hangi konular, hangi kazanımlar var. Bunları iyi bilmeli ve buna göre çalışmalarını yapmalıdır.”* diyerek bir çerçeve etrafında bu çalışmaların yapılması gerektiğini belirtirken K14, bu çerçevenin sadeleştirme işlemini yapan kişi tarafından belirlenmesi gerektiğini şu sözlerle dile getirmiştir: *“Sadeleştireceği metnin seviyesini belirlemelidir. Sadeleştirmek istediği seviyenin dilbilgisi yapılarını ve kelime dağarcığını belirlemelidir. Metni sadeleştirirken orijinal metnin konusunu, içeriğini, üslubunu elden geldikçe korumalıdır. Sadeleştirilen metnin dil öğretimine hizmet etmesine imkân vermelidir.”*

K2 ise diğer katılımcılardan farklı olarak *“Hangi dil öğretim setini referans aldığını belirtebilir. Böylece hangi kazanımlara, hangi gramer konularına ve söz varlığına göre sadeleştirme yaptığı daha iyi anlaşılır.”* sözleriyle sadeleştirilmiş metinlerin hangi öğretim seti temel alınarak sadeleştirildiğinin belirtilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

4.4.9. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Aynı Hikâyenin Farklı Kişiler Tarafından Sadeleştirilmesine Rastlayıp Rastlamadıkları ve Bu Hikâyeler Arasındaki Farklara Yönelik Görüşleri

Tablo 16

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin aynı hikâyenin farklı kişiler tarafından sadeleştirilmesine rastlayıp rastlamadıklarına yönelik görüşleri

Kod	f	%
Evet	12	48
Hayır	13	52
Toplam	25	100

Tablo 17

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin aynı hikâyenin farklı kişiler tarafından sadeleştirilen örnekler arasındaki farklılara yönelik görüşleri

Kod	f	%
Kelime	6	46,15
Dilbilgisi	6	46,15
Birbirine yakın	1	7,7
Toplam	13	100

Tablo 16 ve 17’ye bakıldığında katılımcıların, aynı hikâyenin farklı kişiler tarafından sadeleştirilmiş örneklerine rastlayıp rastlamadıklarına, rastlamışlarsa bu örnekler arasındaki farkların ne olduğuna yönelik görüşlerinin yer aldığı görülmektedir.

Katılımcıların %48’i aynı hikâyenin farklı kişiler tarafından sadeleştirildiğine rastladıklarını belirtirken K6 bu durumu bir örnekten hareketle açıklayarak farkların kelime kaynaklı olduğunu söylemiştir: “*Evet, rastladım. R. Halid Karay’ın “Eskici” hikâyesi bir çok kişi tarafından sadeleştirilmiş ve her kişi kendine göre yapmış özellikle sözcük seviyeleri farklıydı.*” K2 ise böyle bir duruma rastlamamasına rağmen ne gibi farklar olabileceğini “*Hayır, rastlamadım. Ancak aynı eser farklı kişilerce farklı şekillerde sadeleştirildiyse de muhtemelen referans alınan gramer yapılarından kaynaklı bir farklılık mevcuttur diye düşünüyorum.*” cümleleriyle belirtmiştir.

K1, K4 ve K5 farkların hem dil bilgisi hem de kelime bakımından olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılara ait görüşler aşağıda verilmiştir.

“*Evet, rastladım. Evet, arada farklar vardı. Genellikle kelime ve dilbilgisinde farklar bulunuyordu.*” (K1)

“*Evet, rastladım. Kelime ve gramerde farklılıklar bulunuyordu.*” (K4)

“*Evet, rastladım. Dilbilgisi açısından farklar bulunuyor. Farklı yapılar ve kelimeler kullanılmıştı.*” (K5)

K7 ise “Genellikle birbirine yakın sadeleştirmeler gördüm.” sözleriyle düşüncelerini açıklarken K11 “Bir hikâyenin farklı kişiler tarafından aynı seviyeye göre sadeleştirildiğine rastlamadım.” demiştir.

4.4.10. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Aynı Hikâyenin Farklı Kişiler Tarafından Sadeleştirilmesi Sonucunda Ortaya Çıkan Farkların Sebeplerine ve Bu Farkları Ortadan Kaldırmak İçin Yapılabileceklere Yönelik Görüşleri

Tablo 18

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin aynı hikâyenin farklı kişiler tarafından sadeleştirilmesi sonucunda ortaya çıkan farkların sebeplerine yönelik görüşleri

Kod	f	%
Sadeleştirme yapan kişi kaynaklı.	8	30,77
Eğitim seti kaynaklı.	6	23,07
Ölçütlere göre yapılmaması kaynaklı.	2	7,69
Ortak yapı olmaması kaynaklı.	2	7,69
Sadeleştirme yaklaşımı kaynaklı.	1	3,85
Seviyeye uygun olmaması kaynaklı.	1	3,85
Fark yok.	1	3,85
Fikrim yok.	5	19,23
Toplam	26	100

Tablo 19

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin aynı hikâyenin farklı kişiler tarafından sadeleştirilmesi sonucunda ortaya çıkan farkların ortadan kaldırılması için yapılabileceklerle yönelik görüşleri

Kod	f	%
Ortak yapı hazırlanması.	6	27,27
Seminer vb. eğitimlerin verilmesi.	5	22,73
Çalışma gruplarının düzenlenmesi.	2	9,09
ADOÇP kazanımlarının temel alınması.	2	9,09
Akademik çalışma sayısının artırılması.	1	4,55
MEB Yabancılara Türkçe programının temel alınması.	1	4,55
Fikrim yok.	5	22,72
Toplam	22	100

Tablo 18 ve 19'a bakıldığında katılımcıların, aynı hikâyenin farklı kişiler tarafından sadeleştirildiğinde ortaya çıkan farkların neden kaynaklandığına ve bu farkların ortadan kaldırılması amacıyla hangi çalışmaların yapılabileceğine yönelik görüşlerinin yer aldığı görülmektedir. Bu bağlamda katılımcıların %30,77'sinin bir hikâyenin farklı kişiler tarafından sadeleştirildiğinde ortaya çıkan farkların, sadeleştirme yapan kişiden kaynaklandığını belirtmiştir. K4 bu durumu şu şekilde açıklamıştır: *“Bu farklılığın sebebi bence sadeleştirme işlemi yapan kişilerin farklı tecrübelere sahip olması. Bu farklılığın ortadan kaldırılması için eğitimler düzenlenebilir.”* K21 ise bu farkların sebeplerini hem sadeleştirme işlemi yapan kişiye hem de kullanılan eğitim setine bağlamış, görüşlerini *“...sebeplerinden biri farklı kitapların baz alınması. Bunun dışında bu alanda tecrübeli olmayan kişiler tarafından yapılması bu farkların sebeplerinden.”* sözleriyle dile getirmiştir.

Ortaya çıkan farkların kullanılan eğitim setinden kaynaklandığını söyleyen ve bu yönde görüş bildiren %23,07'lik kesimde yer alan K5'in görüşleri aşağıda verilmiştir.

“Bu farkların sebepleri olarak en önemlisi farklı eğitim setleri baz alınarak yapılması diyebiliriz. Farklı eğitim setlerinde farklı yapılar kullanıldığı için sadeleştirilmiş metinlerde bunlar karşımıza çıkıyor. Bunu ortadan kaldırmak için ortak bir yapı ve sistem kullanılmalı.” (K5)

K23, bu farkların ortak bir yapı olmamasından kaynaklandığını ifade ederken çözümün de ancak ortak bir yapıyla olabileceğini belirtmiştir: “Çalışmalar arasında farkların bulunmasının sebebi sadeleştirme işlemi yapanlar için ortak bir çerçevenin ya da başvuru kaynağının bulunmamasıdır. Bu yüzden ortak bir yapının kurulması gerekmektedir.”

K12 farkların sadeleştirmede kullanılan yaklaşımdan kaynaklanabileceğini belirtirken aynı zamanda öneri de getirmiştir. Katılımcıya ait görüş aşağıda verilmiştir.

“Sezgisel yaklaşımdan dolayı farklar görülebilir. Yapısal yaklaşımdaki kademeli okuma, yapısal ve sözcük listeleri hazırlanarak farklar kaldırılabilir.” (K12)

K25 ise bu düşüncelerin aksine: “...farkları ortadan kaldırmak için x, y, z yayınevlerinin ünite izlencelerine bakarak sadeleştirme çalışması yapılması yerine MEB, 2020 (Yabancılara Türkçe Öğretimi Programı) kazanımları bazında yapılırsa sorunlar minimize edilecek olabilir.” demiştir.

K10 “Rastlamadım ama eğer farklar varsa bunun sebebi deneyimlerin ve eğitimlerin (yani edebiyat ve dilbilim bölümlerinde okuyanların kullandıkları sözcükler de farklılık gösterir.) farklı olması olabilir diye düşünüyorum. Bu farkları ortadan kaldırmak için konuyla ilgili eğitimler veya seminerler verilmeli.” demiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde Barış Çöreği adlı hikâyenin sadeleştirilmesinden elde edilen sonuçlar ile yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin görüşlerine yönelik sonuçlar ayrı başlıklar hâlinde verilmiş ve öneriler getirilmiştir.

5.1. Sonuç

5.1.1. Barış Çöreği Hikâyesinin Sadeleştirilmesine Yönelik Sonuçlar

Barış Çöreği hikâyesinin özgün hâlinin seviyesini belirlemek amacıyla katılımcılara uygulanan *Hikâye Seviyesi Belirleme Anketinden* elde edilen veriler değerlendirildiğinde katılımcıların farklı görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir. Cevaplara ait en yüksek oranlar dikkate alındığında yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin hikâyeyi; kelimeler açısından A2 (%40), dilbilgisi yapıları açısından B1 (%60), cümle uzunlukları açısından A2 (%40), konu açısından A2 ve B1 (her ikisi de %40 orana sahiptir) seviyelerinde değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların çoğu (%56), hikâyenin genel açıdan B1 seviyesine uygun olduğunu düşünmektedir. Katılımcılar arasında en belirgin cevabın, hikâyeyi dil bilgisi açısından değerlendirme konusunda verildiği görülmüştür. Buna göre katılımcılar %60 oranında hikâyenin B1 seviyesinde olduğunu düşünmektedir. Bu sonuç da hikâyelerin seviyesi belirlenirken hikâyede kullanılan dilbilgisi yapılarının diğer özelliklere göre daha belirleyici olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Hikâyenin A2 seviyesine göre sadeleştirilmesi aşamasında 91 adet cümle uyarlaması işlemi yapılmış, 92 cümlede herhangi bir işlem yapılmayarak cümleler özgün hâli ile bırakılmıştır. Metin sadeleştirme sırasında 45 adet sözcüksel-sözdizimsel değiştirme, 29 adet sözcüksel değiştirme, 17 adet sözdizimsel değiştirme ve 1 adet biçimsel değiştirme tekniği uygulaması yapılmıştır. Bununla birlikte 3 adet silme tekniği işlemi uygulaması yapılmıştır. Hikâyenin A1 seviyesine göre sadeleştirilmesi aşamasında ise 123 adet cümle uyarlaması işlemi yapılırken 51 cümlede herhangi bir işlem yapılmamış, cümleler özgün hâli ile bırakılmıştır. Metin sadeleştirme sırasında 72 adet sözcüksel-sözdizimsel değiştirme, 28 adet

sözcüksel değiştirme, 24 adet sözdizimsel değiştirme ve 5 adet biçimsel değiştirme tekniği uygulaması yapılmıştır. Bununla birlikte 11 adet silme tekniği işlemi uygulaması yapılmıştır.

Barış Çöreği hikâyesinin A2 seviyesine ve A1 seviyesine göre sadeleştirilmesi esnasında kullanılan sadeleştirme teknikleri arasında da anlamlı farklar olduğu tespit edilmiştir. Hikâyenin A2 seviyesine göre sadeleştirilmesinde kullanılan koruma tekniği sayısı (92 adet), hikâyenin A1 seviyesine göre sadeleştirilmesinde kullanılan koruma tekniği sayısından (50 adet) fazladır. Bununla birlikte hikâyenin A2 seviyesine göre sadeleştirilmesinde uygulanan sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği sayısı (45 adet), hikâyenin A1 seviyesine göre sadeleştirilmesinde uygulanan sözcüksel-sözdizimsel değiştirme tekniği sayısından (72 adet) azdır. Her iki durum da metinlerin sadeleştirildiği seviyelerin özellikleriyle açıklanabilir.

Ayar ve Kurt (2020), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Uyarlanmış Metinlerin Uyarlanma Durumları: Yeni Hitit Örneği” adlı çalışmalarında sadeleştirme işlemi sırasında en çok sözcüksel sadeleştirme işleminin yapıldığını belirtmiştir. Bu çalışmada da A2 seviyesinde 45 adet uygulama ile en çok sözcüksel değiştirme tekniği uygulanmıştır. Bu bağlamda sonuçların benzer özelliklere sahip olduğu görölmektedir.

Barış Çöreği hikâyesinin A2 ve A1 seviyelerine göre sadeleştirilmesiyle elde edilen sadeleştirilmiş metinlerle özgün metin arasındaki farklılıklara bakıldığında kelime sayısı, cümle sayısı ve sadeleştirme işlem sayıları bakımından öğrenciler açısından olumlu bir fark olduğu görölmüştür. Demirel (2019) ile Aytan vd., (2021) yaptıkları çalışmada sadeleştirilmiş metinlerin okuduğunu anlama çalışmaları açısından özgün metinlere göre daha faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışmanın da okuduğunu anlama etkinliklerine olumlu bir katkı sağlayacağı beklenmektedir.

5.2.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerine uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formunun analizi sonucunda öğretmenlerin derslerde en çok üretilmiş (%27,8) ve sadeleştirilmiş (%22,4) metinleri kullandıkları belirlenmiştir. Buradan hareketle üretilmiş metinlere daha çok ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Sadeleştirilmiş metinlere en çok A1 (%26,6), A2 (%24,5) ve B1 (%22,4) seviyelerinde ihtiyaç olduğu ortaya çıkmıştır. Bu seviyelere göre yapılan sadeleştirme çalışmalarının artması bu ihtiyacı azaltacaktır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenleri, en çok başlangıç seviyesi olan A1 (%45,95) ve A2 (%32,43) seviyesine göre sadeleştirilmiş metinleri bulmakta zorlandıklarını söylemiştir. Katılımcılar bunun sebebi olarak bu seviyelere göre sadeleştirme çalışmalarının yapılmamasını (%28) ve bu seviyelerde kısıtlı dil bilgisi yapılarının kullanılması nedeniyle bu seviyeler için sadeleştirme işleminin zor (%48) olmasını göstermiştir. Yapılan alan taramasında özellikle A1 seviyesine göre yapılan sadeleştirmelerin çok az olduğu, var olan çalışmaların ise A1 ve A2 seviyelerini birlikte ele aldığı görülmüştür.

Öğreticiler, sadeleştirilmiş metinleri bulmakta zorlanmalarının en büyük sebebi olarak sadeleştirilmiş metinleri bulabilecekleri bir kaynağın bulunmamasını (%31,26) göstermiştir. Katılımcılara göre bu sorunun çözülmesinin en etkili yolu ortak bir havuzun kurulmasıdır. Bir diğer önemli sorunun da sadeleştirme çalışmaları sonucunda ortaya çıkan metinlerin seviyeye uygun olmadığı (%28,14) ifade edilmiştir. Katılımcılar, sadeleştirme çalışmalarının tek bir öğretim setinden hareketle yapılmasının bunun en önemli sebebi olduğunu düşünmektedir.

Katılımcılar, sadeleştirme işleminin yabancı dil olarak Türkçe öğretmenleri (%37,15) tarafından yapılması gerektiğini düşünmektedir. Aynı zamanda sadeleştirme konusunda gerekli eğitimlerin verilmesiyle ve atölye çalışmalarının yapılmasıyla öğretmenlerin bu konuda daha da yetkin olacakları ve sadeleştirmede bireysel farklılıkların ortadan kalkacağı görüşü de savunulmuştur.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenleri, sadeleştirme işleminde yapısal yaklaşımın (%68) kullanılmasıyla nesneliği (%54,84) sağlamanın mümkün olacağını ifade etmiştir. Yapısal ve sezgisel yaklaşımın birlikte kullanılmasına yönelik görüşler de (%20) öne sürülmüştür. Yapılan alan taramasında sadeleştirme çalışmalarının genellikle sezgisel yaklaşım ile yapıldığı görülmüştür. Bunun sebebi, yapısal yaklaşımın savunduğu ve yapılması gerektiğini savunduğu yazılımların veya programların, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında kullanılıp kullanılmayacağı konusundaki araştırmaların eksikliği olabilir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenleri, sadeleştirilmiş metinlerdeki kelime sayılarının seviyelere göre değişmesi gerektiğini (%80,77) belirtmiştir. Ancak örnek verilen kelime sayıları açısından öğretmenler arasında bir görüş birliğinin olmadığı, çok farklı sayıların verildiği tespit edilmiştir. Bu durumun, öğretmenlerin sadeleştirilmiş metinleri okuma etkinliğinde kullanılacak bir materyal olarak değil, ölçme değerlendirmede kullanılacak bir materyal olarak görmüş olmasından kaynaklandığı kanısına varılmıştır. Çünkü yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin verdikleri cevaplar dikkatlice incelendiğinde belirtmiş oldukları kelime sayılarının ölçme ve değerlendirme kullanılan metinlerdeki kelime sayılarına yakın olduğu anlaşılmıştır.

Öğreticiler, sadeleştirme işlemini yapan kişilerin metin sadeleştirme sırasında seviyenin dikkate alınması (%42,5) gerektiğini düşünmektedir. Bununla birlikte hikâyenin özgünlüğünün korunması gerektiği (%15) de belirtilen görüşler arasındadır.

5.2. Öneriler

- Bu çalışmada sadeleştirilen metinlerin, yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerine uygulanmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Başlangıç seviyesi için yapılan çalışmalarının artması, derslerde farklı metinlerin kullanılabilmesine imkân tanıyacaktır. Bu nedenle özellikle A1 seviyesi için sadeleştirme çalışmaları arttırılmalıdır.

▪ Yapısal yaklaşıma uygun sadeleştirme çalışmalarının yapılması amacıyla ortak bir çerçeve programının oluşturulması; corpus, okunabilirlik indeksi gibi yazılımlar ile sadeleştirilmiş metinlerin nesneliliğinin ölçülmesi amacıyla bu yazılımlara yönelik çalışmalar yapılabilir.

▪ Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında görev yapan öğretmenlerin sadeleştirilmiş metinlere erişimlerini kolaylaştırmak amacıyla sadeleştirilmiş metinler üzerine yapılmış çalışmalar kitaplaştırılabilir.

▪ Barış Çöreği adlı hikâyenin seviyesini belirlemek amacıyla yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerine uygulanan ankette farklı görüşler beyan edilmiştir. Bu sebeple sadeleştirilmesi düşünülen özgün metinlerin seviyelerini belirleyebilmek için yazılım geliştirme çalışmaları yapılabilir. Özellikle ölçme değerlendirme aşamasında kullanılacak olan metinlerin seviyesini belirlemek çok önemlidir. Böyle bir yazılım geliştirme çalışması, sadece okuma becerisinin ölçülüp değerlendirilmesi açısından değil, dinleme ve yazma becerilerinin ölçülüp değerlendirilmesinde de fayda sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, M. S. (2009). "Kaşgarlı Mahmut'un Türkçe öğretim yöntemi". *TÜBAR Türklük Bilimi Araştırmaları*, XXVII, 27-35.
- Ahmet, S. (2021). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin'in 'Pembe İncili Kaftan' Hikâyesinin B1 Seviyesine Uyarlama Çalışması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Akıncılar, A. (2018). Türkçe Öğrenen Yabancılar İçin Dede Korkut Hikâyeleri'nin B1 Düzeyinde Sadeleştirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Akpınar, E. vd. (2010). Baykurt, Fakir. *Tanzimat'tan bugüne edebiyatçılar ansiklopedisi* (C 1, 194-196). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Aksan, D. (1978). *Türkiye Türkçesi: Gelişmeli Sesbilimi*. Türk Dil Kurumu Yayınları: Ankara.
- Aksan, D. (1982). "Türkçe Çalışmalarında ve Öğretiminde Dilbilimin Yeri", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Dergisi*, XXX(1-2), 43-49.
- Aksan, D. (1990). *Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim 1*, TDK Basımevi: Ankara.
- Alkan, V. (2021). "Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri". E. Özkan (Ed.), içinde *Yabancılara Türkçe Öğretimi*. (s. 71-87). Eğitim Yayınevi: Konya.
- Allen, D. (2009). "A study of the role of relative clauses in the simplification of news texts for learners of English". *System*, 37(4), 585-599.
- Arı, G. (2018). "Konuşma Eğitimi". M. Durmuş ve A. Okur (ed.). içinde *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı* (2. Baskı). (s. 277-293). Grafiker Yayınları: Ankara.
- Arslan, A. ve Coşkun, A. (2012). "Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı: Türkiye ve Dünyada Neler Oluyor?", *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 20. Yıl Özel Sayı, 1-19.
- Atalay, A. (2021). Aytül Akal'ın 'Kızım, Ben Çocukken...' Adlı Kitabının Yabancılara Türkçe Öğretimi A1-A2 Seviyesi Bağlamında Sadeleştirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Ateşman, E. (1997). "Türkçede okunabilirliğin ölçülmesi". *Dil Dergisi*, 58, 71-74.

- Ayar, C. ve Kurt, B. (2020). “Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki uyarlanmış metinlerin uyarlanma durumları: Yeni Hitit örneği”, *Turkish Studies- Educational Sciences*, 15(3), 1521-1536. <http://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.43341>.
- Aydın, M. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders ve Okuma Kitaplarındaki Kelime Sıklığı ve Seviyelere Göre Sözcük Hazinesi Çalışması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ay, R. (2020). Ömer Seyfettin’in Diyet Adlı Eserinin A1-A2 Seviyesinde Sadeleştirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Ay, S. (2020). Yabancılar Türkçe Öğretimi İçin Sait Faik Abasıyanık’ın “Birtakım İnsanlar” Adlı Hikâyesinin B1 Seviyesine Sadeleştirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Aykaç, N. (2015). “Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin genel tarihçesi ve bu alanda kullanılan yöntemler”. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(3), 161-174. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7842>.
- Aytan, T., Saydam, M., Akkaş, N. ve Güneş, G. (2021). “Yabancılar Türkçe öğretiminde sadeleştirilmiş metinlerin okuduğunu anlamaya etkisi: Nasrettin Hoca fıkraları örneği”. *International Journal of Languages’ Education and Teaching*. 9(1), 230-242.
- Aziz, A., Chan, Y. F., & Zubaidah, A. (2010). “Scientific structural changes within texts of adapted reading materials”. *English Language Teaching*, 3(4), 216-223.
- Bağcı, H. ve Başar, U. (2018). “Yazma Eğitimi”. M. Durmuş ve A. Okur (ed.). içinde *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı* (2. Baskı). (s. 311-335). Grafiker Yayınları: Ankara.
- Bakan, H. (2012). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Bir Sadeleştirme Denemesi: Sait Faik Abasıyanık, Meserret Oteli. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Baltacı, A. (2019). “Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?”. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.598299>.
- Barın, E. (2004). “Yabancılara Türkçe öğretiminde ilkeler”. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, 1, 19-30.
- Barın, E. (2009). “Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılan, ‘Ecnebilere Mahsus Elifbâ’ kitabı üzerine”. *TÜBAR Türklük Bilimi Araştırmaları*, XXVII, 121-136.
- Başkan, A. ve Ustabulut, M. Y. (2020). “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde anlama becerileri (dinleme ve okuma)”. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 21, 39-55. <https://doi.org/10.29000/rumelide.835294>.
- Baykurt, F. (2015). *Barış Çöreği* (3. Baskı), Literatür Yayınları: İstanbul.
- Bilgiç, B. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Değiştirim Teknikleri Çerçevesinde Tarık Buğra’nın ‘Hayat Böyledir İşte’ Adlı Hikâyesinin A2 Düzeyine Uyarlanması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bott, S., & Saggion, H. (2014). “Text simplification resources for Spanish”. *Language Resources and Evaluation*, 48(1), 93-120.
- Boztoprak, F. (2020). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılmak Amacıyla Dede Korkut Kitabı’nın Türkistan/ Türkmen Sahra Nüshası 13. Boy’un B1 Düzeyinde Sadeleştirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Bölükbaş, F. (2015). “Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma metinlerinin dil düzeylerine göre sadeleştirilmesi”. *International Journal of Languages’ Education and Teaching*, UDES2015, 924-935. 10.18298/ijlet.268.
- Bölükbaş, F., vd. (2020a). *Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı A1*. Kültür Sanat Basımevi: İstanbul.
- Bölükbaş, F., vd. (2020b). *Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı A2*. Kültür Sanat Basımevi: İstanbul.
- Buran, A. (2002). “Dil ve edebiyat”. *Bizim Külliye*, 12, 8-11.
- Büyükikiz, K. (2018). “Doğal Yaklaşım”. M. Durmuş ve A. Okur (ed.). içinde *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı* (2. Baskı). (s. 87-89). Grafiker Yayınları: Ankara.

- Crossley, S. A., Allen, D. B., & McNamara, D. S. (2011). "Text readability and intuitive simplification: A comparison of readability formulas". *Reading in a Foreign Language*, 23(1), 84-101.
- Crossley, S. A., Allen, D. ve McNamara, D.S. (2012). "Text simplification and comprehensible input: A case for an intuitive approach". *Language Teaching Research* 16(1), 89-108. <https://doi.org/10.1177/1362168811423456>.
- Demiral, S. ve Kaya, M. (2015). "Yabancı dil öğretim yöntemleri: Fransızca öğretimi çerçevesinde bir inceleme." *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(3), 331-342. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7999>.
- Demircan, Ö. (1990). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. Ekin Eğitim-Yayıncılık: İstanbul.
- Demirel, İ. F. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uyarlanmış Metinlerin Okuduğunu Anlama Başarısına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demirel, Ö. (2010). *Yabancı Dil Öğretimi* (5. Baskı), Pegem Akademi Yayınları: Ankara.
- Demirel, Ö. (2021). *Yabancı Dil Öğretimi* (12. Baskı), Pegem Akademi: Ankara.
- Dervişoğlu, E. (2016a). "Fakir Baykurt'un Almanya öykülerinde Türk göçmen çocukları". *Göç Dergisi*, 3(1), 5-28.
- Dervişoğlu, E. (2016b). "Fakir Baykurt'un Almanya Öykülerinde Türkiye Göçmenlerinin Yaşamı ve Sorunlar", P. Yazgan ve F. Tilbe (ed.). içinde *Türk Göçü 2016 Seçilmiş Bildiriler 2*. (s. 31-40). London: Transnational Press.
- Dilidüzgün, Ş. (1995). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazınsal Metinler*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dilidüzgün, Ş. (2018). "Dinleme Eğitimi". M. Durmuş ve A. Okur (ed.). içinde *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı* (2. Baskı). (s. 259-277). Grafiker Yayınları: Ankara.
- Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi: Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme (2. Baskı), (2013). Frankfurt: TELC GmbH.
- Durmuş, M. (2013a). "Metin değiştirimin dilbilimsel süreçleri üzerine". *JASSS The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(4), 391-408. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS1077>.

- Durmuş, M. (2013b). “İkinci/ yabancı dil öğretiminde sadeleştirilmiş metin sorunları üzerine”. *Bilig*, 65, 135-150.
- Durmuş, M. (2013c). *Yabancılara Türkçe Öğretimi*. Grafiker Yayınları: Ankara.
- Durmuş, M. (2018). “Dil öğretiminin temel kavramları üzerine düşünceler: Yabancılara Türkçe öğretimi mi, yabancı dil veya ikinci dil olarak Türkçe öğretimi mi?” *Türkbilig*, 35, 181-190.
- Er, A. (2010). “Yabancı dil öğretiminde okuma”. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 208-218.
- Erdem İpek M. (2018). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Mustafa Kutlu'nun Ya Tahammül Ya Sefer İsimli Hikayesinin Sadeleştirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eroğlu, S. (2015). *Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Ömer Seyfettin'in 'Üç Nasihat' Hikâyesinin Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Sadeleştirme Denemesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gedik, G. (2021). *Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatı'nın Yeri, Önemi ve Kullanımı/ Küçük Prens Romanının B1 Düzeyine Uyarlanması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Göçer, A. (2015). “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılması”. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 21-36.
- Göçer, A. ve Moğul, S. (2011). “Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış”. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3), 797-810. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.2470>.
- Güdek, G. ve Göçen, G. (2021). “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde metin değiştirimi: Mustafa Kutlu'nun 'Hayat Güzeldir' hikâyesi örneği”. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Özel Sayı: 10, 265-295. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1011415>.
- Gültekin, İ., vd. (2015a). *Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı: A1*, Karbey Yayıncılık: İstanbul.

- Gültekin, İ., vd. (2015b). *Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı: A2*, Karbey Yayıncılık: İstanbul.
- Gün, M. (2018). “Bilişsel Yaklaşım”. M. Durmuş ve A. Okur (ed.). içinde *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı* (2. Baskı). (s. 109-113). Grafiker Yayınları: Ankara.
- Günay, D. (2003). *Metin Bilgisi*. Multilingual Yayınları: İstanbul.
- Güneş, F. (2011). “Dil öğretim yaklaşımları ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar”. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 123-148.
- Güneş, F. (2013a). “Türkçede metin öğretimi yerine metinle öğrenme”. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 603-637. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.454>.
- Güneş, F. (2013b). “Türkçe öğretiminde metin seçimi”. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1-12. <https://doi.org/10.16916/aded.16014>.
- Güney, H. (2022). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Mustafa Orakçı'nın “Levent Çanakkale’de” Adlı Kitabının Metinsellik Ölçütlerine Göre Sadeleştirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Güzel, A. ve Barın, E. (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Akçağ Yayınları: Ankara.
- Harris, R., and Taylor, T. J. (2002). *Dil Bilimi Düşününde Dönüm Noktaları I*. Eser E. Taylan ve Cem Taylan (çev.). Türk Dil Kurumu Yayınları: Ankara.
- Hengirmen, M. (2006) *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve Tömer Yöntemi*. Engin Yayınevi: Ankara.
- Kalfa, M. (2014). “Yabancılara Türkçe öğretiminde temel düzeydeki öğrencilerin eğitsel oyunlarla yazma becerilerinin geliştirilmesi”. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, 20, 85-102.
- Karaağaç, G. (2013). *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları: Ankara.
- Karabela Şermet, S. (2007). Fakir Baykurt (Hayatı ve Romanları Üzerine Bir İnceleme). Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karal, E. Z. (2001). “Osmanlı Tarihinde Türk Dili Sorunu”. içinde *Bilim, Kültür ve Öğretim Dili Olarak Türkçe*. (s. 7-96). Türk Tarih Kurumu Yayınları: Ankara.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayıncılık: Ankara.

- Karataş, Z. (2015). “Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri”. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kaya, M. (2018). Dokuzuncu Hariciye Koğuşu ve Yılkı Atı Adlı Eserlerin Yabancılar İçin A2 Düzeyine Uyarlanması. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, N. N. (2019). Türk Destanlarının Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılacak Metne Uyarlanması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kayalı, Y. (2015). “Dilbilgisi-çeviri yöntemi ve Sanskrit dili öğretiminde dilbilgisi-çeviri yönteminin kullanımı”. *Akademik Bakış Dergisi*, 49, 225-235.
- Kaygın, H. ve Yanpar Yelken, T. (2009). “Özel ilköğretim okullarında İngilizce öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntemlerinin niteliksel olarak belirlenmesi”. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 318-330.
- Kaymaz, Z. (2018). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sabahattin Ali'nin Apartman ve Köpek İsimli Hikâyelerinin A1-A2 Seviyesine Uygun Sadeleştirme Çalışması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kıran, Z. ve Eziler Kıran, A. (2002). *Dilbilime Giriş*. Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- Klein, W. (1984). *Zweitspracherwerb: Eine Einführung*. Athenäum Verlag: Königstein.
- Korkmaz, Z. (1992). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. TDK Yayınları: Ankara.
- Kökcü, Ş. (2020). “Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin değiştirimine Ömer Seyfettin'in ‘Rüşvet’ hikâyesi örneği”. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, 22, 213-246. <https://doi.org/10.30767/diledeara.692048>.
- Köse, D. ve Özsoy, E. (2020). “Türkiye’de yabancılar Türkçe öğretiminin otuz yılı: 1990-2020”. *Turkophone*, 7(2), 27-54.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Çeviri Komisyonu, (2009), Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Öğrenme-Öğretme-Değerlendirme, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Memiş, M. R. ve Erdem, M. D. (2013). “Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler”. *Turkish Studies International Periodical For The*

Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 8(9), 297-318.
<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5089>.

Özcan, E. ve Demirdöven, G. H. (2018). “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi”. M. Durmuş ve A. Okur (ed.). içinde *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı* (2. Baskı). (s. 161-170). Grafiker Yayınları: Ankara.

Özcan, H. Z. ve Batur, Z. (2021). “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bir metin uyarlama örneği: Köroğlu Destanı”. *Folklor Akademi Dergisi*, 4(2), 227-251.

Özmen, C. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Değiştirim Teknikleriyle Öykülerin Yeniden Oluşturulması. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.

Öztürk Dağabakan, F. ve Dağabakan, D. (2007). “Dil ve çocukta dil gelişim kuralları”. *Millî Eğitim*, 174, 155-160.

Razı, S. ve Tur, N. (2018). “Yabancı Dil Olarak Türkçe Okuma Eğitimi”. A. Şahin (ed.). içinde *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (2. Baskı). (s. 451-472). Pegem Akademi: Ankara.

Rets, I., & Rogaten, J. (2021). “To simplify or not? Facilitating English L2 users’ comprehension and processing of open educational resources in English using text simplification”. *Journal of Computer Assisted Learning*, 37(3), 705-717.
<https://doi.org/10.1111/jcal.12517>.

Shardlow, M. (2014). “A survey of automated text simplification”. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, Special Issue on natural Language Processing, 58-70. <http://dx.doi.org/10.14569/SpecialIssue.2014.040109>.

Siddharthan, A. (2014). “A survey of research on text simplification”. *ITL- International Journal of Applied Linguistics*, 165(2), 259-298.
<https://doi.org/10.1075/itl.165.2.06sid>.

Spring, N., Rios, A., & Ebling, S. (2021). “Exploring German multi-level text simplification”, *International Conference on Recent Advances in Natural Language Processing*, 1-3 September 2021, Varna, Bulgaria. 1339-1349.
https://doi.org/10.26615/978-954-452-072-4_150.

Suvağci, İ. (2019). “Fakir Baykurt’un Almanya’yı anlatan hikâyelerinde eğitim sorunu”. *Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 43, 105-122.

- Süner, R. (2018). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazınsal Metinlerin B1 Düzeyine Uyarlanması: Eskiçi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Şenyiğit, Y. (2020). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sözlü Dilin Kelime Sıklığı ve A1-A2 Seviye Sözlüğü*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Topaloğlu, A. (1989). *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*. Ötüken Neşriyat: İstanbul.
- Tuğrul, F. (2021). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Refik Halit Karay'ın 'Şeftali Bahçeleri' Adlı Hikâyesinin A1-A2 Düzeyine Göre Sadeleştirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kilis.
- Turan, M. (2019). "Öğrenme-Öğretme İlkeleri". A. S. Saracaloğlu ve A. Küçüköğlü (ed.). içinde *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (4. Baskı). (s. 125-141). Pegem Akademi: Ankara.
- Türk Dil Kurumu, Erişim 05.06.2022. www.sozluk.gov.tr.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). *Güncel Türkçe Sözlük*. Erişim adresi: sozluk.gov.tr
- Türkiye Maarif Vakfı (2020). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı*. İ. Gültekin (Ed.), Bayem Ajans Promosyon Medya Reklam Organizasyon Matbaa ve Bilişim Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.
- Türkiye Maarif Vakfı. (t.y.). *Dünyada Türkiye Maarif Vakfı*. Erişim adresi: <https://turkiyemaarif.org/page/2018-DUNYADA-MAARIF-16>
- Uçak, S. (2016). "Dil öğrenimi ve edinimi üzerine bir tartışma". *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 1(1), 65-80.
- Uslu Üstten, A. ve Haykır, T. (2019). "Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde metin seçimi". *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1633-1652.
- Uzun, N. E. (2019). *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 1*. Ankara Üniversitesi Basımevi: Ankara.
- Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. Multilingual: İstanbul.
- Yağmur Şahin, E. (2018). "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yaklaşım, Yöntem ve Teknikler". A. Şahin (ed.). içinde *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (2. Baskı). (s. 109-144). Pegem Akademi: Ankara.

- Yağmur, K. (2018). “Dil Öğretiminde Anadili, İkinci Dil ve Yabancı Dil Kavramları”. M. Durmuş ve A. Okur (ed.). içinde *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı* (2. Baskı). (s. 181-201). Grafiker Yayınları: Ankara.
- Yalçın, S. K. ve Şengül, M. (2007). “Dilin iletişim süreci içerisindeki rolü ve işlevleri”. *Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları*, 2(2), 749-769. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.105>.
- Yaşar, S. A. (2019). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metin Uyarlama ve Memduh Şevket Esendal’ın Pazarlık Hikâyesinin A2 Seviyesine Göre Uyarlanması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Yayan, H. (2019). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Refik Halit Karay’ın Eskici ve Testi Adlı Hikâyelerinin A2 Seviyesine Uyarlanması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Yazok, Z. (2020). Yabancılara Türkçe Öğretimi Kapsamında Kemalletin Çalık’ın Piri Reis Adlı Eserinin B1 Seviyesinde Sadeleştirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (12. Baskı). Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- YEE (2020). *Yunus Emre Enstitüsü faaliyet raporu 2020*. Erişim: 25.07.2022, https://www.yee.org.tr/sites/default/files/yayin/faaliyet_raporu_2021_28.06_kucuk.pdf
- Yüksel, H. G. (2007). “Anlatısal metinler ve kısa öykü”. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 153-174.

EKLER

EK 1

FAKİR BAYKURT'UN BARIŞ ÇÖREĞİ ADLI HİKÂYESİNİN ÖZGÜN HÂLİNİN DİLLER İÇİN AVRUPA ORTAK ÖNERİLER ÇERÇEVESİNE GÖRE SEVİYESİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK ANKET

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM METNİ

Sizi Cüneyt ŞİMŞEK tarafından yürütülen “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Yazınsal Metinlerin Farklı Seviyelere Göre Uyarlanması: Fakir Baykurt- Barış Çöreği Örneği” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı sadeleştirme işleminin birden fazla yaklaşımın, yöntemin ve değişkenin dikkate alınarak yapılması ve aynı hikâyenin birden fazla seviyeye göre sadeleştirilerek sadeleştirme işlemi sırasında seviyelere göre dikkat edilmesi gereken değişkenlerin, farklılıkların ve ortak özelliklerin belirtilmesidir. Araştırmada sizden tahminen 20 dakika ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya sizin dışınızda tahminen 15 kişi katılacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahiptir. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır.

-
- Araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.
- Araştırmaya katılmayı kabul etmiyorum.

FAKİR BAYKURT'UN BARIŞ ÇÖREĞİ ADLI HİKÂYESİNİN ÖZGÜN HALİNİN
DİLLER İÇİN AVRUPA ORTAK ÖNERİLER ÇERÇEVESİNE GÖRE SEVİYESİNİ
BELİRLEMEYE YÖNELİK ANKET

Değerli Meslektaşım,

Bu araştırma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Yüksek Lisans Programı'nda “*Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Yazınsal Metinlerin Farklı Seviyelere Göre Uyarlanması: Fakir Baykurt-Bariş Çöreği Örneği*” adlı yüksek lisans tezi için yapılmaktadır. Araştırmanın amacı sadeleştirilmesi düşünülen hikâyenin özgün halinin hangi seviye için uygun olduğunu belirlemektir. Bu bağlamda sizden istenen, Fakir Baykurt tarafından yazılan ve sizlere ekte sunulan Bariş Çöreği adlı hikâyeyi okuduktan sonra bu hikâyeye ilgili soruları cevaplandırmanızdır.

Sorulara vereceğiniz cevaplar, araştırmanın sağlıklı sonuçlanabilmesi için önemli olduğundan, cevaplarınızın gerçek görüşlerinizi yansıtması son derece önemlidir. Desteyiniz için sizlere çok teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR
Tez Danışmanı

Cüneyt ŞİMŞEK
Yüksek Lisans Öğrencisi

BARIŞ ÇÖREĞİ

Fakir Baykurt

Adım Cevriye. Küçüğüm. Daha büyümedim. Türkiye'den geldik, Essen'de, eski bir evde oturuyoruz. Bir sürü arkadaşım var. Almanı, Yunanı, Yugoslavı, bir dünya çocuğuz. Hemen yakınımıza yapılan yeni konutların ortasındaki oyun yerine doluyoruz. Biz eski evlerin çocukları, onlar on üç, on dört katlı yeni konutların...

Başlangıçta bizi aralarına almak istemediler. Şimdi alıyorlar. Birbirimize alıştık.

Ben en çok Martin'i seviyorum. İyi bir Alman. “Cevriye gel!” diyor, elimden tutup kaydıraçlara çıkarıyor. Birlikte kayıyoruz. Hoş oluyor. Salıncaklarda sallanmak da hoş. Atlar, atlı karıncalar var, bayılıyor. Sonra geçip kum havuzlarında atlıyor. “Yorulduk,

yeter artık!” diyorum, Martin darılıyor. Elimden tutup, “Haydi sizin oyundan oynayalım” diyor. Bizim evcilik oyunundan demek istiyor.

Gidip bizim mahalleden çıkıntı tuğla, tahta kesintileri topluyoruz. Tenha bir yeri ev gibi çeviriyoruz. Burası salon. Şurası mutfak. Şurası konuk odası. Şurası yatak odamız... Yatak yastık hazırlayıp yatıyoruz. Ben anne oluyorum o baba. Üç tane bez bebek yaptım. Ama Martin’le anlaşıyoruz. “İlle bir tane olsun!” diye diretiyor. “Ee, olmuşlar! Ne yapalım atalım mı onları?”

Bebeklerimize kırmızı, yeşil Türk kumaşlarından giysiler dikiyorum. Uzun ninniler söylüyorum. Martin de söylemek istiyor. “Bir tane söyleyebilirsin!” diyorum. Çünkü bir tek çocuk istiyor. Tabii. Sonra kendimiz uyuyoruz. Uyanıp temizlik ve kahvaltı yapıyoruz. Kalkıp biraz da gezmemiz gerekmez mi? Ninem Martin’i çok seviyor: “Bu böyle ne güzel oğlan, sarı saçlı, bilye gözlü” diye diye okşuyor onu.

Ninem bizimle oturuyor. Onun masallarını Martin’e çeviriyorum, bayılıyor. Bizden ayrılmak istemiyor. Onun ninesi Yaşlılar Yurdu’ndaymış. Dortmund’ta. Ara sıra gelip yarım gün kalırmış. Ben daha görmedim.

Bir gün Martin beni çekti:

“Haydi bize gidelim. Bizim ev değişik. Bizim ev yeni. Bizim evin asansörü var. Televizyonumuz renkli..” dedi.

Buna çok sevindim. Uçacaktım. Hemen koşa koşa gidip o yüksek konutlardan birinin kapısına vardık. Martin zile bastı. Çaldı uzun uzun. Yukardan bir ses:

“Kim oo? Martin, sen misin?”

Aşağıdan Martin: “Benim anneciğim..”

Kapıyla ev arasında ses düzeni vardı demek. Bunu ilk görüyordum. Kapıyı açmadan denetliyorlardı: Zili çalan kim? Gelen neci?

“Gelmek mi istiyorsun yukarı?”

“Evet anneciğim, gelmek istiyoruz.”

“Martin! Kim var yanında?”

“Arkadaşım var anneciğim..”

“Kim arkadaşın? Yabancı mı?”

“Yabancı anneciğim, ama çok iyi...”

Almancayı anlıyordum. Annesinin Martin’e söylediklerini de anladım.

“Yabancı arkadaş istemem Martin! Öte berilerimizi çalar; getirme!”

Birden nasıl utandım, nasıl bumbuz oldum orada! Titremeye başladım sinirden. Neredeyse düşüp bayılacağım, dişlerim kitlenecek, belki de öleceğim. Martin de kıpkırmızı kesildi. Dudakları titreyip duruyordu. O da ağlayacaktı neredeyse. Hemen kendimi toparladım, Martin'in elinden tuttum: "Haydi bize gidelim..." dedim usulca. "Ne olur, hemen bize gidelim Martin..." Çektim elinden.

Merdivenlerden ölü gibi çıktık.

Annem arka avluda giysi yıkıyordu. Ninem kraliçe gibi sedire oturmuş, hırka örüyordu. Kedimiz Cancan da dizlerinin dibine yatmıştı. Ablam, ağabeyim okuldan gelmemişlerdi daha. Babam demir dökümde işteydi. Hiç konuşmadan sedire oturduk.

Ninem hemen: "Sizde bir acayiplik var!" dedi. "Ne olduysa çabuk anlat Cevriye! Biri size kötülük mü yaptı? Söyle çabuk bir şey mi var?"

"Var..." dedim yavaşça.

Sordu ninem:

"Ne var?"

Olanı biteni olduğu gibi anlattım. O zaman Martin ağlamaya başladı. Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. "Ağlama Martin! Sus bitte!" dedim. "Annen haklı! Daha bizi tanımıyor. Annen bizi hırsız sanıyor. Biliyorsun, yabancılar içinde tek tük hırsızlar da var..."

Martin'i bir türlü yatıştıramadım. Hep ağladı, ağladı. Onu yalnız bırakır mıyım? Tuttum ben de ağladım.

Ninem haykırdı birden:

"Hayır, olamaz! Eğer bir çocuk, arkadaşını götüremiyorsa o eve 'Bizim evimiz!' diyemez. Çok yanlış bu Alman'ın yaptığı!"

Annem giysi yıkamayla bırakıp geldi. Olanı biteni ona da anlattık. Dinledi dinledi, çıt çıkmadı ağzından, sustu kaldı.

Ninem, "Kalkın!" dedi birden. "Şimdi gidip Martin'in annesiyle konuşacağız!" Çekti ellerimizden, kollarımızdan.

Ninem önde biz arkada yürüdük. Oyun yerinin kıyısından hızlı hızlı geçtik. Ben de Martin'in elinden çekiyordum. Yüksek apartmanın zilini nineme gösterdik. Hiç çekinmeden, korkmadan bastı parmağını: "Ben ne dersem bir bir çevireceksin Cevriye! Martin susacak..." dedi.

Çok geçmedi, yukardan ses geldi:

"Kim var aşağıda?"

"Adını söyle!" dedi ninem.

Söyledim: “Ben Cevriye! Yabancı kız...”

“Ne istiyorsunuz?”

“Bir şey istemediğini, dilenci olmadığını söyle!”

Söyledim ninemin dediklerini.

“Martin’in bütün gün, gece bizde kalacağını söyle. Ancak güzel bir sofraya hazırlar, bizi, Martin’in bütün arkadaşlarını çağırırsa geleceğini söyle...”

Söyledim bir bir.

“Ach so! Şimdi bana grev mi yapıyorsunuz?”

“Grevi büyüyünce yapacağımızı söyle...”

Bunu da söyledim.

“Haydi şimdi gidelim!” dedi ninem. Önümüzden yürüdü. Biz de ardından yürüdük. Yürüdük tıpış tıpış. Önümüzden sanki eski bir masalın haksızlıklara başkaldıran kurdu yürüyordu. Çok geçmedi, eve geldik. Bütün gün oturduk Martin’le. Yeniden muzlu süt içtikçe Almanya’da çok vardı bundan.

Akşam geç vakit Martin’in annesi babası çıkıp geldiler. Martin’i istediler. Ninem vermedi: “Siz bu işte cezalısiniz! Martin’i, Cevriye’yi çok üzdünüz. Dediklerimizi yapın, verelim!” dedi. Salladı elini, “Çekin gidin!” der gibi.

“Ciddi mi söylüyorsunuz? Böyle şey olur mu?”

“Ciddi söylüyoruz, olur!” dedi ninem.

Karı koca birbirlerine bakıp kaldılar. Martin’in annesi, “Haydi polise gidelim! Olanı biteni anlatalım. Polis gelsin alsın çocuğumuzu!” dedi.

Babası güldü: “Korkarım o zaman polis bizi haksız çıkarır! Anladığıma göre bir yanlışlık var ortada...”

“Ne gibi?”

“Cevriye’ye hırsız demiş oluyoruz. Yanlışlık burada...”

“Ach so!” dedi Martin’in annesi. “Ama bir insan çocuğunu istediği gibi eğitemez mi?”

“Eğitir!” dedi ninem. “Eğitir elbet, ama arkadaşlarını hor görerek, kendini küçük düşürerek değil...”

“Ach so!”

“Ach so! Ya”

Böylece Martin’i vermedik. O gece bizde yattı.

Ertesi gün cumartesiydi. Martin'in babası, annesi gene bize geldiler. Ninemin dediklerini yapmış, masayı donatmışlar. Karı koca bizi çağırıyorlar.

Ninem, ağzında akide şekeri var gibi, şakır şukur gülüyordu. Seviniyordu başarısına. Annem, babam, ablam, ağabeyim kalktık. Ninem "Ben kalayım..." diyecek oldu. Martin'in babası, annesi: "Yooo olmaz, birlikte gideceğiz!" dediler.

Kalkıp hep birlikte yürüdük. Oyun yerinin kıyısından geçerken Yunan, Yugoslav arkadaşları da aldık. Çıktık Martingil'in evine.

Gerçekten güzel bir sofraya hazırlanmışlardı, çok beğendik. Susamlı, anasonlu çörekler; elmalı, çikolatalı pastalar; güzel meyve suları, daha neler neler! Oturup hepsini yedik içtik. Martin'in annesiyle babası bizleri ayrı ayrı kucakladılar, böylece barıştık.

Sonra çay getirdiler. Yanında bademli, susamlı bir çörek daha vardı. Böyle bir çöreği ilk defa görüyordum. Ninemden sordum:

"Bu çörek ne çöreği nineciğim?"

Acaba niçin ona soruyordum? O da ilk görüyordu. Ama yaşlı kurt gözleriyle her şeyi anlıyordu: "Bu çörek, barış çöreğidir. Küsler barıştıktan sonra yerler bunu..." dedi, gene şakır şakır güldü. Söylediklerini Almancaya çevirdim, onlar da güldüler.

Martin sordu:

"Bundan ben de yiyebilir miyim?"

"Hepimiz yiyeceğiz yavrucuğum..." dedi annesi.

Hepimiz yedik barış çöreğinden.

Aşağıdaki soruları, okuduğunuz Barış Çöreği adlı hikâyeye göre cevaplandırınız.
Bunun için, ilgili kutucuğu işaretlemeniz yeterlidir.

Sorular	Dil Seviyeleri				
	A1	A2	B1	B2	C1
1) Hikâyedeki kelimelerin hangi seviyeye uygun olduğunu düşünüyorsunuz?					
2) Hikâyedeki dilbilgisi yapılarının hangi seviyeye uygun olduğunu düşünüyorsunuz?					
3) Hikâyedeki cümlelerin uzunluklarının hangi seviyeye uygun olduğunu düşünüyorsunuz?					
4) Hikâyenin konusunun hangi seviyeye uygun olduğunu düşünüyorsunuz?					
5) Hikâyenin genel olarak hangi seviyeye uygun olduğunu düşünüyorsunuz?					
6) Siz olsaydınız, bu hikâyeyi hangi seviyelerde kullanırdınız?					

EK 2

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİCİLERİNİN SADELEŞTİRME İŞLEMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK ANKET

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM METNİ

Sizi Cüneyt ŞİMŞEK tarafından yürütülen “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Yazınsal Metinlerin Farklı Seviyelere Göre Uyarlanması: Fakir Baykurt- Barış Çöreği Örneği” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı sadeleştirme işleminin birden fazla yaklaşımın, yöntemin ve değişkenin dikkate alınarak yapılması ve aynı hikâyenin birden fazla seviyeye göre sadeleştirilerek sadeleştirme işlemi sırasında seviyelere göre dikkat edilmesi gereken değişkenlerin, farklılıkların ve ortak özelliklerin belirtilmesidir. Araştırmada sizden tahminen 20 dakika ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya sizin dışınızda tahminen 15 kişi katılacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır.

-
- Araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.
- Araştırmaya katılmayı kabul etmiyorum.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİCİLERİNİN SADELEŞTİRME İŞLEMİ
HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK ANKET

Değerli Meslektaşım,

Bu araştırma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Yüksek Lisans Programı'nda “*Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Yazınsal Metinlerin Farklı Seviyelere Göre Uyarlanması: Fakir Baykurt-Barış Çöreği Örneği*” adlı yüksek lisans tezi için yapılmaktadır. Araştırmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirme işlemi ve sadeleştirilmiş metinler hakkındaki düşüncelerini ortaya koymaktır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, formu dolduracak yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin kişisel bilgilerini öğrenmek amacıyla hazırlanmıştır. Formun ikinci bölümünde ise öğreticilerin yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin sadeleştirme işlemi ve sadeleştirilmiş metinler hakkındaki görüşlerini öğrenmeye yönelik açık uçlu sorular yer almaktadır.

Sorulara vereceğiniz cevaplar, araştırmanın sağlıklı sonuçlanabilmesi için önemli olduğundan, cevaplarınızın gerçek görüşlerinizi yansıtmaları son derece önemlidir. Kişisel bilgilerinizi araştırmacı ve tez danışmanı dışında kimse görmeyecek ve araştırma raporu yazılırken adınız hiçbir şekilde araştırma raporunda yer almayacaktır. Desteğiniz için sizlere çok teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR

Tez Danışmanı

Cüneyt ŞİMŞEK

Yüksek Lisans Öğrencisi

A. Kişisel Bilgiler

Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek

En son mezun olduğunuz eğitim programı:

() Lisans () Yüksek Lisans () Doktora

Mezun olduğunuz bölüm:

() Türkçe Öğretmenliği

() Edebiyat Öğretmenliği

() Edebiyat Bölümü

() Diğer

Mesleki Kıdeminiz:

- 0-2 yıl 3-5 yıl 6-10 yıl 11-20 yıl 21 +

Halen görevli olduğunuz üniversite türü:

- Devlet Üniversitesi Özel Üniversite Diğer

Metin sadeleştirmede iki yaklaşım bulunmaktadır. Sezgisel yaklaşım ve yapısal yaklaşım. **Sezgisel yaklaşım** sadeleştirme işleminin sezgisel olarak yapılmasıdır. Sadeleştirme işlemini yapan kişi öğrencinin hangi kelimeleri bilip bilmediğine, hangi dilbilgisi yapılarını bilip bilmediğine tamamen sezgisel olarak karar vererek metni sadeleştirmektedir.

Yapısal yaklaşımda ise sadeleştirme işlemi için öğrencinin dil seviyesine göre bilmesi gereken kelimeler ve dilbilgisi kuralları belirlenir ve bunlara göre sadeleştirme işlemi yapılır. Yapısalcı yaklaşım okunabilirlik formüllerinin de sadeleştirme işleminde kullanılması gerektiğini savunmaktadır.

B. Görüşme Soruları

1. Aşağıdaki metin türlerini derslerinizde hangisini daha çok kullandığınıza göre sıralayınız. En çok kullandığınız metin türüne 5, en az kullandığınız metin türüne 1 vererek en çoktan en aza göre bir sıralama yapınız.

- Özgün Metinler
 Sadeleştirilmiş Metinler
 Edebi Metinler
 Üretilmiş Metinler
 Özel Metinler

2. Aşağıdaki dil seviyelerini sadeleştirilmiş metinlere en çok hangi seviyede ihtiyacınız olduğunuza göre sıralayınız. En çok ihtiyacınız olan seviyeye 5, en az ihtiyacınız olan seviyeye 1 vererek en çoktan aza göre sıralama yapınız.

() A1 () A2 () B1 () B2 () C1

3. Sadeleştirilmiş metinleri bulmakta yaşadığınız sorunlar nelerdir?

4. En çok hangi dil seviyesine göre sadeleştirilmiş metin bulmakta zorlanıyorsunuz? Sizce bunun sebepleri nelerdir?

5. Bir hikâyenin farklı kişiler tarafından aynı seviyeye göre sadeleştirildiğine rastladınız mı? Rastladıysanız bu sadeleştirme çalışmaları arasında farklar bulunuyor muydu?

6. Sadeleştirme çalışmaları arasında farklar bulunuyorsa bu farkların sebepleri nelerdir? Bu farkları ortadan kaldırmak için neler yapılmalıdır?

7. Sizce metin sadeleştirme işlemini kimler yapabilir?

8. Metin sadeleştirme çalışmalarını yapan kişiler nelere dikkat etmelidir?

9. Sizce sadeleştirme işleminde yapısal yaklaşım mı yoksa sezgisel yaklaşım mı kullanılmalıdır? Sebebiyle birlikte açıklayınız.

10. Sizce sadeleştirilmiş metinlerdeki kelime sayısı seviyelere göre değişmeli midir? Değişmesi gerektiğini düşünüyorsanız hangi seviyede kaç kelimelik metinler kullanılmalıdır?

EK 3

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ BİLİMSEL ARAŞTIRMA ETİK KURULU İZİN YAZISI

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Bilimsel Araştırma Etik Kurulu

Sayı : E-84026528-050.01.04-2100229761
Konu : Başvuru İncelenmesi

30.11.2021

Sayın Doç. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR

Yürütücülüğünüzü yapmış olduğunuz 2021-YÖNP-0814 nolu projeniz ile ilgili Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'nun almış olduğu 25.11.2021 tarih ve 20/06 sayılı kararı aşağıdadır.

Bilgilerinize rica ederim.

KARAR:6- Doç.Dr.Funda ÖRGE YAŞAR'ın sorumlu yürütücülüğünü yaptığı “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Yazınsal Metinlerin Farklı Seviyelere Göre Uyarlanması: Fakir Baykurt- Barış Çöreği Örneği” başlıklı araştırmasının, Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul ilkelerine **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir.

EK 4
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ DİL MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜNÜN ANKET İZİN
YAZISI

Tarih ve Sayı: 03.01.2022-683310

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Dil Merkezi Müdürlüğü

Sayı :E-95432000-199-683310
Konu :Eğitim-Öğretimle İlgili Diğer İşler
(199)

Cüneyt ŞİMŞEK

"Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Yazınsal Metinlerin Farklı Seviyelere Göre Uyarlanması: Fakir Baykurt Barış Çöreği Örneği" adlı tez çalışması kapsamında Merkezimizde görev yapan öğretim görevlilerine anket uygulaması yapmanız uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi rica ederim.

EK 5
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNÜN ANKET İZİN
YAZISI

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
İstanbul Gelişim Üniversitesi Rektörlüğü

Sayı : E-50120794-199-34477

03.01.2022

Konu : Öğr. Gör. Cüneyt ŞİMŞEK'in Anket İzni
Hk.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörlüğü 28.12.2021 tarihli ve E-93130991-302.08.01-2100250249 sayılı yazısı.

Üniversitemiz Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama Araştırma Merkezi'nde görev yapan Öğretim Görevlisi Cüneyt ŞİMŞEK'in kurumumuzda yüksek lisans araştırması için anket yapma izni verilmesi uygun görülmüştür.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

EK 6

BARIŞ ÇÖREĞİ HİKÂYESİNİN A2 SEVİYESİ İÇİN SADELEŞTİRİLMİŞ HÂLİ

Adım Cevriye. Küçüğüm. Henüz büyümedim. Türkiye’den geldik, Essen’de, eski bir evde oturuyoruz. Birçok arkadaşım var. Almanı, Yugoslavı, bir dünya çocuğuz. Yakınımıza yeni apartmanlar yaptılar ve biz o apartmanların ortasındaki oyun yerine gidiyoruz. Biz eski evlerin çocuklarıyız. Onlar on üç, on dört katlı yeni apartmanların çocukları.

Başlangıçta bizi aralarına almak istemediler. Şimdi alıyorlar. Birbirimize alıştık.

Ben en çok Martin’i seviyorum. İyi bir Alman. “Cevriye gel!” diyor, elimden tutup kaydıraklara çıkıyoruz. Birlikte kayıyoruz. Hoş oluyor. Salıncaklarda sallanıyoruz ve bu da hoş. Atlar, atlı karıncalar var, bayılıyor. Sonra geçip kum havuzlarında atlıyoruz. “Yorulduk, yeter artık!” diyorum, Martin küsüyor. Elimden tutup, “Haydi sizin oyundan oynayalım” diyor. Bizim evcilik oyunundan demek istiyor.

Gidip bizim mahalleden eski tuğla ve tahta topluyoruz. Sakin bir yeri ev gibi yapıyoruz. Burası salon. Şurası mutfak. Şurası konuk odası. Şurası yatak odamız... Yatak yastık hazırlayıp yatıyoruz. Ben anne oluyorum, o baba oluyor. Üç tane bez bebek yaptım. Ama Martin’le anlaşamıyoruz. “Bir tane olsun” diye ısrar ediyor. “Ee, olmuşlar! Ne yapalım atalım mı onları?”

Bebeklerimize kırmızı, yeşil Türk kumaşlarından giysiler dikiyorum. Uzun ninniler söylüyorum. Martin de söylemek istiyor. “Bir tane söyleyebilirsin!” diyorum. Çünkü bir tek çocuk istiyor. Tabii. Sonra kendimiz uyuyoruz. Uyanıp temizlik ve kahvaltı yapıyoruz. Kalkıp biraz da geziyoruz. Ninem Martin’i çok seviyor: “Bu böyle ne güzel oğlan, sarı saçlı, bilye gözlü” diye diye okşuyor onu.

Ninem bizimle oturuyor. Onun masallarını Martin’e çeviriyorum, bayılıyor. Bizden ayrılmak istemiyor. Onun ninesi Dortmund’ta Yaşlılar Yurdu’ndaymış. “Ara sıra gelip yarım gün kalıyor” dedi Martin. Ben henüz görmedim.

Bir gün Martin beni kenara çekti:

“Haydi bize gidelim. Bizim ev farklı. Bizim ev yeni. Bizim evin asansörü var. Televizyonumuz renkli.” dedi.

Buna çok sevindim. Mutluluktan uçtum. Hemen koşa koşa gidip o yüksek apartmanlardan birinin kapısına vardık. Martin zile bastı. Zil uzun uzun çaldı. Yukardan bir ses:

“Kim oo? Martin, sen misin?”

Aşağıdan Martin: “Benim anneciğim..”

Galiba kapıyla ev arasında ses sistemi vardı. Bunu ilk kez gördüm. Kapıyı açmadan önce kontrol ediyorlar: Zili kim çaldı? Ne iş yapıyor?

“Yukarı gelmek istiyor musun?”

“Evet anneciğim, gelmek istiyoruz.”

“Martin! Kim var yanında?”

“Arkadaşım var anneciğim..”

“Kim arkadaşın? Yabancı mı?”

“Yabancı anneciğim, ama çok iyi...”

Almancayı anlıyorum. Annesi ile Martin’in sohbetini de anladım.

“Yabancı arkadaş istemem Martin! Eşyalarımızı çalar; getirme!”

Birden çok utandım, orada bumbuz oldum. Sinirden titredim. Neredeyse düşüp bayılacağım, dişlerim kitlenecek, belki de öleceğim. Martin de kıpkırmızı oldu. Dudakları sürekli titredi. Onun da gözleri doldu. Hemen kendimi toparladım, Martin’in elinden tuttum: “Haydi bize gidelim...” dedim sessizce. “Ne olur, hemen bize gidelim Martin...” çektim elinden.

Merdivenlerden ölü gibi çıktık.

Annem arka bahçede giysi yıkıyor. Ninem kraliçe gibi koltukta oturmuş, hırka örüyor. Kedimiz Cancan da dizlerinin dibine yatmış. Ablam ve ağabeyim henüz okuldan gelmedi. Babam demir dökümde işteydi. Hiç konuşmadan koltuğa oturduk.

Ninem hemen: “Sizde bir acayiplik var!” dedi. “Ne oldu? Hemen anlat Cevriye! Biri size kötülük mü yaptı? Söyle hemen bir şey mi var?”

“Var...” dedim yavaşça.

Sordu ninem:

“Ne var?”

Her şeyi anlattım. O zaman Martin ağladı. Hıçkırığa hıçkırığa ağladı. “Ağlama Martin” Lütfen sus!” dedim. “Annen haklı! Henüz bizi tanımıyor. Annen bizi hırsız sanıyor. Biliyorsun, yabancıların içinde bazı hırsızlar da var...”

Martin bir türlü sakinleşmedi. Hep ağladı, ağladı. Onu yalnız bırakır mıyım? Ben de ağladım.

Ninem birden bağırdı:

“Hayır, olamaz! Bir çocuk arkadaşını evine götüremiyor, o zaman o eve “Bizim evimiz” diyemez. Bu Alman çok yanlış bir şey yapıyor!”

Annem işini bırakıp geldi. Her şeyi ona da anlattık. Dinledi dinledi, ağzından çıt çıkmadı, sadece sustu.

Ninem, “Kalkın!” dedi birden. “Şimdi gidip Martin’in annesiyle konuşacağız!” Ellerimizden, kollarımızdan çekti.

Ninem önde biz arkada yürüdük. Oyun yerinin yanından hızlı hızlı geçtik. Ben de Martin’in elinden çektim. Yüksek apartmanın zilini nineme gösterdik. Hiç çekinmeden, korkmadan parmağını bastı: “Ben konuşacağım ve sen çevireceksin Cevriye! Martin susacak...” dedi.

Çok geçmedi, yukardan ses geldi:

“Kim var aşağıda?”

“Adını söyle!” dedi ninem.

Söyledim: “Ben Cevriye! Yabancı kız...”

“Ne istiyorsunuz?”

“Bir şey istemiyoruz, dilenci değiliz” de.

Ninem cümlelerini söyledim.

“Martin bütün gün ve gece bizde kalacak. Bir şartımız var. Güzel bir yemek hazırlayacak, bizi ve Martin’in bütün arkadaşlarını çağıracak, o zaman Martin eve dönecek.” dedi Ninem.

Söyledim bir bir.

“Haydi şimdi gidelim!” dedi ninem. Önümüzden yürüdü. Biz de arkasından yürüdük. Yavaş yavaş yürüdük. Önümüzde sanki eski bir masalın kahramanı yürüdü. Çok geçmedi, eve geldik. Bütün gün oturduk Martin’le. Yeniden muzlu süt içtik. Almanya’da bundan çok vardı.

Akşam geç saatlerde Martin’in annesi ve babası bize geldiler. Martin’i istediler. Ninem vermedi: “Siz bu işte cezalısınız! Martin’i ve Cevriye’yi çok üzdünüz. Şartlarımızı yapın, Martin’i verelim!” dedi. “Gidebilirsiniz” gibi elini salladı.

“Ciddi mi söylüyorsunuz? Böyle şey olur mu?”

“Ciddi söylüyoruz, olur!” dedi ninem.

Karı koca birbirlerine bakıp kaldılar. Martin’in annesi “Haydi polise gidelim! Her şeyi anlatalım. Polis gelsin, çocuğumuzu alsın!” dedi.

Babası güldü: “Korkarım o zaman polis bizi haksız çıkarır! Galiba ortada bir yanlışlık var...”

“Nasıl bir yanlışlık var?”

“Cevriye’ye hırsız diyoruz. Yanlılık burada...”

“Aaa anlıyorum.” dedi Martin’in annesi.

“Ama bir insan çocuğunu kendine göre eğitemez mi?”

“Eğitir!” dedi ninem. “Eğitir elbet, ama arkadaşlarını küçük görerek değil.”

“Öyle mi!”

“Öyle ya!”

Böylece Martin’i vermedik. O gece bizde yattı.

Ertesi gün cumartesiydi. Martin’in babası ve annesi yine bize geldiler. Ninemi dinlemişler ve çok güzel yemekler hazırlamışlar. Karı koca bizi çağırıyorlar.

Ninem sesli sesli güldü ve çok mutluydu. Çünkü başarılı oldu. Annem, babam, ablam, ağabeyim kalktık. Ninem “Ben kalayım...” demek istedi. Martin’in babası, annesi: “Yooo olmaz, birlikte gideceğiz!” dediler.

Kalkıp hep birlikte yürüdük. Oyun yerinin yanından geçtik ve oradaki Yunan, Yugoslav arkadaşları da aldık. Martin’in ailesinin evine gittik.

Gerçekten güzel bir sofraya hazırlamışlar, çok beğendik. Susamlı, anasonlu çörekler; elmalı, çikolatalı pastalar; güzel meyve suları, daha neler neler! Oturup hepsini yedik içtik. Martin’in annesiyle babası bizlere bir bir sarıldılar, böylece barıştık.

Sonra çay getirdiler. Yanında bademli, susamlı bir çörek daha vardı. Böyle bir çöreği ilk defa gördüm. Nineme sordum:

“Bu çörek ne çöreği nineciğim?”

Neden ona sordum? O da ilk defa gördü. Ama yaşlı kurt gözleriyle her şeyi anladı: “Bu çörek, barış çöreğidir. Küssler barıştıktan sonra yerler bunu...” dedi yine sesli sesli güldü. Hepsini Almancaya çevirdim, onlar da güldüler.

Martin sordu:

“Bundan ben de yiyebilir miyim?”

“Hepimiz yiyeceğiz yavrucuğum...” dedi annesi.

Hepimiz barış çöreğinden yedik.

EK 7

BARIŞ ÇÖREĞİ HİKÂYESİNİN A1 SEVİYESİ İÇİN SADELEŞTİRİLMİŞ HÂLİ

Adım Cevriye. Küçüğüm. Henüz büyümедim. Türkiye’den geldik, Essen’de, eski bir evde oturuyoruz. Birçok arkadaşım var. Mesela Alman, Yugoslav gibi birçok çocuk var. Yakınımıza yeni apartmanlar yaptılar ve biz o apartmanların ortasındaki oyun yerine gidiyoruz. Biz eski evlerin çocuklarıyız. Onlar on üç, on dört katlı yeni apartmanların çocukları.

İlk zamanlar bizi aralarına almak istemediler. Şimdi alıyorlar. Birbirimize alıştık.

Ben en çok Martin’i seviyorum. İyi bir Alman. “Cevriye gel!” diyor, elimden tutuyor ve kaydıraklara çıkıyoruz. Birlikte kayıyoruz. Güzel oluyor. Salıncaklarda sallanıyoruz ve bu da güzel. Atlar, atlı karıncalar var ve bunlara bayılıyorz. Sonra kum havuzlarına geçiyoruz ve orada atlıyoruz. “Yorulduk, yeter!” diyorum, Martin küsüyor. Elimden tutuyor, “Haydi sizin oyundan oynamak istiyorum” diyor. Bizim evcilik oyunundan demek istiyor.

Bizim mahalleye gidiyoruz ve eski tuğla ve tahta topluyoruz. Sakin bir yeri ev gibi yapıyoruz. Burası salon. Şurası mutfak. Şurası misafir odası. Şurası yatak odamız... Yatak yastık hazırlıyoruz ve yatıyoruz. Ben anne oluyorum, o baba oluyor. Üç tane bez bebek yaptım. Ama Martin’le anlaşamıyoruz. “Bir tane olsun” diye ısrar ediyor. “Ee, 3 tane bebek oldu! Ne yapıyoruz, onları atıyor muyuz?”

Bebeklerimize kırmızı, yeşil Türk kumaşlarından giysiler dikiyorum. Uzun ninniler söylüyorum. Martin de söylemek istiyor. “Bir tane söyleyebilirsin!” diyorum. Çünkü bir tek çocuk istiyor. Tabii. Sonra kendimiz uyuyoruz. Uyanıyoruz, temizlik ve kahvaltı yapıyoruz. Kalkıyoruz ve biraz geziyoruz. Ninem Martin’i çok seviyor: “Bu çok güzel bir çocuk, saçları sarı, gözleri parlak.” diyor ve onu okşuyor.

Ninem bizimle oturuyor. Onun masallarını Martin’e çeviriyorum, bayılıyor. Bizden ayrılmak istemiyor. Martin: “Benim ninem yaşlılar yurdunda. Dortmund’ta. Bazen geliyor ve yarım gün kalıyor.” Ben Martin’in ninesini henüz görmedim.

Bir gün Martin benimle konuştu:

“Haydi bize gidelim. Bizim ev farklı. Bizim ev yeni. Bizim evin asansörü var. Televizyonumuz renkli.” dedi.

Buna çok sevindim. Hemen koştuk ve o büyük apartmanlardan birinin kapısına gittik. Martin zile bastı. Zil uzun uzun çaldı. Yukardan bir ses:

“Kim oo? Martin, sen misin?”

Aşağıdan Martin: “Benim anne.”

Galiba kapıyla ev arasında ses sistemi vardı. Bunu ilk kez gördüm. Kapıyı açmadan önce kontrol ediyorlar: Zili kim çaldı?

“Yukarı gelmek istiyor musun?”

“Evet anne, gelmek istiyoruz.”

“Martin! Yanında kim var?”

“Arkadaşım var anne.”

“Arkadaşın kim? Yabancı mı?”

“Yabancı anne ama çok iyi bir insan.”

Biraz Almanca biliyorum ve ben bu sohbeti anladım.

“Martin, yabancı arkadaş istemiyorum. Belki eşyalarımızı çalıyor. Onu eve getirme!”

Birden çok utandım ve sinirden titredim. Martin de kırmızı oldu. Dudakları sürekli titredi. Gözleri doldu. Hemen kendimi toparladım, Martin’in elinden tuttum: “Haydi bize gidiyoruz” dedim. “Lütfen, hemen bize gidiyoruz Martin” dedim ve elinden çektim.

Merdivenlerden çıktık ve hiç konuşmadık.

Annem arka bahçede giysi yıkıyor. Ninem koltukta oturuyor, hırka örüyor. Kedimiz Cancan ninemin yanında yatıyor. Ablam ve ağabeyim henüz okuldan gelmedi. Babam işteydi. Hiç konuşmadık ve koltuğa oturduk.

Ninem: “Sizde farklı bir şey var!” dedi. “Ne oldu? Hemen anlat Cevriye! Size kötü bir şey yaptılar mı? Hemen söyle ne oldu?”

“Var...” dedim.

Sordu ninem:

“Ne var?”

Her şeyi anlattım. O zaman Martin ağladı. Sesli sesli ağladı. “Ağlama Martin” Lütfen sus!” dedim. “Annen haklı! Henüz bizi tanımıyor. Annen bizi hırsız sanıyor. Biliyorsun, yabancıların içinde bazı hırsızlar da var...”

Martin sakinleşmedi. Sürekli ağladı. Onu yalnız bırakmadım. Ben de ağladım.

Ninem birden bağırdı:

“Hayır, bu yanlış! Çok yanlış!”

Annem işini bıraktı ve geldi. Her şeyi ona da anlattık. Dinledi dinledi, hiç konuşmadı, sadece sustu.

Ninem, “Kalkın!” dedi birden. “Şimdi gidiyoruz ve Martin’in annesiyle konuşuyoruz!”

Ninem önde yürüdü, biz arkada yürüdük. Oyun yerinin yanından geçtik. Yüksek apartmanın zilini nineme gösterdik. Hiç utanmadı ve korkmadı, zili çaldı. “Ben konuşuyorum ve sen Almancaya çeviriyorsun Cevriye! Martin susuyor...” dedi.

Çok zaman geçmedi, yukardan ses geldi:

“Kim var aşağıda?”

“Adını söyle!” dedi ninem.

Söyledim: “Ben Cevriye! Yabancı kız...”

“Ne istiyorsunuz?”

“Bir şey istemiyoruz, dilenci değiliz” diyorsun.

Ninemın cevaplarını söyledim.

“Martin bütün gün ve gece bizde kalıyor. Bir şartımız var. Güzel bir yemek hazırlıyorsun, bizi ve Martin’in bütün arkadaşlarını çağırıyorsun, o zaman Martin eve dönüyor.” dedi Ninem.

Hepsini söyledim.

“Haydi şimdi gidiyoruz” dedi ninem. Önümüzden yürüdü. Biz de arkasından yürüdük. Yavaş yavaş yürüdük. Çok zaman geçmedi, eve geldik. Martin ile bütün gün oturduk. Yeniden muzlu süt içtik. Almanya’da bundan çok vardı.

Akşam geç saatlerde Martin’in annesi ve babası bize geldiler. Martin’i istediler. Ninem vermedi: “Siz bu işte cezalısiniz! Martin’i ve Cevriye’yi çok üzdünüz. Ben size şartımızı söyledim. Onları yapın. Martin’i verelim!” dedi.

“Siz ciddi misiniz? Bu nasıl iş?”

“Ciddiyiz.” dedi ninem.

Karı koca bir süre birbirlerine baktılar. Martin’in annesi “Haydi polise gidiyoruz! Her şeyi anlatıyoruz. Polis gelsin ve çocuğumuzu alsın.” dedi.

Babası güldü:

“Korkuyorum, çünkü belki biz haksızız! Burada yanlış bir şey var...”

“Nasıl bir yanlışlık var?”

“Cevriye’ye hırsız diyoruz. Bu yanlış.”

“Aaa anlıyorum.” dedi Martin’in annesi.

“Ama ben çocuğumu kendim eğitmek istiyorum.”

“Doğru!” dedi ninem. “Doğru ama bu şekilde değil.”

Martin’i ailesine vermedik. O gece bizde yattı. Ertesi gün cumartesiydi. Martin’in babası ve annesi yine bize geldiler. Güzel bir yemek hazırladılar ve bizi yemeğe davet ettiler.

Ninem çok mutluydu. Çünkü başarılı oldu. Annem, babam, ablam, ağabeyim kalktık. Ninem “Ben evde kalmak istiyorum.” dedi. Martin’in babası, annesi: “Hayır, birlikte gidiyoruz!” dediler.

Kalktık ve hep birlikte yürüdük. Oyun yerindeki Yunan, Yugoslav arkadaşları da aldık. Martin’in ailesinin evine gittik.

Gerçekten çok güzel yemekler vardı, çok beğendik. Susamlı, anasonlu çörekler; elmalı, çikolatalı pastalar; güzel meyve suları, daha neler neler! Oturduk, hepsini yedik içtik. Martin’in annesi ve babası bizlere tek tek sarıldılar ve barıştık.

Sonra çay getirdiler. Yanında bademli, susamlı bir çörek daha vardı. Bu çöreği ilk defa gördüm. Nineme sordum:

“Bu çörek, ne çöreği nine?”

Neden ona sordum? O da ilk defa gördü. Ama o tecrübeli. Hemen anladı. “Bu çörek, barış çöreği. İnsanlar barıştıktan sonra bunu yiyorlar.” dedi ve yine güldü. Hepsini Almancaya çevirdim, onlar da güldüler.

Martin sordu:

“Bundan ben de yiyebilir miyim?”

“Hepimiz yiyoruz oğlum.” dedi annesi.

Hepimiz barış çöreğinden yedik.

EK 8

III. ULUSLARARASI TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ
SEMPOZYUMU BİLDİRİ ÖZETİ

İSTANBUL AYDIN
ÜNİVERSİTESİ

*Aydın***TÖMER**
TÜRKÇE ÖĞRETİMİ UYGULAMA ve ARAŞTIRMA MERKEZİ

BİLDİRİ
ÖZETİ
KİTABI

SADELEŞTİRİLMİŞ METİNLERİN ANALİZİ: FAKİR BAYKURT- BARIŞ ÇÖREĞİ ÖRNEĞİ

*Yüksek Lisans Öğrencisi Cüneyt Şimşek
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*

*Doç. Dr. Funda Örgü Yaşar
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*

ÖZET

Bu çalışma, Fakir Baykurt'un "Barış Çöreği" adlı hikâyesinin özgün hâliyle sadeleştirilmiş hâlini nitel ve nicel açıdan karşılaştırmayı amaçlamaktadır. "Barış Çöreği" hikâyesinin hangi seviyeye yönelik olduğunun belirlenmesi amacıyla yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında görev yapan 25 alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Alan uzmanlarından gelen dönütlere göre hikâyenin B1 seviyesine uygun olduğu görüşü ortaya çıkmış ve hikâye sezgisel yaklaşım ve yapısal yaklaşım anlayışlarına göre A1 ve A2 seviyelerine uygun olarak sadeleştirilmiştir. Sadeleştirme işleminden sonra A1 ve A2 seviyeleri için elde edilen metinlerle özgün metin; *TS Corpus* ile *Ateşman Okunabilirlik İndeksi*'nden yararlanılarak sözcük sayısı, benzersiz sözcük sayısı, kısa sözcük sayısı (5 harften kısa), cümle sayısı, ortalama sözcük uzunluğu, ortalama cümle uzunluğu, ilk 1.000'deki kelime sayısı, ilk 2.000'deki kelime sayısı, ilk 3.000'deki kelime sayısı, okunabilirlik indeksi puanı, mecaz anlamlı ifadelerin sayısı ve dilbilgisi yapıları bakımından analiz edilerek karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sadeleştirilmiş metin, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, Ateşman Okunabilirlik İndeksi, TS Corpus.

EK 9

III. ULUSLARARASI TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ
SEMPOZYUMU KATILIM BELGESİ

